1000-nyi link
papíron + CD!

link

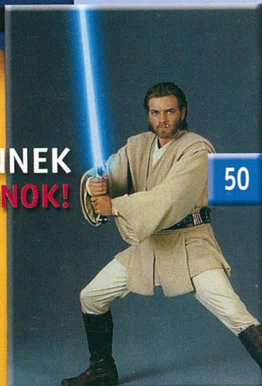
VII. ÉVFOLYAM 5. SZÁM 2002. MÁJUS

internetkalauz

COVERSTORY

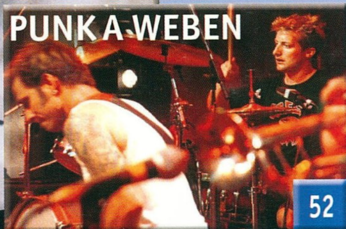
20

JÖNNEK A KLÓNOK!

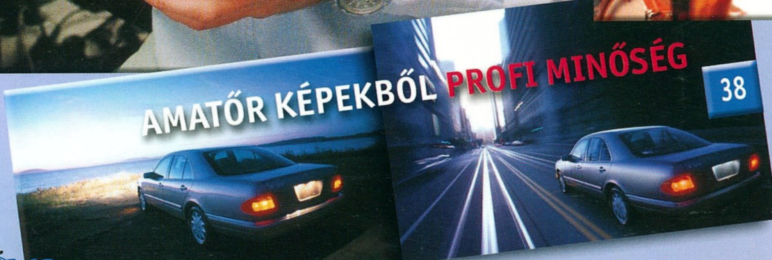
50

Mindenkitől lehet VALAMIT TANULNI

PUNK A WEBEN

52

AMATŐR KÉPEKBŐL PROFI MINŐSÉG

38

PRÍMA

AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN

oldala ink
internet kalauz
VII. ÉVFOLYAM 5. SZÁM 2002. MÁJUS

Nincs az az isten, aki vagy ami képes lenne elszeretni a rádiózástól ***Kőszegi András*** *(****www.tozso.hu/andras****) 36 éves, kétgyermekes magyar családapát. De nem is kell. Igazi self made man. Internetes adására, a* ***Budapest rádió*** *Vasárnapi vendég című egyórás beszélgetős műsorára a legbüszkébb, amelyben majd* ***100 nagy név*** *megfordult már...*

Mindenkitől lehet valamit tanulni
20. oldal

Volt egyszer egy ifjú, neve ***Anton****, aki igen szeretett az erdőben sétálgatni. Egy nap favágók csapatával találkozott, akik éppen vérző társukat ápolták. Az ifjú meglepve tapasztalta, hogy amikor közelebb lép, eláll a* ***vérpatak****, majd amikor távolodik, újból megindul a vérzés.*

Kis (internet) kalauz a hipnózishoz **24. oldal**

Mindnyájan őrzünk otthon néhány ***majdnem tökéletes fényképet*** *egy vakációról vagy családi eseményről, ahol a pillanat szépségét – amit szívünkben sikerült megőriznünk – a háttérbe belógó ismeretlen arc, a fotós ujja, a nagymama csukott szeme vagy éppen egy volt barát(nő) jelenléte tesz tönkre. Egy* ***amerikai cég*** *szerint ezen ma már könnyű segíteni.*

Amatőr képekből profi minőség **38. oldal**

Míg két évvel ezelőtt a felhasználók ***10-12%-a*** *számára pusztán „tájékozódási pont" volt az internet, addig ma már több mint* ***60%-uk*** *szerzi be onnan utazási információit, sőt* ***28%-uk*** *az utazás fontosabb kellékeit – repülőjegy, szálloda – is számítógépén keresztül foglalja le. A fenti következtetésre egy közös felmérés nyomán jutott a* ***British Airways*** *és a* ***Nagyutazás.hu****, amelynek során mintegy* ***600 internetező*** *válaszait dolgozták föl.*

A virtuális térben barangolók valódi utakat terveznek **40. oldal**

Link

www.albacomp.hu
ALBACOMP

http://www.albacomp.hu

oldala ink

internet kalauz

VII. ÉVFOLYAM 5. SZÁM **2002. MÁJUS**

Előfordult már Önökkel, hogy valahol, ***több száz kilométerre a hazájuktól*** *keringtek egy nagyjából 16 kijárattal és becsatlakozással rendelkező körforgalomban, ahol az egy négyzetméterre eső táblák elolvasásához szükséges idő többszörösen meghaladta az adott táblafelület előtt életveszély nélkül eltölthető időt?*

Merre menjünk? 44. oldal

Felvillannak a fénykardok, feldübörögnek az űrhajók motorjai: idén májusban ismét a ***Star Wars-legenda*** *körül forog a mozivilág. Május 16-án ugyanis a* ***Föld*** *nevű bolygó* ***43 országában*** *felúszik a vászonra a rég várt felirat: „Réges-régen, egy messzi-messzi galaxisban...", és megindul a klónok támadása.*

Jönnek a klónok! 50. oldal

„Punks Not Dead" ***Miklós*** *néven ült a mikrofonhoz még nem is olyan rég az azóta többrendbelileg lefejezett-átalakított* ***Est FM*** *kultuszadó alapító főszerkesztője,* ***Pálinkás Szűcs Róbert*** *(a néhai Inconnu ellenzéki művészcsoport Benjáminja), hogy a* ***Kádár-korszakról*** *értekezzen. Az első eset volt, hogy a pesti házfalakról a magas médiába költözött ez a grafittijelszó.*

Punk a weben 52. oldal

Nemrégiben néhány – általam ***tartalma*** *és* ***szellemisége*** *miatt mérvadónak tartott – honlapon cseresznyéket, valamint másodpercenként váltakozó feliratot tartalmazó bannert találtam. A reklámcsík a következőket jelenítette meg: „ideiglenesen megérett"; „március 9. – április 7."; „****Tilos rádió, FM 92,1****". Hát persze! Újra sugároz a Tilos.*

Hallod, mire megy el az adód 1%-a? 54. oldal

Az áprilisi CD tartalmából

bemutatóink
traffic ‡ jégkorszak
programjaink
openoffice.org
(magyar verzió)
abiword
slowview
játékaink
crazy
tetris
mine sweeper 3D
kollekcióink
képernyővédők ‡ háttérképek
ink archív

Kétmilliós Prím-pályázat!

PRIM ONLINE

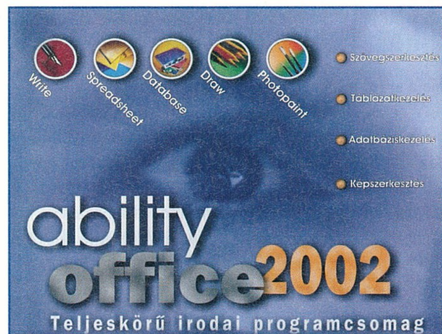
A Prím Média Rt. több mint kétmillió forintnyi szoftverrel kívánja előmozdítani a jogtiszta szoftverhasználatot most kiírt pályázata segítségével.

A Prím főoldaláról is elérhető www.prim.hu/prim/palyazat.prm címen megjelent kiírás szerint magánszemélyek és kisvállalkozások jelentkezhetnek, és igényelhetik, hogy **a Prím támogassa tevékenységüket** a legfőbb irodai alkalmazásokat tartalmazó, jogtiszta **Ability Office 2002 programcsomaggal**.

Az Ability Office 2002 segítségével hatékony **szövegszerkesztő**, sokoldalú **táblázatkezelő** és egyedülálló **adatbázis-kezelő,** valamint **fotószerkesztő** és **rajzolóprogram** tulajdonosa lehet, vagyis a Prím-pályázat nyertesei öt különböző modult kapnak egyetlen integrált programrendszerben.

A **Prím Média Rt.** 53, azaz **ötvenhárom** számítógép-felhasználót kíván – egyenként bruttó 38 000 Ft, tehát összesen 2 014 000 Ft értékű – szoftvertámogatásban részesíteni, aki a **www.prim.hu/prim/palyazat.prm** oldalon indokolhatja, hogy miért pályázik a szoftverre, és miért érzi úgy, hogy feltétlenül be kellene kerülnie az 53 győztes közé. Előnynek számít, ha a kérelmező diák, kezdő magánvállalkozó, vagy bármi más okból rászorult az ingyenes szoftverre. Előnyben vannak az egy évnél nem régebbi kisvállalkozások és egyéni vállalkozók, valamint ugyancsak pozitív irányba befolyásolja a zsűrit, ha a kérelmező csak jogtiszta szoftvert használ. Természetesen a kiírók annak is örülnek, ha a pályázó **ink-előfizető**, vagy rendszeresen látogatja a **Prím Online**-t.

Pályázni **2002. június 10-éig** lehet, a győzteseket a Prím Média Rt. munkatársaiból és külső szakértőkből álló zsűri **június 30-áig** választja ki, s a neveket mind a Prím Online-on, mind az ink (Internet Kalauz) magazinban megjelenteti. A győztesek nemcsak a szoftvercsomagot, hanem az **Ability Kft.** támogatását és a folyamatos frissítéseket is megkapják, pontosan úgy, mint akik 38 ezer forintot fizettek a programért.

Bővebb információ: Szabó Hédy, hszabo@prim.hu, 20-9343-078

ink
internet kalauz
AZ ELSŐ MAGYAR INTERNETMAGAZIN

Alapítva: 1996
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ:
Vértes János Andor
KIADJA:
Prím Kft.
1118 Budapest, Ugron Gábor u. 35.
Telefon: (36-1)248-3230
E-mail: ikalauz@prim.hu
URL: http://prim.hu
http://www.prim.hu/ikalauz/
FELELŐS KIADÓ:
Szabó Hédy (hszabo@prim.hu)
A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:
Vértes János Andor (jvertes@prim.hu)
FŐSZERKESZTŐ:
Bodansky György (bodansky@prim.hu)
CÍMLAPTERV:
Láng László (gr-blekk@online.no)
A CD SZERKESZTŐJE:
Radics Péter (pradics@prim.hu)

Ára: **548 Ft**
Előfizetési díj egy évre: 5472 Ft
Megrendelhető a Kiadónál, e-mailben (**ekiss@prim.hu**), levélben vagy faxon, továbbá a **prim.hu** weboldalról kiindulva a megrendelőlap kitöltésével; valamint a Magyar Posta Rt. ÜLK Ügyfélszolgálati irodáiban, vidéken a postahivatalokban.
Hirdetéstarifák: megtalálható a **prim.hu** legalsó soráról elindulva.
Hirdetésfelvétel: a Kiadóban.
Hirdetési vezető:
Henger Ágnes
06-20-9343-077; 06-30-9840-221
henger@prim.hu
Nyomdai előkészítés:
Artur Repro Stúdió
Nyomás:
Veszprémi Nyomda Rt.
8200 Veszprém, Őrház utca 38.
Tel.: 06-88-591-630
Terjeszti:
LAPKER Rt.
Magyar Posta Rt. ÜLK

HU ISSN 1219-9001

MÁJUSI SZÁMUNK HIRDETŐI:

A Prím a Magyar Terjesztés-Ellenőrző Szövetség tagja, az INK példányszámát a MATESZ auditálja.

A magazint rendszeresen szemlézi az »OBSERVER« Budapest Médiafigyelő Kft.

Kedves Olvasó

Nagyon remélem, hogy amikor ez az írás napvilágot lát, már csak **múló emlék lesz az idegtépő választási küzdelem**, amelyben ezúttal jelentős szerep jutott a mi kedvenc médiumunknak, az **internetnek** is. Jelentős, ám nem feltétlenül dicsőséges. Hja, a **kommunikációs kultúra** sem feltétlenül tart előrébb egy társadalomban, mint a politikai, hogy a többiről ne is beszéljünk.

Voltak azért igen jó dolgok is. Jó volt a **hírekre kiéhezetteknek**, ha nem is percenként, de egy-két óránként frissülő oldalakat olvasni a nagyobb hírszájtokon; jó volt a sok **szavazógép**, néha könnyített feszült lelkünkön, hogy válaszolhattunk ily módon az előre sokféleképpen megfogalmazott állításokra, kérdésekre; jó volt az **Origo** második fordulós **mandátumbecslő progija**, amelyen addig lehetett állítgatni a százalékokat, amíg végül egész jól kijött a tényleges végeredmény; jó volt – bár néha már kicsit sok is – a biztató, lelkesítő mail, és bár nem volt jó, de feltétlenül hasznos a nem kevésbé számos figyelmeztető, aggódó elektronikus levél a **postaládáinkban**. Külön öröm, hogy megszületett a választások **viccözöne**, saját politikai humora és szemete, amelyből végül már komoly gyűjteményeket olvashattunk a neten.

Számomra kevésbé volt örömteli a **fórumok hangvétele**, különösen az egyik oldal erősen **agresszív** híveinek köszönhetően.

Egyszóval folyt a csata, az **adok-kapok** rendesen a **hálón** is, sőt az **SMS** mellett az **e-mail** lett a legjobb, legkönnyebben használható mozgósító erő. Használta is mindkét fél, s láthattuk: cseppet sem hatástalanul.

Igazán jó majd akkor lesz, persze, ha **elektronikus aláírásunk** segítségével a neten szavazhatunk, és bár a politikai filozófusok rendre nagyon óvnak minket a közvetlen demokrácia veszélyeitől, egyszer talán érdemes lesz kipróbálni a **netes népszavazások** gyakorlatát is. Olcsónak biztosan nagyon olcsó, azt, hogy nem is ráz, már kevésbé merném állítani. Sőt! Alighanem sok magabiztos politikust megrendítene, ha ilyen közvetlen módon értesülhetne választói véleményéről egy-egy, az ő nevükben hevesen képviselt ügyben.

Addig is csak nagyon melegen javasolni tudom az **elektronikus fogadóórák rendszerét**, vagyis azt, hogy a közélet színterein sürgölődők nyissanak egy-egy **nyilvános e-mail boxot** szeretett választóiknak, és legalább időnként olvassanak bele az ott gyűlő nézetekbe, véleményekbe. Ártani nem fog nekik, azt ígérhetem...

Bodansky György

Homo ludens, avagy az allegória ingét mindenki magára veszi...

Az áprilisi ink-ben jelent meg Szendi Gábor írása Homo politicus címmel, amelyben szerzőnk - legalábbis formailag és választott példáiban - igyekezett elemelkedni az éppen aktuális magyar választásoktól, és általánosabb nézeteket fogalmazott meg. A szexuális kilengések eltussolásának kapcsán is leírja: „Na persze: Amerikában. Meg Olaszországban..." És amikor ezt folytatva eljut a Nemzetbiztonsági Hivatalhoz, akkor is hozzáteszi: „Most természetesen Kennedyre, Clintonra gondolj, vagy a tolókocsis Rooseveltre..."
A játékos allegória azonban nem tévesztheti meg a magyar Nemzetbiztonsági Hivatalt, amelynek képviselője szigorú hangú levélben tiltakozik a főszerkesztőnél, helyreigazítást követelve. Miképp Kerekes Tibor olvasónkat sem téveszti meg az, hogy a szerző a lázadó, nehezen kezelhető gyermekek kapcsán - akikből később politikus lesz - Busht említi, hozzátéve, hogy „nem idézzük, sőt meg sem említjük dr. Kende könyvét, aki ugyanezt állítja hőséről." Ugyan már, ki eszi meg ezt a galuskát?! Ugyebár nyilvánvaló, hogy itt tudatosan mégiscsak eme könyv hősére akar utalni a szerző!
Kibújt tehát a szög az allegóriából, és mindenki megértette, hogy itt bizony egy liberális gondolkodású ember a hazai viszonyokra utalva fogalmazta meg véleményét, és hát még szép, hogy akadnak olyanok, akik ezt a véleményt nem osztják. Szerkesztőségünk természetesen vita nélkül lehozza a Nemzetbiztonsági Hivatal helyreigazítási kérelmét és a szerzőnkkel ellentétes olvasói véleményt is. Külön öröm számunkra, hogy a véletlen úgy hozta: a liberális gondolatok még a kormányváltás előtt, az Orbán-érában jelentek meg, a mostani vitairatot pedig már a Medgyessy-érában olvashatja törzsközönségünk. A fordított sorrendet egy független folyóiratnak szégyellnie kellett volna, így azonban talán olvasóink is elhiszik, hogy mi 10 millió magyar állampolgár, ezen túlmenően 15 millió magyar ajkú (és talán 15,5-16 millió magyarul tudó) világpolgár Internet Kalauza szeretnénk lenni... ;-)

VJA - a szerkesztő

Homo criticus – a demokratikus viszonyokkal elégedetlen ember

A politika, illetve a politikusok negatív ábrázolása mindig komoly közönségsikerre számíthat, így Szendi Gábor Homo politicus című esszéje is méltán tarthatott igényt a lelkes olvasótábor kitörő tetszésnyilvánítására. Mégis, e tudományos köntösbe burkolt magánvélemény kapcsán néhány megjegyzést fűznék a szerző napjainkban annyira jellemző állásfoglalásához.

Az introvertált tisztességes és az extrovertált korrupt

Tudományos igényű hivatkozásokkal alátámasztott értékelést olvashatunk a tipikus politikusról, aki különböző biológiai folyamatok révén, genetikai indíttatásból dominanciára tör, megragadja a hatalmat, és feltétlenül visszaél vele, harácsol, korrumpál és korrumpálódik. Akár érdekes felvetésnek is tekinthetnénk a leírást, ha nem volna a példáknak politikai irányultsága. Micsoda párhuzam a Bush–Al Gore és az Orbán–Horn párviadal összehasonlítása. Bush az extrovertált személyiség (barátságos, közvetlen, jó a kapcsolatteremtő készsége, határozott, nyugodt), más szóval: karizmatikus, Al Gore pedig az introvertált (gátlásos, merev). Látszólag rendben van a dolog, ám ekkor jön a könnyed általánosítás. A tudományos alapok lerakva, jöhet a vak(merő) építkezés.
Ugyanis kiderül, hogy ez éppen az 1998-as magyar választások főszereplőinek leosztása. Orbán a Bush-megfelelő, Horn pedig a befelé forduló, merev típus. Nem könnyű feladat párhuzamot vonni Bush, a „texasi csodagyerek" és Orbán Viktor között, ám, ha nagyon akarjuk, tényleg felismerhető, hogy mindkét személyiség rendelkezik azzal a tulajdonsággal, amely lehetővé teszi számukra, hogy közvetlenül szóljanak az emberekhez. Ezt egyébként Horn Gyula is tudta hozni. Közvetlensége időnként közönségességbe torkollt, de karizmája vitathatatlan. A szerző merész tollvonással megosztja velünk gondolatát, miszerint a karizmatikus ember, lásd Bush, hajlamos a törvények semmibe vételére, a nepotizmusra, az önhatalmú politizálásra.
Ma Magyarországon a karizmatikus politikusról rendszerint Orbán Viktor jut az emberek eszébe, akiről sokszor olvashattunk már hasonló vádakat, de tudományos magyarázatot ritkán mellékeltek a vádak/rágalmak mellé.
A lélekbúvár cikkíró ezt követően egyre lazábban kezeli a szakmaiságot. Kijelenti, hogy Al Gore – az introvertált, emlékeztek még, mint

Horn Gyula –, a merev, de megbízható hivatalnok sokkal jobb elnök lett volna, hiszen lelkiismeretesebb, szabálytisztelőbb, s a politikai észszerűséget nem áldozná fel a politikai siker érdekében. Kár ezért a politikai elemzés területén tett kirándulásért. Úgy bukott az elmélet ezzel a „kis" csavarral, mint minden egyes tétel, amikor a pszichológia terminus technikusainak jótékony védelméből kitéved az elfogult szerző a politika zord harcmezejére.

Ugyanis Al Gore, aki a rendkívül karizmatikus Clinton alatt alelnökként szolgált, valóban vérbeli homo politicus, aki kétségtelen introvertált személyiségvonásai mellett harcosan kiállt Clinton sorozatos botrányai ellenére főnökéért, pártjáért, remélve, hogy a következő ciklus az övé lesz. A korruptságáról nevezetes Clinton-adminisztráció lojális hivatalnokáról éppoly nevetséges kijelenteni, hogy szabálytisztelő, mint Horn Gyuláról. Azt hiszem, ez utóbbi nem kíván részletes elemzést. Nem beszélve arról, hogy Bush minden megnyerő vonása mellett legendás nehézségekkel küzd a beszélt nyelvvel. Internetes fórumokon szívesen elemezték zagyva nyelvtani szerkezeteit s mulatságosan primitív elszólásait. „A perek elkerülése végett" nem emlékeztetnék rá, hogy melyik introvertált (gátlásos, merev) magyar politikus, bankember áll hadilábon anyanyelvével, s szolgáltat fáján mulatságos perceket közönségének lehetetlen mondataival, botrányos szónoki képességeivel. Egyébként az utóbbi, kormányalakításra készülő férfiú introvertált személyiségvonásai ellenére sem mondható szabálytisztelőnek, lelkiismeretesnek. A Gresham-ügyben játszott szerepe minimum erkölcstelen, s akkor még nem is említettük, hogy miniszterelnök-helyettes volt az egypárti népköztársaság Grósz Károly nevével fémjelzett korszakában.

Szerotonin, tesztoszteron és a hormonok

Hasonlóképpen járt Szendi úr evolúciós, szociáldarwinista világképének kifejtésekor, mely szerint a politikus napjaink dominanciára törekvő hímje, aki a túlélési ösztön s a szaporodási maximalizálás érdekében ma már nem „hágja végig" az összes nőstényt, csupán csak a nemzetet a politikai választások során, a kormányalakítás érdekében.

A politikai küzdelem tehát kizárólag a hormonok csatája, nincs ideológia, nincs eszme.

Az illúziók nélküli értelmiség

Korunk jellegzetes figurái. Saját ismereteiket, szakmájukat, hivatásukat latba vetve hirdetik, hogy ők a szabadság bajnokai, a kontroll gyakorlói, a demokratikus viszonyok őrzői. Ne legyenek illúzióink! Ez a végső konklúzió. A választások értelme csupán a kontroll, a felügyelet.

A demokrácia védelmezője lebecsüli, szidja, kifigurázza és becsmérli a rendszert, amelynek védelmezését mindennél fontosabbnak tartja. Fosszuk meg az embereket a hittől, a reménytől, a gondolkodástól, az életkedvtől. A politika – az állam ügyeivel való foglalatosság – sok hazárdjátékost, pénzéhes csirkefogót, hatalomvágyó gazembert vonz magához. Hazugság, megtévesztés, ármány – gyakori színpadi elemek a politika világában. Nem csoda, ha az emberek kritikussá válnak a megnyilatkozások láttán. Ez érthető. Ami fel nem fogható, el nem fogadható, az a hozzáállás, mely alapjában támadja a demokratikus viszonyokat. Megkérdőjelezi minden egyes politikus tisztességét, Popper Péter és Veér András mélyen elítélendő nyomdokain járva. Pszichológiai fogalmak felhasználásával próbálja meg lejáratni a politikát. S engedtessék meg nekem, hogy kikérjem magamnak a „nemzet meghágására" vonatkozó kijelentéseket az introvertált Rákóczi Ferenc, az extrovertált Kossuth Lajos és egyszerűen a jelzők nélküli Deák Ferenc, Bibó István nevében, és még sorolhatnám a nemzetért tenni akaró politikusokat, akiknek ugyan nem tudom, hogy milyen volt a tesztoszteron- vagy szerotoninszintjük, de azt tudom, hogy hittek valamiben, és milliók reménykedtek velük együtt a világ jóra fordulásában. Nem hagyták, hogy irritáló jelenségek apátiába kergessék őket. Szembenéztek a problémákkal. Nem sajnálták a fáradságot arra, hogy megpróbálják megkeresni a gondok okát, és a demokrácia keretein belül igyekezzenek enyhíteni azokat. Nem állítom, hogy vannak tiszta politikusok és mocskosak. Csak azt akarom leszögezni, hogy a politika a demokrácia része, és aki annak lejáratására nem rest „tollat ragadni", az a demokrácia megsemmisítésén fáradozik. Az illúziók nélküli ember nem tud igent mondani, csak nemet, lételeme a kritika.

Érdemes még egy mondatot a politikai elfogultságról megemlíteni. Nem lenne szabad lesajnálni egyetlen tudományágat sem (a politológiát is ideértve) annyira, hogy azt politikai ellenfeleink lejáratására használjuk. Tisztelt Szendi úr, bár nincs szerencsém Orbán Viktort személyesen ismerni, de „dr. Kende" személye a legkevésbé sem alkalmas arra, hogy külön lélektani elemzést érdemlő irományát bizonyítékerejűnek fogadjam el Magyarország leköszönő miniszterelnökének pszichopata voltára. Tisztességesebb emberi magatartásnak tartom, ha az ember politikusnak áll, mintha mindenféle áltudományos köntösbe – lásd: „A Viktor" – burkolt véleményekkel megpróbálja lejáratni, megalázni, megsemmisíteni a más nézeteket vallókat.

A laza stílusú cikk mögött is hasonló szándék húzódik meg. Simán lealázzák benne a konzervatív eszmeiséghez közel állókat mint pattanásos, gátlásos kisgyerekeket, akik felnőttként igyekeznek elégtételt venni ifjúkori sérelmeikért, míg a liberális elveket vallók közül mindenki boldog gyerek volt, nyilván ennek köszönhető kiegyensúlyozott, nyugodt (?!) hangvételük. S persze lealázza mindazokat, akik egy állítólagos extrovertált pszichopatára szavaztak. Mindezen túl tiszteletben tartom álláspontját, mert a saját véleményét fejtette ki, (remélem) ingyen és bérmentve – sokan ebből már hosszú, hosszú ideje névvel vagy név nélkül igen jól megélnek.

Kerekes Tibor

Dobokay Gábor vezérőrnagy, a Nemzetbiztonsági Hivatal főigazgatója az alábbi helyreigazítás közzétételére kérte lapunkat:

Az Internet Kalauz folyóirat 2002. áprilisi számában „Homo politicus" címmel megjelent cikk „Na és a szex" részében a Nemzetbiztonsági Hivatal megjelölésére tévesen és a Hivatal tudomása és hozzájárulása nélkül került sor. Az írás a Nemzetbiztonsági Hivatal tevékenységét illetően valótlan tényállítást tartalmaz. Ezért a folyóirat szerkesztősége megsértette a Nemzetbiztonsági Hivatal személyiségi jogait, amiért a Hivataltól ezúton kér elnézést.

híreink

Éljen a szabadság, aggódhatunk tovább!

Sok szülő aggódva tesztcsíkozza fiókája elcsent vizeletét kábítószernyomok után kutatva, s sóhajtozva gondol arra: igazán rendet tehetnének már az interneten, hogy csak teljesen ártatlan témák és jogtiszta leányregények legyenek elérhetők a weben. Nekik rossz hír, hogy az Európai Parlament nemrég 460 szavazattal, 0 ellenszavazattal (!) és 3 tartózkodással elutasította a tiltott internettartalmak intézményes blokkolását. Nagy kő esett le ezzel az internetszolgáltatók szívéről, mert az ilyesfajta szűrés rendkívül költséges és eléggé reménytelen ügy volna. A webpolgárság és a pornóipar pedig a szabadság diadalaként értelmezi a döntést. Mindamellett az EU ajánlásokat fogalmazott meg az egyes nemzeteknek, miként kell ezt érteni. Az EU (**cm.coe.int/ta/rec/2001/2001r8.htm**) a részletes törvényi szabályozással, speciális rendőrséggel, 24 órás forródrót létesítésével, panaszoldallal támogatott önregulációban bízik. Vagyis az internetszolgáltató nem köteles észrevenni, de köteles megtorolni, ha felhívják figyelmét a szerverén tárolt illegális tartalmakra.

Persze filterprogramot bárki használhat (pl. **www.netnanny.com**), de természetesen az is kijátszható. Az egyetlen, amiben bízhatunk, az a lelki search engine-ünk. Majd az szűr. De ha például a „teen" kulcsszóval tényleg tanácsadóoldalakat szeretnél keresni, és nem akarod magad fárasztani az első ezer pornótalálat kiszűrésével, akkor kezdd a **www.onekey.com**-on, ahol egy tökéletesen filterezett Google kereső vár.

(Szendi)

Indul Magyarország első e-learning gyűjtőportálja

A Mimóza Kommunikációs Kft. 2002. április 30-án indítja Magyarország első e-learning gyűjtősite-ját, a Coedu Portált a **www.coedu.hu**-n. A portál elsőként veszi nyilvántartásba a magyar piacon működő legjelentősebb e-learning szerveket. Közönségét tekintve a website megcélozza a szakmai, a laikus, a vállalati és az egyéni felhasználókat is. Az online oktatás elméleti háttere mellett cikkeket és információt olvashatunk az e-learning szféra naprakész híreiről, a legújabb trendekről, eredményekről és technológiai alkalmazásokról.

A Mimóza Kft. ezzel egy időben jelenik meg a piacon saját e-learning termékével, a Coedu Tudáshálóval. Ezzel célja, hogy minél szélesebb körben megvalósítsa a hatékony oktatást az e-learning megoldások segítségével, másrészt hogy kiszélesítse az internet alapú tanulás eddigi területeit. A Coedu Tudásháló nyilvános elérhetőségeiről és online tanfolyamairól a Coedu Portálon szerezhetnek információt az érdeklődők.

INFINIT-HÍREK (www.ittk.hu)

Technobuszok brit nyugdíjasoknak

Noha az 50-es éveikben járó brit polgárok tekintélyes része lelkes internethasználó, a nyugdíjasok gyakran összezavarodnak a számukra nemritkán átláthatatlan, követhetetlen számítógépes technológiákkal szembesülve. Az Age Concern és a Barclays Bank hároméves, 600 000 angol font összértékre rúgó partneri együttműködése a technológiák használatában, illetőleg az esetleges társadalmi kirekesztettség leküzdésében igyekszik segítséget nyújtani az idősebb polgároknak. Az Age Concern szerint az e-mail és a webes technológiák nagyban javíthatnak annak a 3,5 millió nyugdíjasnak az életminőségén, aki családi közelség és barátok nélkül, egyedül kénytelen élni. A projekt során négy, számítógépekkel felszerelt, nagy sebességű internetkapcsolattal ellátott autóbusz járja majd az országot, és a kommunikációs technológiák használatára oktatja az idősebb polgárokat. Annak érdekében, hogy a kerekes székkel közlekedők is részt vehessenek a képzésben, a járműveket rámpával szerelték fel. A cselekvőképességükben korlátozottaknak pedig speciális billentyűzetek és egerek állnak rendelkezésre.

(Forrás: news.bbc.co.uk)

híreink

Cyberszex

Több mint 13 500 webpolgárt kérdeztek ki online az MNSBC.com-nál a cyberszexszel kapcsolatos szokásairól, és az a meglepő eredmény jött ki, hogy a szex nemcsak a férfiakat érdekli. A nők azonban inkább a szexszel foglalkozó chatroomokban élik virtuális nemi életüket, míg a férfiak főként nézelődéssel töltik idejüket a pornósite-okon. Az eredmény érdekes módon egybevág azzal a ténnyel, hogy a nők a verbalitásban, a férfiak pedig a vizualitásban mutatnak fölényt a másik nemmel szemben. A megkérdezettek 8%-a hetente több mint 11 órát tölt szexorientációjú webtájakon, ők valószínűleg már véglegesen megoldották ezzel a férfiak és nők közötti konfliktust. Amerikában komoly aggodalmat keltenek azok a becslések, melyek szerint lassan már a látogatások egyhatoda-egyharmada irányul szextartalmú site-okra. Tavalyi adat, hogy Nagy-Britannia 3,8 millió internetezőjének 27,5%-a szörfözik XXX-irányba. Szakértők aggodalmas jóslatai szerint az internetszolgáltatók a csökkenő hirdetési bevételek miatt előbb-utóbb ráfanyalodnak a rekordokat döntögető pornóra. A jeget a német T-online törte meg tavaly, de nálunk is jól ismert adultcontent-szolgáltató a **webtar.hu**. Amerikai felmérések szerint a szexoldalak letöltésének 70%-a munkaidőre esik. A pornósite-ok számát **300 000**-re becsülik, s már a gyerekeket is célba vették, mint a ravasz drogdealerek. Ha véletlenül **www.harypotter.com**-ot írsz **harrypotter** helyett, máris egy tanácsadóoldalon találod magadat, amely kioktat, hogy hogyan juthatsz be ingyen a pornósite-okra. Az oldal arra ösztönözi a gyerkőcöket, hogy kizárólag **age verification** céljából gépeljék be kártyaszámukat, ami persze nekik nincs, hát begépelik majd a papáét. Elvégre a bácsik azt ígérték, hogy nem lesz pénzlevonás.

(Szendi)

INFINIT-HÍREK (www.ittk.hu)

Internettel a „lakatlan szigetre”

A Knowledge Networks/Statistical Research (KN/SRI) felmérést készített arról, hogy miként használják a gyerekek a különböző médiaeszközöket. Arra a kérdésre, hogy ha csak egy médiumot használhatnának az életünk során, akkor az melyik lenne, a legtöbb gyerek az internetet választotta, míg a második helyre a televízió, a harmadikra pedig a telefon került. A megkérdezett 8 és 17 év közötti gyerekek hat médium közül választhattak. Közel egyharmaduk (33%) a webre szavazna abban az esetben, ha a választott médiumon kívül semmi másnak a használatára nem lenne lehetősége. Ugyanakkor a televíziót 26%-uk, a telefont 21%-uk, míg a rádiót csak 15%-uk választotta. A döntés jelentősen eltérő volt a fiúk, illetve a lányok esetében. A tévét kétszer annyi fiú jelölte meg, mint lány (34% a 17%-kal szemben), míg a telefon több mint kétszer olyan népszerű volt a lányok körében, mint a fiúknál (31% a 12%-kal szemben). Az internet a fiúk 38%-ánál és a lányok 28%-ánál került az első helyre.

(Forrás: www.statisticalresearch.com)

Elindult az IngatlanMonitor

A FigyelőNet (**www.fn.hu**) elindította legújabb szolgáltatását, az IngatlanMonitort. Magyarország legnagyobb online ingatlanadatbázis-rendszerében jelenleg a 20 legjelentősebb ingatlanszolgáltató több mint 74 ezer hirdetése áll az üzleti élet szereplőinek rendelkezésére. Az itthon egyedülálló ingatlanközpontban összetett keresőmotor segítségével nyílik lehetőség a régiók, ingatlantípusok vagy árfekvés szerinti keresésre. A lapon megtalálhatók a szolgáltatók legfrissebb kiemelt ajánlatai mind a B2C, mind a B2B kategóriában. Emellett további ingatlanpiaci linkajánlók segítik a látogatók minél szélesebb körű tájékozódását. A szolgáltatás ingyenesen vehető igénybe.

híreink

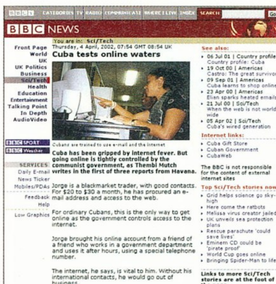
INFINIT-HÍREK (www.ittk.hu)

Kuba: hozzáférés a feketepiacról

„Kuba internetlázban ég, de internetezni csak a kommunista kormány szigorú ellenőrzése mellett lehetséges" – írja havannai riportjában *Thembi Mutch*. Itt van például *Jorge*, aki jó kapcsolatokkal rendelkező feketepiaci kereskedő, és 20-30 dollárért akár e-mail címet és online hozzáférést is tud szerezni – egy hónapra. Az átlagos kubainak ez az egyetlen módja, hogy internet-hozzáféréshez jusson, mivel a kormány szigorúan ellenőrzi a világháló használatát.

Jorge az online hozzáférést egy barátjának a barátjától vásárolja, aki kormányhivatalban dolgozik, és speciális telefonvonal segítségével akár órákig is fenn lehet a neten. Az internet, mint Jorge mondja, elengedhetetlen a számára. Nemzetközi kapcsolatai nélkül ugyanis nem tudná folytatni üzleti tevékenységét. De ő csak egy a több száz vagy akár több ezer kubai közül, aki ki van éhezve a webre, és csak ily módon tud hozzájutni. Érdekes az az ellentmondás, hogy amíg a kubai kormány szerint az embereket meg kell tanítani a számítógép használatára, addig mereven elutasítja a szabad internethasználatot. Több millió kubait megtanítottak arra, hogy miként használja a számítógépet, és hogyan küldjön e-mailt. De a komputerek csak az országon belüli hálózatban vannak összekapcsolva, amely ugyanolyan protokoll alapján működik, mint az internet, ám arra nem kapcsolódik rá. Az emberjogi aktivisták azonban elkeseredettek amiatt, hogy az internetezés Kubában milyen erős politikai befolyás alatt áll: „Még esély sincs arra, hogy akár én magam készítsek egy site-ot, amelyen elmondhatnám a világnak, hogy milyen politikai visszaélések történnek Kubában, és hogy miként sértik meg az emberi jogokat" – állítja *Raul Rivero*, a Kubai Emberjogi Bizottság tagja. „Hol szerezhetnék számítógépet? Hol vehetek modemet? Még azt sem engedik meg, hogy papírra írjak. A kormány azonnal betiltaná a weboldalt, ha megcsinálnám."

(Forrás: news.bbc.co.uk)

BBC | CATEGORIES | TV | RADIO | COMMUNICATE | WHERE I LIVE | INDEX | SEARCH | Go

BBC NEWS

You are in: Sci/Tech

Front Page · World · UK · UK Politics · Business · Sci/Tech · Health · Education · Entertainment · Talking Point · In Depth · AudioVideo

BBC SPORT · BBC Weather

SERVICES: Daily E-mail · News Ticker · Mobiles/PDAs · Feedback · Help · Low Graphics

Thursday, 4 April, 2002, 07:54 GMT 08:54 UK

Cuba tests online waters

Cubans are trained to use e-mail and the internet

Cuba has been gripped by internet fever. But going online is tightly controlled by the communist government, as Thembi Mutch writes in the first of three reports from Havana.

Jorge is a blackmarket trader, with good contacts. For $20 to $30 a month, he has procured an e-mail address and access to the web.

For ordinary Cubans, this is the only way to get online as the government controls access to the internet.

Jorge brought his online account from a friend of a friend who works in a government department and uses it after hours, using a special telephone number.

The internet, he says, is vital to him. Without his international contacts, he would go out of business.

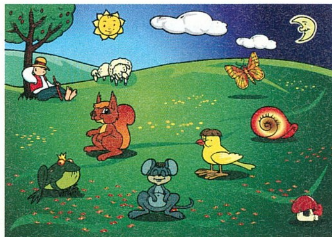
See also:
- 06 Jul 01 | Country profiles Country profile: Cuba
- 19 Oct 00 | Americas Castro: The great survivor
- 09 Sep 01 | Americas Cuba learns to shop online
- 23 Apr 00 | Americas Elian sparks heated emails
- 21 Jul 00 | Sci/Tech When the web is not world-wide
- 05 Apr 02 | Sci/Tech Cuba's wired generation

Internet links:
- Cuba Gift Store
- Cuban Government
- CubaWeb

The BBC is not responsible for the content of external internet sites

Top Sci/Tech stories now:
- Grid helps science go sky-high
- Here come the ratbots
- Melissa virus creator jailed
- UK unveils sea protection plans
- Rescue parachute 'could save lives'
- Eminem CD could be 'pirate proof'
- World Cup goes online
- Bringing Spider-Man to life

Links to more Sci/Tech stories are at the foot of the page.

Bővült az Egyszervolt.hu gyermekportál

A februárban nagy sikerrel indult gyermekportál önálló részeként kezdte meg működését a Napocska hírmondó, amely a szabadidő hasznos eltöltéséhez ad ötleteket a kisgyermekes szülők számára. Az oldal szerkesztői ismeretterjesztő szerepet is vállaltak, így a látogatók érdekes cikkeket olvashatnak művészekről, természetről, iskolákról és az állatvilág érdekességeiről.

A Programajánlóban a keresőfunkció segítségével tájékozódhatunk a kínált programok között, legyen az színház, táncház, koncert, kiállítás vagy éppen kézművesfoglalkozás, az általunk megjelölt időpontban. Az Olvasnivalók oldalán az egyes könyvkiadók legújabb gyermek- és ifjúsági köteteinek ajánlóját találjuk, valamint aktuális kritikákat olvashatunk, az ajánlott köteteket pedig a könyvkereső segítségével az elektronikus áruházban meg is vásárolhatjuk. Ugyanitt megtalálható a hazai gyermeksajtó aktuális számainak ajánlata, a közeljövőben pedig a hazai gyermekkönyvtárak gyűjteménye is elérhető lesz a portál látogatói számára.

A Túraajánlat oldalon hetente különböző magyarországi helyszínekre hívják fel a figyelmet a szerkesztők, ahová egy hétvégi családi kirándulás keretében érdemes ellátogatni. Új szolgáltatás az Esti mese, ahol naponta más és más, illusztrációkkal díszített esti mese vár szülői felolvasásra, és ezzel egyidejűleg a portál adatbázisába kerülve alakul óriási mesegyűjteménnyé. Szintén új lehetőség, hogy barátainknak és ismerőseinknek képeslapokat küldhetünk az oldalról.

A május-júliusi Matáv/Axelero-tarifaváltozások

Az alábbiakban két hírt és az ahhoz fűzött két kommentárt adunk közre. A hír mindenki számára ismert, nem kevés indulatot keltett; a két kommentár érdekessége talán az, hogy egyik szerző sem borítja rá az asztalt a Matávra, hanem némiképp megértéssel kezelve a maga módján természetesen viselkedő nagyvállalat lépéseit, másfelé keresgéli a megoldást.

Hír 1. (2002. április 29.)

A Matáv 2002. július 1-jével megszünteti átalánydíjas konstrukcióit, vagyis a 150 Ft-os esti-éjszakai-hétvégi telefonátalányt és a Mindenkinek csomagot (arra április 29. után már nem lehet előfizetni).
A Matáv több megoldást is kínál minden internetezőnek. Azoknak, akik sok időt töltenek a weben, és jó minőségre vágynak, a nagy sávszélességű, korlátlan hozzáférést biztosító ADSL-t vagy az internetezésre is alkalmas kábeltévét ajánlja. Azoknak, akik a Mindenkinek csomag előfizetői voltak, és műszaki okokból egyelőre még nem tudják igénybe venni az ADSL-szolgáltatást, a Matáv július 1-jétől átmeneti ADSL-pótló megoldást kínál fel: az ADSL-szolgáltatás bevezetéséig az internethasználat telefondíja havi 60 óráig bruttó 7500 Ft-os fix összegbe kerül. Akiknek a 150 Ft-os kedvezmény nem az internetezésben, hanem a hosszú telefonbeszélgetések során jelentett előnyt, a Matáv Csevegő díjcsomagja kedvező feltételeket biztosít (5 perc beszélgetés után 20%, 10 perc beszélgetés után 30% kedvezmény).
A Matáv jövőbeni célja az, hogy ne közvetlenül az internetezőknek, hanem az internetszolgáltatóknak kínáljon olyan megoldásokat, amelyek segítségével azok a felhasználói szokásokhoz legjobban igazodó csomagokat alakíthatnak ki.

Hír 2. (2002. május 2.)

Új, percdíjas internet-hozzáférési csomagokat indít az Axelero

Az Axelero Internet 2002. május 2-ától új internet-hozzáférési csomagokat vezet be, amelyek percdíjas alapon, a telefonköltséget is tartalmazva biztosítanak hozzáférést a világhálóhoz, kihasználva a liberalizált távközlési piac új lehetőségeit.
A Kombi Nonstop csomag alacsony, havi bruttó 1250 Ft-os alapdíj mellett éjjel-nappal állandó (bruttó 7,50 forintos) percdíjjal vehető igénybe. A Kombi Otthon csomag, amelynek havi alapdíja bruttó 1850 Ft, munkanapokon este 6 órától másnap reggel 7 óráig, valamint a teljes hétvégén 5 forintos percdíj mellett, a többi időszakban percenként 6,90-ért érhető el. Azok számára pedig, akik az internetet leginkább napközben használják, a Kombi Nappal csomag havi 2500 Ft-os alapdíj mellett a hét minden napján reggel 7 és este 6 óra között nyújt kedvezményes, 6,30 forint díjú internetperceket, míg az ettől eltérő időszakokban ugyancsak 6,90 Ft a hozzáférés percenkénti költsége.

Kommentár 1.

Biztos, hogy jó nekünk a liberalizáció?

Százötven forintos elmélkedés

Kezdettől fogva szkeptikus vagyok a távközlési liberalizációval kapcsolatban: egyrészt sosem hittem azoknak, akik a Matáv apokaliptikus összeomlását és az alternatív szolgáltatók robbanásszerű virágzásával kísért hatalmas tarifacsökkenést látták előre, másrészt azt illetően is bizonytalan voltam, hogy kell-e ez nekünk. Félreértés ne essék, gazdasági szemléletem teljes mértékben liberális, hiszek a piaci versenyben, és nem gondolom, hogy a világ attól

Kommentár 2.

Kitől kell kérni, hogy MINDENKINEK jusson internet?

Ezerperces elmélkedés

Az év végén meghirdetett ADSL-csomagok 7-9 ezer forintba kerültek, s ez bizony olyan ár (volt), amely ellen igazán nem lehet senkinek semmi kifogása. 7-9 ezer all inclusive, ehhez nem jön pluszba egyetlen fillér telefonköltség sem, ezért a pénzért

kommentárja ink

lenne szebb, ha egy kivételével az összes hamburgert betiltanák – vagy netán ugyanezt tennék az operációs rendszerekkel. Viszont azt nem hiszem, hogy a távközlés egyértelműen piaci kérdés lenne, és mintha ezt némileg alátámasztanák a távközlési liberalizációt követően lezajlott európai folyamatok. Amikor a nyugati országokban – látván, mennyire nem probléma a telefon a tökéletesen liberalizált piacú Amerikában – elhatározták, hogy fel kell számolni a telefonos cégek monopolhelyzetét, Magyarországon még ott tartottunk, hogy el kell adni az állami tulajdonban lévő Matávot, ezzel teremtve meg a távközlési infrastruktúra terén hihetetlen elmaradásokkal küzdő ország számára a fejlődés lehetőségét. A mai tizenévesek számára egy bomlott agy fantazmagóriájának tűnik, ha azt mondom: a Balaton egyik legkedveltebb nyaralóvárosát, a májustól szeptemberig külföldiekkel telezsúfolt Keszthelyt csak 1993-ban (!) kapcsolták be a távhívóhálózatba. Ez azt jelenti, hogy addig csak úgy lehetett másik városból Keszthelyre és Keszthelyről másik városba telefonálni, hogy az ember felhívta a központot, és bemondta a telefonos kisasszonynak a hívandó számot. Ideiglenes megoldásként néhány olyan telefonfülkét szereltek fel a városban, amely alkalmas volt a távhívásra (azaz lehetett rajta 06-ot tárcsázni, mert még egyszer mondom, hogy mindenki felfogja a felfoghatatlant: egy átlagos készüléken a 06 után foglalt jelzés következett!), ezek előtt aztán nyári estéken néha több száz emberből álló sor kígyózott! A dolog további abszurditása, hogy e telefonok úgy létezhettek, hogy a győri, majd később a zalaegerszegi távközlési hálózatba voltak bekötve (mert ott volt legközelebb távhívóközpont), azaz ha egy gyanútlan és a magyar telefonhelyzet nyalánkságait nem ismerő járókelő betért egy ilyen telefonfülkébe, hogy taxit hívjon, akkor bizony a helyi taxi telefonszámának tárcsázása után a győri vagy zalaegerszegi taxiállomás jelentkezett! Csak hogy el tudjuk helyezni fejünkben az időpontot: mindez három évvel a rendszerváltás után és egy (!) évvel a Pannon GSM, illetve a Westel indulása előtt ért véget! És úgy érhetett véget, hogy a halál csóró magyar állam eladta a telefoncéget a gaz kapitalistáknak, akiknek egyrészt volt annyi eszük, hogy ki tudták számolni, mennyi idő alatt térül meg a hálózatfejlesztésbe fektetett nem kevés pénz (baromi gyorsan megtérült, mert az emberek – velem együtt – a sokéves éheztetés után eufórikusan telefonáltak), másrészt pénzük is volt hozzá, amit be lehetett fektetni. Utólag persze okoskodhatunk, hogy vehettünk volna fel hitelt, és mi is megcsinálhattuk volna ugyanazt, amit a gaz kapitalisták, de aki csak öt percet élt a működő szocializmusban, tudja, hogy előbb emigrál *Csurka* Izraelbe, mint hogy egy szocialista nagyvállalatból kapitalista nagyvállalat váljon – kapitalista tulajdonosok nélkül. (Még így is beletelt néhány évbe, amíg úgy érezhette az ember, hogy nem neki tesznek szívességet, amikor telefonvonalat rendel egy pedagógus félévi bérét meghaladó összegért.)

A távközlési liberalizáció és privatizáció kiötlői két dologgal nem számol(hat)tak: a mobiltelefonnal és az internettel. 1994-ben, amikor úgy 40-50 Ft körül volt egy liter benzin ára, százezer forintért lehetett – a féltégla-méretű 60-as Westelhez képest aprócska és hipermodern – GSM-mobiltelefont vásárolni, és a legbátrabb elemzők 2000-re jósolták a százez-

éjjel-nappal lehet korlátlan mennyiségben internetezni, ráadásul mindehhez ott a nagy sávszélesség, vagyis a valóban élvezhető internet. Ekkor azt hittük: itt van már a Kánaán!

Ha ennyi lenne az internet ára dial-up hozzáféréssel, akkor már nem lelkesednénk ennyire, de tulajdonképpen akkor se szólhatnánk egy rossz szót sem, ezen az áron nagyon sokan – pl. a mobiltelefonnal rendelkezők, a DVD-nézők, a moziba járók stb. – megengedhetik maguknak az internetezést, vagyis semmi nem állna az útjába annak, hogy a 20% körüli magasságból lassan az 50% felé kezdjen elmozdulni az internetpenetráció. Ha a dial-up hozzáférés csak korlátozott időtartamra vonatkoztatva kerül ennyibe, akkor már egy szemernyit ráncoljuk a homlokunkat... Aki nem fizetett elő ADSL-re, az persze vessen magára, de azok, akiknél – nem önhibájukból, hanem a Matáv hálózatának korlátosságából eredően – ez nem sikerült, azoknál nehezen érthető, hogy miért is kapnak jóval kevesebbet ugyanezért a pénzért. De végül is fogadjuk el, hogy az otthoni internet úgyis a munkaidő után kezdődik, vagyis az, hogy éjszaka és hétvégén nagyjából korlátlanul internetezhetünk a Mindenkinek-MindekiNet csomagpáros 8500 forintjáért, végül is még mindig elegendő lehet ahhoz, hogy hazánk robogjon az információs társadalom felé... Ámde most ez sem lesz!

Amikor a Matáv bejelentette, hogy felhagy a 150 Ft-os esti-hétvégi átalánydíjjal és a Mindenkinek csomaggal, „mindenki" rögtön a tiltakozásra gondolt, holott egy szolgáltatónak, ráadásul egy tőzsdén jegyzett cégnek az üzletpolitikájába tiltakozással beleszólni – hát, legalábbis naivitás... Olyan ez, mintha tüntetnénk kedvenc éttermünk ellen, mert levette a nekünk oly jó „főzelék feltéttel" fogást az étlapról, illetve jelszavakat skandálnánk egy kiadó előtt, mert megszüntetett egy újságot, vagy felemelte az árát!

Más kérdés, hogy ha nincs villany, gáz vagy víz a lakásunkban, akkor hiába tartoznak a versenyszférába a közművek, előbb-utóbb kimegyünk az utcára, s tulajdonképpen jó dolognak kell tekinteni, hogy a lakosság egy része már ilyen alapközműnek tekinti az információvezetéket is! Igen ám, de ha drágul a gáz, vagy elzárják a vizet, kinél tiltakozik, ki ellen tüntet a lakosság? Az Édász, Dédász stb. ellen? Ez ugyebár a Kossuth téren sem jutott senkinek az eszébe!

A magam részéről nem hiszem, hogy a Matávnak kellene biztosítania azt a lehetőséget, amelyhez hozzászoktunk, s amelyre – azt hiszem – gazdaságunk, országunk előmenetele szempontjá-

A május–júliusi Matáv/Axelero-tarifaváltozások

res előfizetői szám átlépését. A tévedés mértéke némileg meghaladja a hibahatárt: még a lottószámokat is könnyebben el lehet találni. (Ennek ellenére nem hallottam, hogy tömegesen jelentkeztek volna utcaseprőnek az egykori elemzők.) Ma olcsóbb egy mobil kártyával, mint egy tank benzin, így a vezetékes telefon lassan, de biztosan fölöslegessé vált... volna, ha nem jön segítségére az internet. A saját adataim egyelőre nyilván nem jellemzik a teljes hazai populációt, de tény: a havi telefonszámlámnak mindössze 5-10%-a származik beszélgetési díjból, a többi internethasználat.

A Matáv szeret úgy csinálni, mintha az internetező társadalom nyomására vezette volna be a kedvezményeket, ám valójában csak matekozott egy kicsit, és rájött, hogy ha a hagyományos távközlésnek nincs jövője, akkor az új irányok felé kell nyomulni. Megvette hát a Westelt, és beetette az internetezőket. A McDonald'sban sem azért osztogatnak ám lufit meg zászlócskát a gyerekeknek, mert a hazai lufi- és zászlóipart akarják támogatni, hanem hogy a gyerek még napok múlva is emlékezzen, hogy hol ette az amúgy egyszerű halandó számára megkülönböztethetetlen hamburgert. (A perek elkerülése érdekében megjegyzem, hogy egy hozzáértő hamburgerínyenc természetesen már messziről meg tudja különböztetni az összes, itt fel nem sorolt, de egytől egyig kitűnő hamburgert.) A Matáv 150 forintos zászlócskáját és Mindenkinek lufikáját lobogtatva nem tett mást, mint ifjak és idősek tízezreit szedte rá, hogy vegyen számítógépet, vagy annak megléte esetén még modemet hozzá (meg RAM-okat és egyebet), fizessen elő az internetre, kóstoljon bele, szokjon hozzá, és mivel már hatszáz helyen regisztrálta magát, lemondta az összes újság-előfizetését, és kitanulta az internetezés valamennyi trükkjét, legyen számára nélkülözhetetlen. Most, hogy eljött a liberalizáció várt vagy kevésbé várt pillanata, végre lehet aratni. Kedves 12 év fölötti olvasóim: kaptak Önök lufit mostanában a hamburger mellé? Na ugye! Hát akkor meg minek kéne 150 forintos kedvezmény, ha már megvan a modem, és muszáj internetezni?

A tarifaemelés ellen tiltakozó összes olyan internetezőt, aki rendelkezik Matáv-részvénnyel is (és netán ráadásul a mai árfolyamnál valamivel többért vette), arra kérem, gondolkozzon el rajta, mit vár a Matávtól mint részvényes! A Matáv csak a dolgát teszi: maximalizálja a profitot. *Straub Eleket* és társait azért fizetik, hogy ilyen, internetezőszemmel szemétségnek tűnő dolgokat találjanak ki, és az összes, zsebünkből kiszedhető pénzt kiszedjék a zsebünkből. (Az most lényegtelen, hogy a lépés valószínűleg még mindig korai, és hasznosabb volna a „beetetés" időszakát megnyújtani, mert a lényeg változatlan: azt kell a piacból kiszedni, amit az megfizet.)

A kedvezmények megszüntetésének bejelentését követő tiltakozás primer reből szükség is van. Ám azokat a dolgokat, amelyek gazdaságunk és országunk előmenetele szempontjából szükségesek – pl. azt, hogy legyen internet az iskolákban, vagy kapjanak mondjuk átképzési, továbbá távmunka-lehetőséget azok, akik elavult tudásuk miatt az utcára kerülnek –, nem egy szolgáltató szokta biztosítani, hanem az állam, az a költségvetés, amelynek szétosztási jogáért például a legutóbbi választási kampányban annyi mindent ígértek mindkét oldalon.

Térjünk vissza a Matávhoz: mit jelent az átalánydíjas telefontarifa eltörlése az internetezés szempontjából, az új/megmaradt lehetőségek az eddigi korlátlan internetezéssel szemben mit tesznek lehetővé 7-9 ezer forintért? Sokan sokféle számításba kezdtek (pl. a tartalomszolgáltatók, hogy mennyivel csökken majd júliustól a nézettségük), de a pontos választ épp a Matáv adta meg, amikor május másodikán kijött új Kombi csomagjaival, amelyek hol a nappalt, hol az éjszakát preferálva 5 Ft-tól 7,50-ig tartó percdíjas internetezést kínálnak némi alapdíjjal kombinálva. Mivel ezek az árak tartalmazzák a telefontarifát is, alkalmasak arra, hogy összehasonlítsuk az ADSL-lel vagy az eddig meglévő dial-up lehetőségekkel. Feltehetjük tehát a kérdést: hány percet internetezhetünk abból a 7-9 ezer forintból, amit írásunk elején még lelkesen üdvözöltünk mint a korlátlan internetezés reálisan elfogadható havi költségét?

Nos, a Kombi Nonstop csomag 1250 Ft-os alapdíj mellett 7,50-et kér percenként, s bár mindegy, hogy nappal van-e, vagy éjszaka, csupán 1000 perc, vagyis 16,66 óra fér egy akciós ADSL-csomag árába. A Kombi Otthon külön árat kínál nappalra és éjszakára, s ha ezt csak az eddigi átalánydíjas időszakban használjuk, akkor már kevéssel 7000 alatt megússzuk az ezer percet, de ha néha belenyúlunk a nappalba, akkor ennél is 7 és 9 ezer közé esik a díjtétel. A Kombi Nappal csomagot éjjel drágább használni – ha ezt nem tesszük, ezer percnél 8800 Ft-ot fizetünk.

Tudom, a Matáv meghirdetett egy 60 órás áthidaló csomagot is ebben az árfekvésben azoknak, akiknek volt Mindenkinek-

akcióként érthető, de – hosszú távon legalábbis – nem vezet semmire. Lehet, hogy a nagy felháborodás, a politikai nyomás és a sajtó támadásai hatására a Matáv ismét elhalasztja az intézkedést, de alapvető szándékáról, a profitszerzésről a büdös életben nem fog lemondani – és ezért senki sem szólhatja meg! Az megint csak naiv vágyálom, hogy majd a liberalizáció megoldja a kérdést, és lenyomja az árakat: tessék megnézni, mi történt ott, ahol tényleg lenyomta az árakat! Van egy rakás telefoncég, amely addig versengett, hogy már vonszolni is alig bírja magát. Persze a telefonáló jól járt, mert kevesebbet fizetett. Halkan hozzáteszem: most. De a folytatásra két lehetőség van: a cégek vagy szépen megkötik a maguk kis alkuit a háttérben, és hosszú távon visszaszerzik az elveszett profitot, vagy bezárnak. A versenyben akárhányan véreznek el, azt végső soron a nemzetgazdaság fizeti meg – azaz mi. (Mert aki tönkremegy, az nem fizeti ki az adókat, a béreket, az eszközei elértéktelenednek, a kukába kerülnek, nem ad munkát, nem termel pénzt és ezáltal adót, stb. A kör bezárul.)

Mindez egyszerűen azért van, mert a távközlés drága dolog. Amerikában elég nagy a piac ahhoz, hogy sok cég sok drótja és eszköze hálózza be az országot, de ehhez nemhogy Magyarország kicsi, de még Németország sem bizonyult elég nagynak. Ahhoz, hogy megválaszthassam, kin keresztül telefonálok, az alternatív szolgáltatóknak is oda kell rakniuk a maguk cuccait, és ráadásul ezt még „közölniük" is kell velem. Ez a közlés, amit tetszetősen marketingkommunikációnak hívnak, még egyszer annyiba kerül, mint maguk az eszközök. És ugye senki nem képzeli, hogy ezeket a pluszköltségeket majd a Máltai Szeretetszolgálat fogja megfizetni... A liberalizált távközlés tehát végső soron több pénzbe kerül. Lehet, hogy egy-egy alkalommal úgy érezhetjük, olcsóbban telefonáltunk, de összességében ugyanannyi beszélgetésért mégis valahogy többet kell majd fizetnünk.

Demszky Gábor az előző 150 Ft-os balhé alkalmával azt mondta, a kedvezmény megszüntetése olyan, mintha felszednénk az M1-es autópályát Győr és Budapest között. A hasonlat kitűnő, de ha továbbgondoljuk, akkor a távközlés liberalizációja meg olyan, mintha úgy akarnánk elérni az autópályadíj csökkenését, hogy megengedjük, bárki építsen egy másikat az M1 mellé. A mobiltávközlés nem igényel drótokat, és ma, amikor a mobilszolgáltatók reklámjaiból egyértelműen látszik, hogy lassan már csak az óvodásoknak lehet új telefont eladni, valószínűleg nem túlzás azt mondani: a telefon mint a beszéd alapú távkommunikáció eszköze többé nem elérhetetlen. A drótok fokozatosan adatátviteli hálózatokká változnak, és mivel Magyarország internetellátottsága az ország fejlődésének egyik kulcsa (ezt szerencsére senki nem vitatja), a drótok ügye többé nem piaci, hanem stratégiai kérdés. És ennek megoldását nem a Matávtól vagy bármely másik piaci szereplőtől kell várni. A Római Birodalomban sem a kereskedők karavánjai építették az utakat – legfeljebb kitaposták. A császár meg kiköveztette.

Kis Ervin Egon

szerződésük, és nem telepíthető hozzájuk ADSL és/vagy kábel, de ez nem érinti például a 150 forintos átalánydíjasokat. Következésképpen abból kell kiindulni, hogy ami elfogadható (és elfogadott) árszintnek látszott az elmúlt hónapokban a korlátlan internetezésre, az sokaknál a jövőben ezerpercnyi internetezés ára lesz; másképp fogalmazva: ezer percért 7-9 ezer forintot ítél versenyképes árnak a szolgáltató.

Mint utaltam rá, a szolgáltató áraival ne vitázzunk, ha drága, majd nem veszik tőle! Szerintem az IKB-nak vagy a majdan megalakuló informatikai minisztériumnak kell(ene) költségvetési támogatást szereznie arra, hogy az átlagosan nagyjából egyheti használatot fedező ezer percet – az internetező szempontjából ugyanezért az árért – fel lehessen tornászni havi – azaz négyheti – mennyiségre. Vagyis kellene egy tender (mint egykoron, a Sulinet indulásakor volt egy), és e tender keretében a Matáv, az LTO-k, az alternatív távközlési szolgáltatók és az ISP-k, illetve ezek konzorciumai pályázhatnának állami dotációért, s az nyerne, aki elegendően olcsón adja a korlátlan hozzáférést.

Egy ilyen tenderrel az állam több legyet ütne egy csapásra. Egyrészt aki megnyeri, az feltehetően nem ezer percet, hanem nyilvánvalóan többet adna 7-9 ezer forintért, hiszen igen erős versenyben alakulna ki az elfogadott ár. A versenyt az motiválná, hogy ezt az árat az állam (az adózó internetezőtársadalom) megtoldaná, mégpedig egy olyan összeggel, amelyből ezt a rendelkezésre állást (hiszen a meglévő hálózat nagyobb kihasználtságáról, nem pedig effektív bővítési igényről van szó) a győztes konzorcium bőségesen tudná finanszírozni.

A legfőbb eredmény pedig az lenne, hogy Kiss Péter, Nagy Pál, Kovács Mari, Szabó Ica és bárki, aki ebben az országban él, tudná, hogy az internetezés havi költsége maximálisan 7-9 ezer forint, annyi, amennyit a mozijegyekért, a késve visszavitt kazettákért legalább egymillió család kifizet havonta. Ezt a kiszámítható és felülről emberszabásúan korlátos költséget hitem szerint egyre többen kockáztatnák meg, vagyis hazánk elindulna, s egy-két éven belül eljutna az információs Kánaánba, ahol a népesség fele nemcsak mobiltelefonon kommunikál, de internetezik is.

Kár, hogy már nincs kampány, ez olyan szép cél, hogy valamelyik oldal bizonyosan bevenné az ígéretei közé... Bár szerintem – ha expressis verbis nem is, csak bújtatva – ez benne volt az ígéretekben. Meg kellene valósítani!

Vértes János Andor

A megkérdezettek egyharmada esetleg megválik a Matávtól

Bojkottot hirdettek a hazai internethasználók a Matáv 150 forintos kedvezményének megszüntetése és a Mindenkinek csomag visszavonása miatt. Ennek keretében a résztvevők nem látogattak a Matáv (illetve a tulajdonában lévő Axelero Rt.) által működtetett hírportálra, az Origóra, nem használták freemailes postafiókjukat, és nem telefonáltak matávos vonalon 2002. május 17-én. A Taylor Nelson Sofres Hungary és az NRC piackutató ügynökség online megkérdezést végzett a hazai internethasználók körében a meghirdetett bojkott témájában. Az adatfelvétel a bojkottot megelőző napon, 2002. május 16-án történt.

A kutatás célja volt a hazai internetező közösség körében felmérni, hogy miképpen reagálnak a hírre, milyen fokú támogatással találkozik a kezdeményezés, és ezáltal monitorozni az internetes társadalom fejlettségét, tudatosságát. A vizsgálat az internetet napi gyakorisággal használó 441 fő véleményét tartalmazza. A most közzétett eredmények előzetes jellegűek, a teljes kutatás anyagát a későbbiekben hozzák nyilvánosságra.

A kutatás legfőbb megállapításai:

A Matáv bejelentése az internetezők körében szinte kivétel nélkül ismert.
A napi rendszerességgel internetezők közel 1/5 része érintett a kérdésben, viszont a bojkottról a megkérdezettek 75%-a hallott már.
A válaszadók nem sok reményt fűztek kezdeményezésük sikeréhez, 5 fokú skálán átlagosan mindössze 2-est adtak annak a valószínűségére, hogy a Matáv visszavonja korábbi bejelentését.
Az internetezők mintegy 2/3 része aláírna egy, a kezdeményezést támogató ívet, 29% elutasítaná azt. Mindössze 3,1% azoknak az aránya, akik már aláírták a petíciót.
A bojkottban részt venni szándékozók elsősorban a Matávot célozták meg: a megkérdezettek közel 30%-a telefonhívásait korlátozná a döntés nyomán.
Az Axelerót mindössze a válaszadók 13%-a mellőzné.

Részletes eredmények

A kutatásban részt vevők körében a Mindenkinek csomag visszavonása és a 150 forintos kedvezmény eltörlésének ténye szinte mindenki számára ismert volt. A válaszadók 93,7%-a hallott a Matáv bejelentéséről. A megkérdezettek döntő többsége helyesen a Matávhoz társította a bejelentést, 99,8% helyesen említette a szolgáltató nevét, míg néhány, elenyésző esetben a Vivendi nevéhez kapcsolták a kedvezmények visszavonását.
Minden öt megkérdezettből egy (22,4%) személyesen is – azaz saját otthoni internethasználata révén – érintett a döntésben. Annak ellenére, hogy a személyes részvétel viszonylag mérsékelt, a bojkott híre meglehetősen széles körben elterjedt.
A megkérdezettek 72,8%-a hallott már a kezdeményezésről.
Arra a kérdésre, amely a bojkotthoz fűzött reményeket vizsgálta (Lát-e esélyt arra, hogy a Matáv visszavonja korábbi döntését?), az 5 fokú skálán (ahol az 1-es azt jelentette, hogy egyáltalán nem valószínű, az 5-ös pedig azt, hogy nagyon valószínű) a válaszadók átlagosan 2 pontot adtak. Ezen belül a nők szignifinkánsan bizakodóbbnak bizonyultak (2,3), mint a férfiak (1,9). Életkor szerint vizsgálva a fiatalabbak jelentősen optimistábbak voltak (24 évnél fiatalabbak: 2,26, 25–34 évesek:

Az informatikai miniszter véleménye

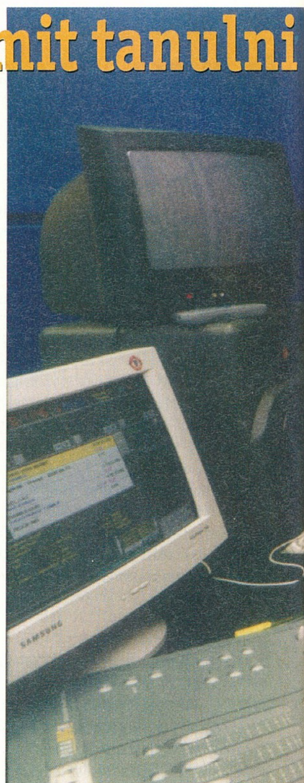
Kovács Kálmán: – Meggyőződésem, hogy egy normálisan működő távközlési és internetpiacon, igazi versenyhelyzetben nem múlhatna a szolgáltató jóindulatán az egész rá épülő szektor működése. Azt gondolom, hogy nem is igazán alkudozni kell a szolgáltatóval, hanem olyan szabályozási környezetet kell kialakítani, amelyben részben kényszerek és tilalmak, részben gazdasági érdekek mentén, de maga a gazdasági társaság látja be, hogy a kedvezményt nem szabad megszüntetnie, mert versenyhelyzetben van. Véleményem szerint a most véget ért parlamenti ciklusban a törvényhozók jó szándéka ellenére rosszul sikerült egységes hírközlési törvény elfogadása nem piacélénkítő hatású volt, hanem épp a nagyokat erősítő és a kicsiket tönkretevő lépés. Ez tette lehetővé, hogy például a Matáv Rt. ilyen felhasználóellenes lépést tegyen, tulajdonképpen teljesen jogszerűen, de nagyon barátságtalanul. Néhány azonnali, gyors intézkedéssel már a 100 napos programunk során is jelezni kívánjuk a leendő kormány elkötelezettségét arra, hogy legyen végre többszereplős a piac. Elkezdjük átdolgozni a hírközlési törvényt is, hiszen annak hatására kezdett visszavonulni a Vivendi távközlési szolgáltató, valamint több ingyenes internetszolgáltató cég – tehát a legfontosabb az, hogy a törvénnyel és a szabályozással van a hiba. Egyébként a Matáv üzleti érdekei is azt kívánnák, hogy ezt az elenyésző, de a cég szerint létező veszteséget, amely ezen a tevékenységen jelentkezik, talán mégis érdemes lenne felvállalnia annak érdekében, hogy az internetpenetráció nőjön, ne pedig csökkenjen Magyarországon. Most nagyon sok internetező érzi becsapva magát, mert az elmúlt időszakban esetleg pont azért vásárolt ISDN-szolgáltatást, vett meg drága eszközöket (modemet stb.), írt alá szerződést, mert abban a hiszemben élt, hogy kedvezőbb árért internetezhet.

2,19), mint az idősebbek (35–44 évesek: 1,87, 45 évnél idősebbek: 1,92), és a változásban érintettek szintén magasabb értékeket adtak (2,24), mint a többi válaszadó (1,99).
A valós csatlakozási szándékot vizsgálva elmondható, hogy 67,4% aláírna egy bojkottra felhívó indítványt, ellenben 29,2% elutasítaná azt. Külön említésre érdemes, hogy a válaszadók mindössze 3,1%-a számolt be arról, hogy már alá is írt ilyet.
A cégcsoporthoz tartozó szolgáltatók érintettségét vizsgálva elmondható, hogy a vezetékestelefon-szolgáltató Matáv esetében mérhető a legnagyobb elszántság: a megkérdezettek 30,3%-a tartja elképzelhetőnek, hogy ebben vagy hasonló esetben felfüggesztené a szolgáltató használatát – függetlenül attól, hogy előfizetője-e. Az Axelerót, a csoport internetszolgáltatóját a válaszadók 12,9%-a bojkottálná e módon, ami külön érdekes, hiszen a május 17-ei kezdeményezés az internettel kapcsolatos bejelentés, valamint az Axeleróhoz kapcsolódó hírportál, az Origo és annak ingyenes levelezési rendszere, a FreeMail felé irányult.
A szándékok elemzésének további érdekessége, hogy a Matáv-csoporthoz tartozó mobiltelefon-szolgáltató, az egyébként piacvezető Westel sem kerülné el teljesen az internetezők mozgalmát: 10,4%-uk hajlandó volt arra, hogy ne használja a szolgáltatót május 17-én – igaz, háromnegyedük nem is veszít ezzel, hiszen a másik két szolgáltató ügyfélköréhez tartozik.
A bojkott időtartamára vonatkozó kérdés esetén nyilvánvaló, hogy az Axelero használatát felfüggesztők a legelszántabbak: 33%-uk véglegesen is megválna szolgáltatójától. Nem sokkal kisebb az arány a Matáv és a Westel esetében sem, azonban látható, hogy a válaszadók legkevésbé a mobilszolgáltatótól válnának meg tartósan egy ilyen kezdeményezés nyomán.

Hetesi Péter Pál (G3) / ggregorg@freemail.hu

Mindenkitől lehet valamit tanulni

Nincs az az isten, aki vagy ami képes lenne elszeretni a rádiózástól Kőszegi András (www.tozso.hu/andras) *36 éves, kétgyermekes magyar családapát. De nem is kell. Igazi self made man. Internetes adására, a Budapest rádió Vasárnapi vendég című egyórás beszélgetős műsorára a legbüszkébb, amelyben majd 100 nagy név megfordult már...*

■ *Mondtad a telefonban, hogy nagyon nem szereted, ha úgy kezdődik egy interjú: mondjál magadról valamit! Te milyen kérdéssel kezdenéd ezt a beszélgetést?*

■ Kicsit úgy érzem magam, mintha háttal ülnék a vonaton, hiszen nekem az a dolgom, hogy kérdéseket tegyek föl az embereknek. Ez egy megválaszolhatatlan kérdés. Nem tudom, hogyan kell kezdődnie egy velem készülő interjúnak. Sokat szoktam a kocsiban magammal beszélgetni, olyankor borzasztó jókat mondok, de hogy miket, azt már ne kérdezd!

■ *Hogyan keveredtél rádióközelbe?*

■ Az már nagyon rég volt. 1985-ben. Édesapám a Bródy-portán volt rendész. Így kerültem hangtechnikusként a Magyar Rádióba.

■ *A nagy magyar királyi rádióba...*

■ Akkor még nem volt se Calypso, se Danubius. Csak Petőfi, Kossuth és Bartók. Ez az egy nagy szentély létezett. Megfertőzött. Éjjel-nappal ott voltam. Persze jobban érdekelt a műsorkészítés, mint a technika. Nehéz volt átkerülni az üvegfal túloldalára. Akkor én már – 17 éves korom óta – diszkóztam az éjszakában, de 1988-ban nagyon fiatalon, 22 évesen megnősültem, és már nem feleltek meg a mind hosszabbra nyúló éjszakai munkák. Muszáj volt valami olyat csinálnom, hogy emberekkel beszélgessek. De ez már az óvodában és az iskolában is így volt. Minden verset én mondtam, soha be nem állt a szám, a család tagjai hiába könyörögtek egy kis szünetért.

■ *Aztán mégis eljöttél a rádióból.*

■ A rádiót soha nem voltam képes kiirtani magamból, hiába volt például jól menő cipőboltom a Váci utcában. Mindig visszavágytam. Visszajártam a régi kollégákhoz a Pagodába jókat beszélgetni. *Béla Pál* szerkesztő-riporter barátom ajánlott be a Fehérvár rádióhoz műsorvezetőnek, csak hogy ne hiányozzon annyira.

■ *Sosem zavart, hogy ezt azért tanulni kellene, ez azért mégiscsak egy szakma?*

■ Jártam *Fischer* tanár úrhoz, akihez elméletileg lehetetlen volt bejutni beszédtechnikára... Épp most beszélgettem *Szinetár Dórával*, aki nem végezte el a színművészetit, csak éppen főszerepeket játszott/játszik. Biztos vagyok benne, hogy ezt a szakmát iskolában nem tudják megtanítani. Csak a gyakorlatban, egy szerkesztőségben, a nagyoktól ellesve lehet elsajátítani. Az újságíró-iskolában voltak nehézségeim. Van, aki megtanulja, mi a riport vagy az interjú, van, aki meg csinálja. Szoktam mondani, hogy annak idején a takarítónők többet tudtak a szakmáról a rádióban, mint ma az úgynevezett médiasztárok. Én sokkal fontosabbnak tartom a velünk született képességeket. Akiben nincs érdeklődés, aki már otthon vagy az iskolában sem tud a barátaival beszélgetni, abból soha nem lesz érzékeny, jó riporter. Egy profi mellett dolgozva, érzékelve a lélegzetvételeit lehet igazán tanulni.

■ *Neked volt ilyen mestered?*

■ *Kőszegi Gábor.* Őt szintén a Pagodában kávézva kérdeztem meg, nincs-e a Petőfi Délelőttben valami munka. Mire azt mondta: egy óra múlva gyere föl 10 témával! Fölmentem hozzá. Kezembe nyomott egy magnót, és azt mondta: ma van az ügyészség napja, csinálj egy anyagot! Vágni tudsz? Persze – feleltem. Nekem nincs időm lelkizni senkivel – fűzte hozzá –, és nincs időm senkit tanítani. Az első anyagom még adásba ment, de a másodikat úgy kidobta a ku-

Fotó: Váraljai Szandra

kába, hogy csak úgy sercegett: ha nem jössz rá, hogy miért nem jó, fejezd be a szakmát. Ez volt az utolsó kidobott anyagom. Azonnal otthagytam a Fehérvár rádiót a Petőfi Délelőtt kedvéért. „Apámmá" fogadott névrokonommal, Kőszegi Gáborral akkor még *Fodor János* lakott egy szobában. Tőlük sokat tanultam. Ennek során készíthettem el első interjúmat például *Vitray Tamással.*

Megint csak a tanulás...

Természetesen, ugyanakkor közelebb is vitt ahhoz az álmomhoz, amelyet azóta már megvalósíthattam: nagy beszélgetős műsorokat csinálni. De hidd el nekem, mindenkitől lehet valamit tanulni! Egy titka van: az odafigyelés. Ezt az egy szót *Bárdos Andrástól* kaptam néhány évvel ezelőtt. Most egy rádióban dolgozom *Sebes Györggyel, Fialával*, sok kiváló kollégával. Minden nap egy új lecke. De én nem akarok más bőrébe bújni, megvan a saját utam.

Hogyan kerültél a Budapest rádióhoz?

A váci Infórum rádión keresztül, amelynek kapuját *Török Mária* főszerkesztő nyitotta meg előttem. Aztán amikor az Infórum tulajdonosai megpályázták a Budapest rádiót, én is azok közé tartoztam, akik a fővárosi adóhoz kerültek. Vasárnapi vendég című beszélgetős műsoromat persze a világért nem hagytam volna Vácott, ha már vihettem magammal.

Nagyon kerekdeden elbeszélgetünk itt az analóg technikáról, ám közben fölrobbant a világ. Jött az internet. Elkapott?

Mindenkitől lehet valamit tanulni

Hetesi Péter Pál (G3) / ggregorg@freemail.hu

■ Borzalmasan nehezen. Tőlem a számítógép olyan távol volt, mint Makó Jeruzsálemtől. Folyton csak azt mondtam: nem kell, minek? Csak papír és ceruza legyen a környéken! Ma sem akarom senkire ráerőltetni a számítógépet és az internetet. Mindenki csak annyira használja, amennyire szüksége van rá. A digitális technikára először a Budapest rádiónál volt szükségem.

■ *Vágni?*

■ Vágni, igen. Eleinte üvöltöttem, hogy adjanak egy szalagos magnót, mert nem haladok. Később aztán betörtem. Muszáj volt. A fejemben kellett átkódolni néhány dolgot. Ma már ellentmondok azoknak, akik azt mondják, hogy de jó volt a Magyar Rádió, a szalagos magnó! A francot volt jó! A hangulat, a Pagoda volt jó, nem a magnó! Az, hogy bárki mellé leülhettél. Ma már jól teszed, ha megnézed, ki mellé ülsz le, ha jót akarsz...

A bátyám volt az, aki már nagyon korán elkezdett számítógépekkel foglalkozni. Ő megtanult programozni, internetezni, weblapokat tervezni. Hiába győzködött, mindig elzárkóztam. Ennek akkor lett vége, amikor a Budapest rádió műsorstruktúráját rakták össze. Egyik éjszaka fölhívott Török Mari, és megkérdezte, hogy hogyan állok az internettel. Mondtam: sehogy... Talán már érdekel, de miről van szó? Kellene csinálni egy internetes műsort. Tudod mit, csináljuk meg, mi bajunk lehet belőle?! Az is csak egy rádióműsor... És akkor belevetettem magam. A bátyám adott négy tonna internetes magazint, ami később jó lett a lányomnak a papírgyűjtéshez, de addigra az egészen átrágtam magam. Nagyon hamar az első Internet Hungaryn találtam magam, a tapogatózó, gyerekcipőben járó internetes szakma közepén. Fejest kellett ugranom egy számomra tökéletesen új világba. Ráadásul két évvel azelőtt az internetes társadalom teljességgel megfoghatatlan volt. Még a nagynak mondott cégek is csak tanulgatták, próbálgatták ezt a szakmát. Olyan helyzetben kerültem az úgymond internetes nagyok közelébe, amikor még mindenki mindenkivel leállt beszélgetni. Senki nem tudta, hogy kiből, miből mi lesz: nagy cégből kicsi...

■ *Én 1996 óta kóstolgatom ezt a világot, ott voltam néhány kilométerkőnél, de a kezdetek óta az az érzésem, hogy ez a bizonytalanság, ez a tapogatózás jellemző a világháló magyar fertályára...*

■ Egy évvel később, a második Internet Hungaryn már kezdtek kialakulni a frontok, látszottak az érdekszövetségek, a jövendő klikkek. Elég szépen letisztult a történet. Azóta meg pláne.

■ *És téged azóta érdekel ez az egész?*

■ Érdekel, de nem a technika. Nagyon sokan megfordultak a műsorban. Azt vettem észre, hogy az egész internet túlmisztifikált. Pedig pusztán egy eszköz, amelyet bizonyos dolgokra nagyon praktikus használni. Bizonyos dolgokban megkönnyítheti az életet. Akinek nincs szüksége rá, ne használja. Nem kell beleképzelni se csodát, se átkot.

■ *Te használod otthon?*

■ Igen, széles sávú Chello-hozzáférésem van. Odahaza már nem nagyon akarok dolgozni, keveset használom, de ha a rádióban egy-egy anyagot már nem tudok elolvasni, azt hazaküldöm. Leginkább a 12 éves lányom kedvéért került a családi fészek falai közé számítógép. Ez ma már kikerülhetetlen. Persze az kell hozzá, hogy minden egyéb offline legyen körülötte. A gyereket meg kell tanítani, hogy ha valaminek gyorsan utána akar nézni, ez az az eszköz, amelynek a segítségével megteheti: vonatindulás, moziműsor, hírek stb.

■ *Beszéltünk rádióról, internetről, kicsit családról, kicsit rólad. Minden gömbölyű?*

■ A televíziós műsorom hiányzik. De tudom, hogy mi a legfontosabb az életemben. Sosem mondom azt, hogy kész vagyok, de tulajdonképpen... gyönyörű család, rádió... tulajdonképpen... igen.

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Kis (internet) kalauz a hipnózishoz

Volt egyszer egy ifjú, neve Anton, aki igen szeretett az erdőben sétálgatni. Egy nap favágók csapatával találkozott, akik éppen vérző társukat ápolták. Az ifjú meglepve tapasztalta, hogy amikor közelebb lép, eláll a vérpatak, majd amikor távolodik, újból megindul a vérzés.

Kiben ne hagyott volna mély nyomot ez az élmény, még ha rendszeres használatának tb-finanszírozása kétséges is volna. Az ifjú felnőve **orvos** és **filozófus** lett **Bécsben**, s jó úton haladt a teljes ismeretlenség felé, amikor egy átutazó angol hölgy gyomorpanaszaira – a kor egyik hóbortját követve – **mágnest** rendelt tőle. A mágneses lady hálálkodó levele azután kizökkentette *Mesmert* a jólét tunyaságából. **Mágnesezni kezdte betegeit**, de gyorsan ráeszmélt, hogy azok nem a mágnestől, hanem **az ő érintésétől gyógyulnak**. Hogy villámként hasított-e belé fiatalkori emléke, vagy mindig is tudta, hogy ő nem akárki, ez rendezői felfogás kérdése. Mindenesetre összedobott egy teóriát az állati mágnesességről, amely tulajdonképpen egyfajta rázókeveréke volt a **kozmikus hatások**, a **mágnesesség**, a **keringési rendszer** stb. divatos témáinak. Nem volt nagy durranás, hideg téli estéken ilyen irományokkal fűtötték az akadémiák hideg termeit, s a kofák a fejlődés jegyében krumpliszacskókat ragasztgattak belőlük. Egy pici különbség azonban volt

Mesmer teóriája és elfűtött társai között: ez működött. Az „Ármány és szerelem” címet adhatnánk a fejleményeknek, ha nem volna már levédett. Dőlt a siker, ám Mesmer elkövette azt a balgaságot, hogy visszaadta a látását *Mária Terézia* kedvenc vak zongoristanőjének (1.), aki – mintha csak a **Metro Goldwyn Mayer** szabászműhelyében készült volna a történet – 17 éves volt, gyönyörű, csodálatosan játszott, és a megfelelő pillanatban még bele is szeretett a csodatévő Mesmerbe. Forgatókönyvírók arcán ilyenkor szokott széles, kaján mosoly elterpeszkedni: na, ne legyen ennyire jó nekik... Mit is ír a receptkönyvünk? Mondjuk, legyen az, hogy a lány ne tudjon többet zongorázni. (Úgy is volt.) Legyen az is, hogy a bécsi kuruzslók praxisa megcsappanjon, s kezdjenek el ármánykodni. (Úgy is volt.) A lány szülei akarják megmenteni lányukat, és az a kezelés abbamaradtával vakuljon meg ismét. (Úgy is volt.) És Mesmernek menekülnie kelljen. Menekült is, egészen **Párizsig**, ahol hirtelen olyan híres lett, hogy csak na. Kezelt **bénákat**, **vakokat**, **rákosokat** és persze unatkozó **márkinőket**. Hiteles adataink vannak arról, hogy elképesztő esetekben tudott valódi gyógyulást elérni, de ugye, az irigy kollégák szemében ez több volt, mint bűn, nagy hiba volt. És az edzett néző/olvasó ekkor már persze sejti, hogy ez a tündöklés nem tarthat örökké, majd megint kikezdik, zaklatják, és az el nem ismert zseni később szegényen

és ismeretlenül hálálozik el, mondjuk a **Genfi tó** partján. (Úgy történt.) De érdemes még egy örök érvényű részletet kiragadnunk „**Mesmer leleplezése**” címmel. Nagy tekintélyű tudósok (*Benjamin Franklin, Lavoisier* stb.) alaposan kivizsgálták Mesmer és tanítványai működését (2.), s a királynak egy zseniálisan ostoba titkos jelentést adtak át, amelyben leírták, hogy nincs itt semmiféle titokzatos állati mágnesesség, **a csodás gyógyulások egyszerűen a képzelet termékei.** Ugye, ma pontosan ezt gondoljuk a hipnózis hatásmechanizmusának, úgyhogy jó kis leleplezés volt. De ahogy sokan ma is, úgy akkor szintén azt gondolták, hogy inkább haljon meg a beteg szabályosan, mint gyógyuljon meg szabálytalanul. Az ilyen esetektől van aztán, hogy a hipnózist mindig újra és újra fel kellett fedezni.
James Braid doktor sem járt jobban Angliában, mellesleg ő ötlötte ki a **hipnózis márkanevet** (3.).
Braid teljesen átlagos, derék, pocakos sebész volt, aki egy napon felesége un-

szolására elment egy vásári mutatványos, nevezett *La Fontaine* (nem a meseíró) előadására. Ott láthatta, ahogy a csepűrágó gyűrűjével elbűvöli áldozatait, majd azok képzeletben lovagolnak, a víztől berúgnak, hagymát esznek almaként, s mindenféle mókás dolgot csinálnak a színpadon a köznép mulattatására. Braid felzaklatva rontott haza, fejében a szemidegek kifáradásáról szóló elmélet zsengéjét forgatva. Előrendelte inasát, egy csillogó tárggyal kifárasztotta a szemét, s az inas engedelmesen mély álomba merült. Alvás, hát ez az! Legyen akkor ennek a neve hypnosis (**Hypnos az alvás istennője**). Innentől Braid reménytelen eseteit hypnosissal kezdte kezelni, eléggé sikeresen, ettől meg is gyűlt a baja **a.)** az orvosokkal, **b.)** az egyházzal, **c.)** a titkos mesmerista társasággal. Szintén szegényen, elfeledve halt meg, de nem a Genfi tó partján.

Má' megin' ez a hipnózis

Ugye, már ettől a befejezéstől is elmehet az ember kedve az egésztől. De Párizsban aztán megint felfedezték a hipnózist. *Charcot,* a híres neurológus telt házas egyetemi előadásain hisztériás betegeket **hipnotizált durranógázzal**. Házi használatra nem ajánlott: asszisztensei a gyanútlan beteg háta mögött hirtelen hidrogén és oxigén keverékét robbantották be, s a beteg a rémülettől esett hipnózisba. A kor nagy divatja a **hisztériás bénulás**: a beteg valamely testrésze petyhüdten, bénán lóg, ám szervi oka nincs (4.).

Charcot hipnózisban utasít: „Kar, emelkedj fel!" - s lőn, a kar felemelkedik. „Kar, bénulj meg!" - s a kar többé nem mozdítható. A nézők között ül az ifjú *Sigismund,* aki később *Freud* néven híresül el. Tetszik neki a dolog, de a durranás zavarná a szomszédokat. Átruccan Charcot ellenfeléhez, a szintén francia *Bernheimhez* (valójában *Liébeault* hipnotizál, és Bernheim gyártja az elméletet), ahol **verbális szuggesztiókat** alkalmazva hipnotizálnak. Ez csöndes, jobban illik a békés bécsi bérházak atmoszférájához. Az ifjú Sigismund ekkor még fel sem fedezett felettes énjében lángbetűkkel ez áll: „nincs mese, híres leszek". Korábban *Breuer* nevű idegorvos barátjával konzultálnak Anna O.-ról, aki persze valójában *Berta Pappenheim,* és akit hisztériásnak tekintenek, de ma már tudjuk, hogy valójában valamiféle agyvelőgyulladásban szenvedett. Végül mégiscsak meggyógyult, ha nem is Breuer hipnotikus kezelésétől (5.), és

nem is akkor, hanem csak hat évvel később, de a lényeg, hogy lehetett belőle világhíres elméletet kreálni. Ám itt is bekövetkezett az, ami úgy látszik, a hipnotizőrök között foglalkozási ártalom: Berta beleszeretett Breuerbe, aki erre pánikszerűen családostul **Velencébe menekült**.
Freud pedig rájött, hogy nem mindenkit lehet hipnotizálni (családos embernek veszélyes is), így aztán felfedezte a díványhelyzetet. És bármilyen izgalmas volna is követni ezt a szálat, amelyben a terapeuta iránt kialakuló szerelmi érzések kérdéskörét tovább boncolgathatnánk - mert szegény Freud nem szabadult meg a problémától (6.) -, át kell ugranunk *Pavlovhoz,* aki „**a kutya esete a csengővel**" kísérletsorozat kapcsán rávilágított arra, hogyan lehet kondicionálni bárkit bármire. Ezt később *Sztálin* elvtárs nagy sikerrel hasznosította nemzetátnevelő programjában, s hathatott rá Pavlov elmélete is a szétterjedő kérgi gátlásról és az éberpontról (7.), előbbiből lett a totális hülyítés, utóbbiból a CSEKA, majd a KGB.

Fáj a feje? Használja a hipnotikus korongot!

A modern korra kicsit összekuszálódnak a hipnózis szálai, részben a nagy népszerűség, részben a messiásvárás **XX. századi** hangulata miatt. Kis füzetkék jelentek meg arról, hogy hogyan tanuljunk meg gyorsan hipnotizálni s vele fejfájást elmulasztani vagy éppen a család szórakozására vicces jeleneteket előadatni másokkal.
Egy magyar kútásó és amatőr hipnotizőr úgy elaltatott egy leányzót, hogy az többet nem ébredt fel. *August Forel* **Hipnotizmus** című híres könyvében elképesztő esetekkel traktálta olvasóit: egy páciens poszthipnotikus parancsra egy év múlva percnyi pontossággal megjelent a rendelőben, átvette a kép-

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

Kis (internet) kalauz a hipnózishoz

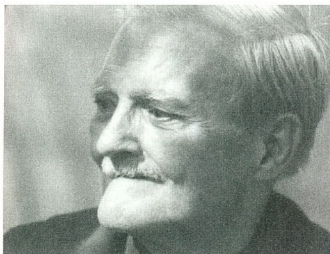

zeletbeli köztársasági elnöktől a képzeletbeli kitüntetést, majd szalutálva, díszlépésben távozott.
Ehhez képest a tudományos megközelítések közel nem tudtak ekkora érdeklődést kiváltani. Nyilván Pavlov volt a legpavlovistább, de hazánkban is élt egy, *Völgyesi Ferenc,* aki hitt abban, hogy a hipnózis az agyban tetten érhető. Zseniális ember volt, a krokodiltól a tücskön át az emberig mindenkit tudott hipnotizálni. Leírja például azt a középkori trükköt, hogy a tyúkot (a madárra gondolok) úgy kell hipnotizálni, hogy lenyomjuk a fejét a földre, és krétával hirtelen cikkcakkot húzunk a csőrétől távolodva. De aztán jött a **kommunista éra**, és szegény Völgyesi példaképei (Mesmer, Braid) sorsára jutott, szintén szegényen, szintén elfeledve halt meg, szintén nem a Genfi tó partján. Bár nálunk tiltott volt (8.), a szabad világban az ötvenes évek környékén megint csak fellendült a hipnózisipar. Egyrészt megjelentek az első regressziós hipnózisok, megjelent a halál közeli élmény kutatása, megszülettek a hipnózis első szerepjátszós elméletei, és kiderült az is, hogy a két agyfélteke eltérően működik.

Élő klasszikusunk, *Bányai Éva* alanyait teremkerékpárra ültetve, vad tekerés közben vitte hipnózisba, bizonyítva ezzel, hogy a hipnózis minden, csak nem alvás (8.). Ehhez persze Amerikába, a **Stanford Egyetemre** kellett kiruccannia, mert bár bicikli itthon is lett volna, a légkör volt kicsit nyomasztó. Mások továbbmentek: a hipnózis nemhogy nem alvás, hanem nincs is. Vannak ilyen leleplezős típusú tudósok is ám! Szerintük a hipnózis nem más, mint egyfajta **szerepjátszás, behódolás** (9.), amit odáig el is lehet hinni, amíg csak azt kérik, hogy emelkedjen fel a kezem (felemelem), harapjak hagymába (fapofát vágok), vagy viseljek el kisebb fájdalmakat (elviselem). Ám a komoly fájdalmaknál már az agyműködés vizsgálatával is kimutatható, hogy hipnózisban valóban nincs fájdalomérzet (10.). Valójában a hipnózis körül mindig a **szabad akarat** és az **automata ember** humanista (tév)dilemmái szoktak kicsapódni. Világos: rémisztő elgondolni, hogy valaki megfoszt minket akaratunktól, és spenótot etet velünk. De hogy befolyásolhatók vagyunk, az tény. Hogy a korszellem függvényében mennyire kéretjük magunkat, az nyomon követhető a hipnózisindukció fejlődésében.
Hagyományosan az ún. **autoriter típusú**, vagyis **parancsolgatós** hipnózisindukció volt a jellemző; például a híres *Faria* abbé a **XVIII. században** maga elé ültette az alanyt, mélyen egymás szemébe néztek, majd hirtelen ráordított: alvás! (11.) Na persze a stílus finomodott, de végül is a hipnotizőr mondja meg, mit kell csinálnia, éreznie, tapasztalnia az alanynak. Az újabb kutatások jelzik, hogy ez nemcsak illúzió, hanem az **agyműködés szintjén** is tetten érhető (12., 13.). De ez az alany beleegyezése nélkül sehogy sem menne! De mi van, ha mégis? De nem. De ha mégis? Európában mélyebbek a félelmek. Nem véletlen, hogy itt született meg a Mario és a varázsló, Amerikában pedig *Milton H. Erickson* (14.), aki az ún. indirekt hipnózistechnikát kidolgozta, megújítva ezzel a **klinikai hipnózist**. Indirekt azt jelenti, hogy nem ordibálunk a beteggel, hanem szépen és demokratikusan, de csalafintán elkalauzoljuk őt a transzállapotba. „Ön észre sem vette, de amióta itt ül a fotelemben, és hallgatja a hangomat, egyre mélyebb hipnózisba került, bár látszólag teljesen éber, és ez kicsit megtévesztő lehet." Na, ha eddig nem volt hipnózisban, most már abban lesz. A kulturális különbségeknek megfelelően az európai hipnotizőrök hagyományosan tekintélyes, mély hangú férfiak voltak, Erickson pedig egy kis, szemüveges, **tolókocsis bácsika** volt.
Hogy miért jó nekünk engedelmeskedni, azt mindenki kérdezze meg a szüleitől meg a főnökétől, de a **reg-**

Address http://www.news.harvard.edu/gazette/2000/08.21/hypnosis.html
The Harvard University Gazette
August 21, 2000
contents
notes
newsmakers
police log
Gazette home
Gazette archives
Harvard News Office
Feedback
SEARCH THE GAZETTE
THE MEN BEHIND THE MIND: Stephen Kosslyn (right) holds a brain model

nyavalyáink

ressziós hipnózis jó példája annak, hogy az emberben feneketlen vágyak vannak rendkívüli élményekre. Jóllehet, az egész badarság (csalódtál?), a magyar web és a könyvesboltok is tele vannak jobbnál jobb történetekkel (15., 16., 17.). Egy nüánsznyi gond: még senki nem bizonyította, hogy lehetnek **előző életeink**, de persze ettől emlékeink lehetnek róla. Pláne, ha aztán az alany útmutatásai alapján megtalálják azt a sírt, titkos térképet, elásott kincset stb. Divat még ufó által elraboltatva lenni, illetve még izgibb, ha meg is erőszakoltak minket ezek a lényecskék. A gond az, hogy ezek mindig **mással** történnek. A hipnózis **két ember közös terméke**, ha az egyik előző életekről akar hallani, a másik meg szívesen hinne ebben, akkor már csak a tudattalan fantázia szab határokat a történéseknek (18.).

Még az ötvenes években Amerikában utánajártak egy híres esetnek, amelyben egy nő hipnózisban több száz évvel korábbi dublini életének bájos epizódjait idézte fel. Sajnos azonban kiderült, hogy a hölgy gyermekkorában ír bevándorló családok szomszédságában lakott, s a hipnózisban előjött személyek nevei és történetei kísértetiesen emlékeztettek gyermekkora szereplőire.

A hipnotikus agy

Közelebb visz a hipnotikus jelenségek megértéséhez, ha kanalazunk egy kicsit az **agykutatás** eredményeiből is (4., 19.). A két félteke közötti működési különbségek egyik lényeges vonása, hogy a **bal féltekéhez** köthető a beszéd, az éntudat, a tudatosság és a fókuszált figyelem, míg a **jobb félteke** öntudatlan, gondolkodására a szimbolikusság és a képszerűség jellemző. A hipnózis kialakítása során a hipnotizőr áldozatát figyelme beszűkítésére veszi rá („figyelje meg a finom rezdüléseket a szemhéjában" stb.), ekkor a mérések szerint a bal félteke igen aktív, majd a hipnotizőr fokozatosan olyan dolgokat kezd mondogatni, amelyek igazak („a szeme égni kezd, jólesne becsuknia"), de az alany eddig nem figyelt rá, s ettől az az érzése támad, hogy ezek azért vannak, mert a hipnotizőr mondja. Ez az a pont, ahol a bal félteke aktivitása és akarati funkciói csökkenni kezdenek, s fokozatosan „feljön" a jobb féltekei **képi-szimbolikus élményvilág**. Tévedsz, ha azt hiszed, ez valami rendkívüli és nem mindennapi; az egész pontosan olyan, mint amikor ellent akarsz állni a csábításnak (akarat), de aztán fokozatosan elveszíted az önuralmadat, és győznek az érzéki erők (ösztönös folyamatok). Itt például arra gondolok, hogy mégsem mész be az órára. A hipnotikus hatások megértéséhez fontos még tudni, hogy a jobb félteke a testi folyamatokkal közvetlenebb kapcsolatban áll, ezért ha elképzeljük például, hogy immunsejtjeink cápaként üldözik a rákos sejteket (ez a Simonton-terápia), akkor tényleg valami ilyesmi történik bennünk. Ha felállsz, becsukod a szemed, és élénken elképzeled, hogy dőlsz előre, majd meglátod, mi fog történni. Ez a képzelet hatalma. Amiben hiszünk, az megtörténik! Persze most is hipnózisban vagy, ahogy **ezt olvasod**, és arra gondolsz, de nagyon frankó is ez a cikk. Most vége van. Lassan becsukod az újságot, visszatér az erő a tagjaidba, nyújtózkodsz egyet, és majd nem emlékszel semmire.

1. www.glassarmonica.com/armonica/mesmer
2. www.geocities.com/Vienna/8536
3. easyweb.easynet.co.uk/~dylanwad/morganic/bio_braid.htm
4. www.behsci.sote.hu/szg_human.htm# hiszteria_es_hipno
5. www.lrb.co.uk/v22/n08/borc2208.htm
6. www.mek.iif.hu/porta/szint/termesz/orvostud/pszianal/html/nterr908.htm
7. user.orbit.net.mt/abela/def.html
8. szotar.lezlisoft.com/kikelet/ujsagiras/cikk73.shtml
9. www.hypnosis.com/faq/faq1.html
10. www.technews.vt.edu/Archives/1996/Aug/96253.html
11. www.deeptrancenow.com/history.html
12. www.origo.hu/tudomany/elet/20020218latom.html
13. www.news.harvard.edu/gazette/2000/08.21/hypnosis.html
14. easyweb.easynet.co.uk/~dylanwad/morganic/bio_erickson.htm
15. www.vegzet.hu/cikkek/termeszetfeletti.php
16. www.hpconline.com/szinesufo/0007/kalandor.htm
17. www.centralnet.hu/patics/kincs/cikkek/karmikusasztr.html
18. www.bura.hu/cikk.php?cikk=210
19. www.uclm.es/inabis2000/posters/files/037/session.htm

Regényi Márta

Enni vagy nem enni

www.hazipatika.com/services/articles?aid=20011210140917

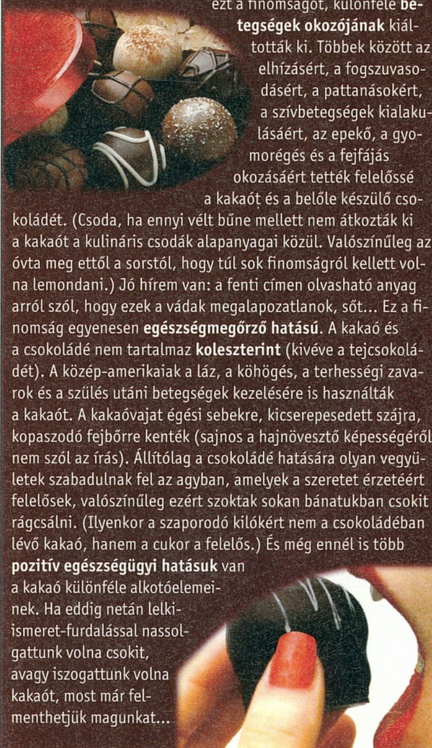
„Amíg az ember eszik, iszik, nem fog rajta a szomorúság" – mondta *Cervantes*. Szerencsés esetben az evés valóban kellemes élmény, ám egyre többen vannak, akiknél a táplálkozáshoz számos negatív érzelem fűződik: bűntudat, szorongás, tilalmak. A nőneműek jelentős része mániákusan **fogyókúrázik**, mások különböző táplálkozási irányzatok üdvözítő hatásában hisznek, például egyáltalán nem hajlandók főtt ételt enni. Ezek a szokások időnként bonyolultabbá teszik az étkezés megszervezését. A **bulimiában** szenvedők életében viszont az enni vagy nem enni témája valóságos lidércnyomást jelent. A betegek inkább átlagosak vagy soványak, mintsem kövérek, mégis betegesen rettegnek a **túlsúlytól**. Ez a kórság beteges falánksággal jár, amit titokban rendszeres önhánytatás, koplalás, hashajtás követ. Akinek nincsenek ilyen jellegű gondjai, nem is sejti, mennyi ok rejtőzhet a probléma mögött: az önértékelés zavarai, testképzavar, cukorbetegség, bizonyos személyiségvonások, biológiai hajlam, a családban előforduló depresszió, szorongás stb. De az evés használható lázadásra, büntetésre, a bűnösség kifejezésére, megtisztulásra, mások kontrollálására; az evészavar igen alkalmas arra, hogy dac tárgya, így a szülőktől való függetlenedés jelképe legyen (ezért is gyakori tizenéves korban). A bulimia gyakran furcsa dolgokra kényszeríti a beteget: **falási rohamai** transzszerű állapotban zajlanak, és később szinte egyáltalán nem, vagy csak hiányosan emlékszik ezekre. Az ilyen betegek hipnózis iránti fogékonysága nagyobb, mint az átlag népességé, ezért a szakemberek szerint ez hatékony terápiás forma lehet. Ennyi riasztó tünet és következmény felsorolása egyértelművé teszi, hogy komoly bajról van szó: a bulimia súlyos esetben akár **életveszélyessé** is válhat.

Az ördög itala

www.hazipatika.com/services/articles?aid=20010808163208

A **kakaóbab** uborka nagyságú, kiábrándító termés, amely egyáltalán nem édes és finom, mindenféle bonyodalom után (erjesztés, szárítás, pörkölés, sajtolás) nyeri csak el azt a formát, amely olyan ellenállhatatlan erővel csábítja rajongóit. Az aztékoknál, ahonnan a spanyolok **Európába** hozták ezt az „ördögi" termést, a kakaóbab annyira értékes volt, hogy száz bogyóért már rabszolgát lehetett vásárolni. Európában a kakaó szélesebb körű elterjedése óta, **150 éve** mindenféle vád éri ezt a finomságot, különféle **betegségek okozójának** kiáltották ki. Többek között az elhízásért, a fogszuvasodásért, a pattanásokért, a szívbetegségek kialakulásáért, az epekő, a gyomorégés és a fejfájás okozásáért tették felelőssé a kakaót és a belőle készülő csokoládét. (Csoda, ha ennyi vélt bűne mellett nem átkozták ki a kakaót a kulináris csodák alapanyagai közül. Valószínűleg az óvta meg ettől a sorstól, hogy túl sok finomságról kellett volna lemondani.) Jó hírem van: a fenti címen olvasható anyag arról szól, hogy ezek a vádak megalapozatlanok, sőt... Ez a finomság egyenesen **egészségmegőrző hatású**. A kakaó és a csokoládé nem tartalmaz **koleszterint** (kivéve a tejcsokoládét). A közép-amerikaiak a láz, a köhögés, a terhességi zavarok és a szülés utáni betegségek kezelésére is használták a kakaót. A kakaóvajat égési sebekre, kicserepesedett szájra, kopaszodó fejbőrre kenték (sajnos a hajnövesztő képességéről nem szól az írás). Állítólag a csokoládé hatására olyan vegyületek szabadulnak fel az agyban, amelyek a szeretet érzetéért felelősek, valószínűleg ezért szoktak sokan bánatukban csokit rágcsálni. (Ilyenkor a szaporodó kilókért nem a csokoládéban lévő kakaó, hanem a cukor a felelős.) És még ennél is több **pozitív egészségügyi hatásuk** van a kakaó különféle alkotóelemeinek. Ha eddig netán lelkiismeret-furdalással nassolgattunk volna csokit, avagy iszogattunk volna kakaót, most már felmenthetjük magunkat...

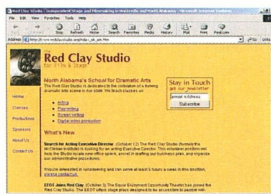

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

CSS-csapdák (I.)

A CSS egyik csapdája, ha azt hiszed, tudják, mi az. Naivan egy komoly számítástechnikai könyvkiadó boltjában érdeklődtem, van-e valami a CSS-ről, de a ködös tekintetek láttán zavarba jöttem. Mit bennfenteskedek itt, miért nem lehet normálisan rákérdezni, ugye. „Úgy értem, a Cascading Style Sheetsről." De nagyképű vagyok, miért kellene nekik angolul tudni. „Úgy értem, van-e valami a stíluslapokról?" Végleg zavarba jöttem: miért kéne nekik tudni, mi az, ami nincs?

Hogy épkézláb kinézetű weboldal ma már jószerivel nem készülhet el CSS nélkül, az kit zavar, amíg a böngészők vannak olyan jóindulatúak, és még mindig megjelenítik a lejárt szabványra támaszkodó HTML-oldalakat. Ma még a HTML 4, amelyre az 5.x és 6.x böngészőverziók épülnek, csak egyszerűen nem ajánlja a <font> tag használatát, de a holnap böngészői valószínűleg már nem fogják megjeleníteni. Az utóbbi időkben ugyanis rohamléptekkel indult meg a web szabványosítása, s ennek egyik meghökkentő jele volt, amikor a Netscape 6.x egyszerűen szakított a visszafelé való kompatibilitással, és fejre álltak a régebbi verziók DHTML-oldalai (lásd: ink 2001. november, 43–45. oldal). Aki azt sem tudta, eszik-e, vagy iszák a DHTML-t, annak persze azután sem voltak gondjai.
Most az IE6.x állítja nehéz helyzet elé azokat, akik időben átálltak a CSS-re, de mondjuk kicsit lazán kezeltek íratlan szabályokat, vagy nem is volt arra szabály, ami most hirtelen tilos lett (lásd: **msdn.microsoft.com/library/default.asp?url=/library/en-us/dnie60/html/cssenhancements.asp**). Persze megint lehet egymás hátát csapkodni örömünkben, hogy ugye, milyen jól tettük, hogy nem kapkodtuk el a dolgot.

Az IE6 szigorú szabványának megfelelő oldal

Az IE6 szigorú szabványán elbukó oldal

(Forrás: **www.netmechanic.com**)

Persze ha most nekibuzdulnál, akkor sem igen lenne miből elsajátítanod a CSS-t. Szerencsére az áprilisi CD-nken a CSS könyvtárban vagy az interneten a **htmlinfo.freeweb.hu/css_ref/cssmain.htm**-en elérhető a W3C CSS1-standardja magyarra fordítva; ez komoly segítséget jelenthet annak, aki meg akar ismerkedni a stíluslapok használatával. Azonban az is igaz, hogy ez a standard kicsit olvashatatlanul azt írja le, hogyan **kellene** működniük a böngészőknek a CSS interpretációjakor, másrészt nem könnyű eligazodni benne annak, aki gyakorlatiasan csak azt szeretné tudni, hogy...
Az alábbiakban ezért megpróbáljuk a CSS magyar fordítását még magyarabbra lefordítani, és a gyakorlatba átültetni, kerülve a rémisztően ható szakkifejezéseket.

A CSS előnyeiről

Egyik legfőbb előnye, hogy ez a szabvány. De természetesen sok oka van annak, hogy szabvány lett belőle.
A CSS-t alapvetően az a növekvő igény szülte, hogy kontrollálni lehessen egy oldal kinézetét, és ne a szerencsén, illetve a böngésző kénye-kedvén múljon, hogy mit hogyan jelenít meg. A CSS e tekintetben nagy előrelépés, de persze vannak még apróbb gikszerek, úgyhogy marad a régi szabály: minden oldalt ellenőrizni kell legalább Netscape 4–6.x-ben és IE4–6.x-ben, különben úgy járhatunk, mint ahogy a mellékelt képpár mutatja.
A CSS másik nagy előnye, hogy rendkívüli mértékben csökkenhet az oldalak mérete. Ha valaki például egy nagy táblázatot elkészít Frontpage 2000-ben, majd törli az irdatlan mennyiségű **<font>, <p align...>** stb. taget, amely minden cellában szerepel, és CSS-leírással éri el ugyanazt, akkor a fájl kb. a felére apad. De hasonló a helyzet egy egyszerű szöveges oldallal is: a program a szóhatárokat sem tisztelve teletűzdeli **<font>** tagekkel még akkor is, ha amúgy használjuk a Frontpage-ből elérhető stílusleírást.

További méretcsökkenést jelenthet, ha több oldalunk használja ugyanazt a stílusleírást, ami egy egységes website-nál igen valószínű. Ekkor elég minden oldalon hivatkozni a stílusfájlra (lásd következő cikkünket), s azt a böngésző a cache-ből veszi elő (ha már egyszer letöltődött).
Végül nem elhanyagolható szempont az sem, hogy egy komolyabb website-nál a stíluson módosítani - mondjuk a megrendelő óhajának megfelelően - a stíluslapokkal pofonegyszerű, hiszen csak az oldalak által közösen használt stíluslapba kell belenyúlni. Régebben viszont minden fájlt meg kellett nyitni, és bele kellett piszkálni.
Végül aki webszerkesztőt (Frontpage, Dreamwaver stb.) használ HTML-szerkesztő helyett, annak további jó egészséget kívánok, de azért nézzen szembe azzal a ténnyel, hogy a CSS ismerete nélkül ezekben a programokban sem boldogul majd a stílusleírások létrehozásával.

Hogyan fogjunk hozzá?

Mit is akarunk tulajdonképpen a stílusleírással megadni? Vegyük azt az alapesetet, hogy szeretnénk beállítani az oldalunkon a font méretét, típusát és színét. Ezt az egész oldalra érvényesen a következőképpen tudjuk megtenni:

```
<STYLE type="text/css">
<!--
BODY {font-size:14px; font-family: Times New Roman;
color: #000000}
-->
</style>
```

Ezzel az egyszerű sorral megspórolunk egy csomó <font> taget. De van egy-két rejtett buktatója is. Egyrészt korábban lehetett azt írni, hogy 14 px (szóközzel), azonban az IE6 ezt ezentúl figyelmen kívül hagyja! A színmegadásnál sokan elhagyták a # jelet, mostantól viszont kötelező. Ha nincs, akkor szín sincs.
És ezentúl a font-size tulajdonsághoz minden esetben tartoznia kell egy font-family tulajdonságnak is, különben nem értelmeződik a stíluselőírás.
Érdemes ezeket így megtanulni, mert ez a jövő.
Az egészet pakold be a </Head> záró tag elé. Első meglepetésként azt fogod tapasztalni, hogy ettől tényleg minden szöveg 14px méretű lett, még az is, amelyet nem szeretnél. Illetve van egy extrameglepetésünk is: a táblázatok fütyülnek arra, hogy mit írtál elő nekik. Na, még ne menjen el a kedved, csak most kezdtük!
Először is a Hn-ek, vagyis a headerek (<H1></H1> stb.) szintén mind 14px méretet fognak mutatni. Ezen könnyen segíthetünk, sőt tulajdonképpen ha használni akarod ezeket a kiemelő tageket, akkor nem is árt definiálni a tulajdonságaikat, mert különben megint a böngészőre bíznánk, hogy ő mit gondol megjeleníteni, ha ilyet talál.
Tehát:

```
H1 {font-size:18px; font-family: Times New Roman;
color: #000000}
H2 {font-size:16px; font-family: Times New Roman;
color: #000000}
```

A táblázatprobléma megoldásához pedig tegyünk be egy újabb sort a stílusleírásba:

```
TD {font-size:14px; font-family: Times New Roman;
color: #000000}
```

Ugyanaz? Naná! De lehetne a fontméret akár 12px is. Ezért jó külön definiálni ezt a sort, mert elvileg írhatnánk azt is, hogy:

```
BODY TD {font-size:14px; font-family: Times New
Roman; color: #000000}
```

Ám ha eltérő betűméretet szeretnénk, akkor csak nehezítjük a dolgunkat.
Az eddigiekből észrevétlenül megtanulhattad azt a szabályt, hogy a CSS-ben bármelyik HTML-tagnek definiálhatod a stílustulajdonságait, és hogy milyen egy leírás kinézete: két kapcsos zárójel között, pontosvesszővel elválasztva vannak a stílusjellemzők felsorolva.
Na, most egy kis hasznos pletyka a Netscape 4.x-ről: a legkisebb szintaktikai hiba a CSS-leírásban fejre állítja az egész oldalt, mert a Netscape 4.x más szemében a szálkát, a sajátjában a gerendát sem... Továbbá még egy kissé meglepő dolog: ha ki van kapcsolva a Javascript a böngészőben, akkor a Netscape 4.x egyáltalán nem vesz tudomást a CSS-ről. Ezt a gyermekbetegséget szerencsére a Netscape 6.x már kinőtte.
Na és mi történik akkor, ha mondjuk kétféle táblázatunk van, s az egyikben nagyobb, a másikban kisebb betűt szeretnénk? Vagy egyazon táblázatban szeretnénk kisebb és nagyobb betűt alkalmazni?

Szendi Gábor / gszendi@prim.hu

CSS-csapdák (I.)

Erre találták ki a következő módszert, amelyet **class szelektornak** is neveznek.
Figyeld meg a következő sort:

TD.kicsi {font-size:10px; font-family: Times New Roman; color: #000000}

Ezzel létrehoztunk egy **TD.kicsi** alosztályt; ezekben a cellákban a betűméret **10px** lesz. Az oldalban erre így fogunk hivatkozni:

<TD class="kicsi">A cella tartalma</TD>

Ahol tehát csak simán **<TD>** áll, ott a **TD**-s stílusleírás lesz érvényes, ahol meg ez, ott a **.kicsi** class szelektor fogja meghatározni a cella kinézetét. Ha már itt tartunk, írhatjuk azt is, hogy:

.kicsi {font-size:10px; font-family: Times New Roman; color: #000000}

A cella tulajdonságát ugyanúgy meg fogja határozni, de ráadásul bármely más HTML-tagben alkalmazva is hatásos lesz! Van még egy módja a stílusosztály létrehozásának, és ez az **ID szelektor** (identity = identitás) alkalmazása:

#kicsi {font-size:10px; font-family: Times New Roman; color: #000000}

Látszólag nem sokban különbözik az előzőtől, de másként hivatkozunk rá:

<TD id="kicsi">A cella tartalma</TD>

Ennek az **ID**-nek különös jelentősége abban áll, hogy elvileg egyetlen elemre szoktuk alkalmazni, akár felülírva ezzel mondjuk a **<TD>**-k általános tulajdonságait.
Ezeknél a szelektoroknál mostantól különösen fontos, hogy később is úgy hivatkozzunk rájuk, ahogy definiáltuk, mert az IE6.x nem ismer kegyelmet, ha keverjük a kis- és nagybetűket, nem hajlandó felismerni, hogy ugyanarról a szelektorról van szó, csak pongyolában. A másik fontos szabály, hogy ne kezdődjön számmal a szelektor, mert a Netscape 4.x meg azt nem fogadja el.
Végül van még egy fontos stílusmegadási mód, amely ugyan kicsit ellentmond a stíluslapok logikájának, de a Netscape 6.x óta igencsak megnőtt a jelentősége: ez a „soron **belüli**" stílusmegadás. Úgy néz ki, hogy a stílusleírás sora bekerül a megformázandó HTML-tagbe a következőképpen:

<TD style="font-size:10px; font-family: Times New Roman; color: #000000"> A cella tartalma</TD>

Ez a Netscape 6.x óta azért vált jelentőssé, mert ha Javascripttel akarjuk megváltoztatni egy HTML-elem stílustulajdonságát, azt csak az így megformált elemeknél tehetjük meg.
Jó lenne még valami hátteret is adni az oldalunknak, ezt a következőképen tehetjük meg:

BODY {background: #FFFF80 url(hatter.jpg) 0px 0px; background-repeat: repeat-y;}

Korábban a böngésző a megadott háttérképpel ellentmondást nem tűrően vízszintes és függőleges irányban beterítette az oldalt. Most lehetőségünk nyílik ennek szabályozására is. A **background-repeat** (háttérismétlés) nevű tulajdonságban megadhatjuk, hogy hagyományosan (**repeat**), vízszintesen (**repeat-x**), függőlegesen (**repeat-y**) vagy hogy egyáltalán ne ismétlődjön (**no-repeat**).
Ez a leírás például sárga háttérszínt ad (**#FFFF80**), és a **hatter.jpg**-t függőlegesen kirakja bal oldalra. További érdekes lehetőség, hogy egyfajta vízjelként fixen rögzíthetjük a képet a képernyőn (mondjuk középen), és ha a webpolgár gördíti az oldalt, a kép mindig ugyanott marad mozdulatlanul.

BODY {background: #FFFF80 url(hatter.jpg) center center; background-repeat: no-repeat; background-attachment: fixed; }

Látható, a **center center** tulajdonsággal megadtuk, hogy a kép középen fixálódjon, amit a **background-attachment: fixed** tulajdonsággal érünk el. A center center helyett megadhatnánk a kép helyzetét százalékban is, pl. **20% 30%**, ami különösen a változó képernyőméretek miatt igen előnyös. A dolog szépséghibája, hogy Ns4.x-ben nem működik, de Ns6.x-ben már igen.
Viszont jó hír, hogy ezt akármelyik HTML-taggel megtehetjük, amelynél van értelme háttérről beszélni. Például a celláknak (**<TD>**), headereknek (**<Hn>**), bekezdéseknek (**<P>**) egyaránt megadhatunk külön hátteret.

a mi Mac ink

Magyar Címtár

Szerkesztőségen belül is tanulságos, amikor hónapról hónapra áttanulmányozzuk a Magyar Címtárba újonnan regisztrált webcímeket, hiszen minden ilyen 3-500-as lista önmagában is jól demonstrálja, hogy az egyéni honlapoktól a céges webáruházakig mi minden található meg a világháló magyar fertályán. Az e havi adagban van például parókacsináltatás, horvátországi apartmanbérlési lehetőség, balatoni információk, anyák napi köszöntő, gépkocsimárkához vagy rockzenekarhoz kapcsolódó hódolat, hitelügyintézés, de több festőművész is épp mostanra készítette el, vagy mostanra regisztrálta website-ját. Kellemes barangolást!

4motion Studio
www.4motionstudio.hu

A

A Balaton-régió hivatalos turisztikai honlapja
www.balaton-tourism.hu
Ablak a világra
www.ablakavilagra.hu
Abodi Nagy Béla festőművész és egyetemi tanár
www.abodi.hu
Active Invest
www.activeinvest.hu
Adi Kehl Art Gallery
www.ak.eg.st
Adria – Horvátországban apartmanok kiadók
kanga-ingatlan.hu/utazas.htm
Adventista
www.adventista.lap.hu
Af Analóg Kft.
www.afanalog.hu
Age of Empires
ageofempires.lap.hu
Agrárkapu – mezőgazdasági portál
www.agrarkapu.hu
Ajánló lapok
www.lapok.on.hu
Alien
alien.host.sk
Aloe Vera – FLP
www.vallalkozo.hu/aloevera
Aloe Vera Shop
www.bebilap.hu/shop
Amit keresel, az itt van!
www.freeweb.hu/spetya
Anyagmozgatás
anyagmozgatas.lap.hu
Anyák napja
www.legjobblap.hu/anyaknapja
Apolló Szauna
www.apolloszauna.hu
Arany Cikesz weboldalverseny
goldencikesz.ini.hu
Arató Gergely
www.aratogergely.hu
Armonic Music Site
www.armonic.org
Árnyoldal
www.tar.hu/arnyoldal
Árvai Attila Magán Autósiskola
members.chello.hu/arvai.attila
Autóbérlés Magyarországon
www.steverent.hu
Autóextra
www.hajduhegyautoextra.hu
Autókölcsönző
www.autorent.ini.hu
Autopesti Bt.
www.autopesti.zala.hu

B

Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ
www.bacsmmk.hu
Balaton Club
www.balatonclub.hu
Bálint
killer2.suxx.hu
Bánhorváti
w3.enternet.hu/kazinczy/index.html
Baranya
www.baranyaportal.hu
Belga sör
belgasor.lap.hu
Belgium
belgium.lap.hu
Bentadex
www.bentadex.hu
BeOS
beos.webbiz.hu/index.html
Bestfruct Plusz Kft.
wb.hu/bestfruct
Bibak Bt.
www.bibak.hu
Bi-Ka logisztika és nemzetközi szállítmányozás
www.bi-ka.hu
BL Marketing Kft.
www.bl.hu
BMK – állásajánló
www.bmknet.hu/bmk/allas.html
Bogonhát lakópark
bogonhat.freeweb.hu
Böőr Zoltán
www.boorzoltan.hu
Bross Holding Rt.
www.brossholding.hu
Btech Magyarország Kft.
www.btech.hu
Budapest Klub
www.budapestklub.matav.hu
Budapesti Művelődési Központ
www.bmknet.hu/muvhazak/index.htm
Budapesti Művelődési Központ – adatbázis
www.mmi.hu/org/bmk/ismeret/index.htm
By-Candy Modellügynökség és Tánciskola
www.by-candy.bekesnet.hu

C

Censor Design
www.censor.hu
Chatek
chatek.webhop.org
Colibri script – mIRC
www.slyweb.hu/colibri
Corporate Volume
w3.enternet.hu/zoli8249
C-pen digitális toll
www.cpen.hu
Cruel Intentions
www.tar.hu/cruel-intentions
Csá, Misi! zenekar
www.tar.hu/csamisi
Csepeli Acélcső Kft.
www.acelcso.hu
Csepel-szigetről mindent!
csepel-sziget.lap.hu
Csodás Gyógyír reikiközpontok
reikimesterek.hu

D

DataClan
data.uw.hu
David Beery festőművész
www.davidbeery.com
David Hasselhoff
members.fortunecity.com/davidhasselhoff
David Hasselhoff énekes
hasselhoffsite.free.fr
Diet Food Studio
www.diet-foodstudio.hu
Dint Nyelviskola
www.dint.hu
Dj Mono
www.djmono.hu
Dog Center
w3.enternet.hu/luca123
Dolcsika
www.tar.hu/dolcsika
Dunawood Kft.
www.dunawood.com/index.html

E

Eagle Residence Panzió
eagle-residence.com
Ebmester információs és hirdetőoldal
www.ebmester.hu
Ég és föld
www.egesfold.hu
Egészség
www.egeszseg-lapok.on.hu
Egészséges életmód és keresztény hitélet
www.galagonya.hu
Elmot Kft.
www.elmot.hu
ENADA
www.enada.hu
Enyingi Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola
www.zeneiskola.hu
Építkezés, számítógép
tarantula.hu
Erotikus történetek
www.extra.hu/hk6/index69.html
Eszperantó
www.esperanto.hu
Evelino Picture Gallery
www.evelino.hu
Expodata
www.expodata.hu

F

Fábián Zoltán – Kinderbigyók
www.extra.hu/kinderbigyok
Falusi turizmus Hollókőn
www.hollovendeghaz.hu
Fazekas Antónia báb- és díszlettervező
www.ikonet.hu/puppet
Fehér Akác lakópark
www.feherakac.hu
Fehér Dániel
dddani.fw.hu
Felni Kft.
www.felnikft.hu
Fémkeresők
www.tar.hu/muszer/index.html
Fertőd
fertod.lap.hu
Fertőd, Borostyán Panzió
borostyanpanzio.hu
Fetaphon magzatvizsgáló készülék
www.heartmonitor.hu

a mi Mac ink

Magyar Címtár

Fiat-rajongók
www.fiatbravo.hu
Fonyódi női kézilabdacsapat
kezilabda.hq.hu
Futballmánia
www.gabrielpetrescu.go.ro
FreeMusic
www.freemusic.hu
Futsal referee
www.tar.hu/zogy

G

Gaja birodalma
www.gaja.hu
Garfield
garfield.lap.hu
GaVi Kft. – CDR-birodalom
www.gavi.hu
Gigatel Kft.
www.gigatel.hu
Glob-Invest Ingatlaniroda
tar.hu/glob-invest
Gokart racer
www.socsa.gkart.hu
Good-gumi
goodgumi.hu
Görland Sport
www.gorland.hu
Grafika, tipográfia, webdesign
www.surface.hu
Graphycom
www.graphycom.hu
GSM-telefon
gsmtelefon.lap.hu
GSM-világ
www.gsmvilag.hu
Gyógyszer-nagykereskedők Szövetsége
www.php-gynsz.hu

H

Hajgató Szifon
hajgato.fw.hu
Hajrá Dunaferr!
hajradunaferr.fw.hu
Hamvas Béla
members.chello.hu/aurelia
Happy End Band
hebike.freeweb.hu
Harry Potter-fórum
forum.supergamez.hu/forum.php3?ujsag=harrypotter
Haszongépjárművek
zastava.freeweb.hu
Ház- és lakásdíszítés
www.bluedecor.hu
Hexaglot Magyarország
www.hexaglot.hu
Hitelközvetítés, ügyintézés
www.bankinfo.hu
Hold
hold.lap.hu
Honlapokat kereső és bejegyző robot
www.linkfaktory.com/linkgyar_keresogep
Horváth-Magyaralmás Fuvarozó és Kereskedelmi Bt.
www.horvath-magyaralmas.hu
Hunair Magyar Légitársaság
www.hunair.hu
HungaroTrans Sped
www.hungarotrans.hu
Hunologia Team
hunologia.fw.hu

I

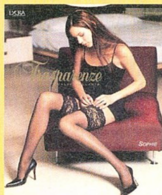
Ifjúsági Barlangtúra és Barlangi Sportterápia Egyesület
www.ibbs.civilport.hu
Integrált ügyviteli rendszerek
www.reset67.hu
Interfila – filatéliai magazin
www.interfila.ini.hu
Intim Shop
www.intimshop.hu
Ipari ingatlanok
www.ipariingatlanok.hu
Ipartelep
ipartelep.lap.hu
IQAir légtisztító
www.tar.hu/legtisztito
Iseum Tours online!
www.iseum.com
ITI Kft.
iti.wh.hu
Itt az oldal!
www.chts.at.hu

J

James Bond
www.jamesbond.lap.hu
Japán szerzetesek tradicionális reikigyakorlatai
www.extra.hu/japanreiki
Javne Zeneiskola
www.lauder.hu/zeneiskola
Joker rádió
www.jokerfm.hu

K

Kanapé bútorüzlet
www.butoruzlet.hu
Keen Sinew
zolly.fw.hu
Kék Adria – Plavi Jadran
www.adriait.hr-free.com
Kekduna.info
www.kekduna.info
Képek
bigtits.elitecities.com/freeporno
Kereskedők
www.kereskedo-lapok.on.hu
Keresőmarketing itthon
www.arcanian.com
Kiadó lakások
www.users.broadband.hu/gemini/index.htm
Kickbox
kickbox.lap.hu
Kisebbségi információk
www.mmi.hu/org/bmk/kisebbsegi/index.htm
Kisújfalu község
www.kisujfalu.sk
Klinszky Gábor divat- és reklámfotós
www.klinszky.hu

Koalas Rendezvényiroda
www.koalas.hu
Komplex Trade 2000 Bt.
www.komplextrade.hu
Kulcsosház-adatbázis
www.kulcsoshaz.hu
Kulturális Értékek Képviselete Önálló Vállalkozás
w3.enternet.hu/kishazy
Kvíz
kviz.lap.hu

L

Ladisz
ladisz.uw.hu
Lakáspiacinfo
www.lakaspiac.info
Lakatos Norbert
www.run.to/norbi
LEDL Ingatlaniroda
www.ledlingatlan.hu
Legjobblap-katalógus
www.legjobblap.hu/katalogus.html
Lexibook Magyarország
www.lexibook.hu
Lézershow
w3.enternet.hu/lazi
Logod Bt. Könyv- és Lapkiadó
www.logod.hu

M

Maffia
www.freeweb.hu/jel
Maitra
maitra.wire.hu
Makár-tanya Sportcentrum, Pécs
www.makartanya.hu
Marosvásárhely – 1848-as emlékek
www.medibit.hu/Mvhely/1848.htm
Márton Anita
martonanita.fw.hu
Medal of Honor fansite
sly.counter-strike.hu/mohaa
Medkont Kft.
www.medkont.de.vu
Méhes András mesterszakács
szolgalat.hu/mehes
Mélyhámlasztás
www.melyhamlasztas.hu
MERT-CERT Tanúsító Kft.
www.mertcert.hu/2-2-1-2.html
Métisz-Q Ipari és Méréstechnikai Kft.
www.wb.hu/metisz-q
Metz 2000 Gépkereskedelmi Kft.
www.metz2000.hu
Michael Schumacher Fans
www.schumacherfans.cjb.net
Microbi
www.microbi.lap.hu
Mikrocomp számítástechnika
mikrocomp.co-ltd.com
Mindcontrol
www.mindcontrol.hu
Minit Tipp 2002 – vakációs programok
www.mmi.hu/org/bmk/minitipp2002/index.htm
Misszionárius
www.misszionarius.hu
Miyamoto Musashi
www.miyamotomusashi.com
MK Warez
www.netad.hu/~mickemkwarez
Mobilpont
www.mobilpont.hu
Mócsing
www.mocsing.hu
Monitorservice
monitorservice.web-oldal.hu
Motel 21 panzió – Vác
www.motel21.hu
Mozgásterápia
web.interware.hu/ntkrisz/mozgasterapia.html
MTA
econ.core.hu
M-team Számítástechnikai Szolgáltató
www.freeweb.hu/mteam/index.html
MyPIN – iránytű az egészségügyben
www.mypin.hu

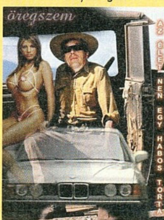
N

Nagy Géza festőművész, grafikus
www.gezanagy.hu
Nagy Stoica Georgeta festőművész
www.nagystoica.hu
Numerológia
www.numerologia.hu

O

Okos tv
okos.tv
Online elektronikai bolt
www.elektronline.hu/webaruhaz/arbort
Online szállásfoglalás
www.falutour.hu

Optimum Látásjavító Lézerközpont
www.lasik.hu
OzHun – Ausztráliai Magyar Internetes Közösségi Központ
www.ozhun.net
Öltöny
www.oltony.lap.hu
Öregszem
www.extra.hu/oregszem

P
Pannon Fejlesztő Kft.
www.pannon-fejleszto.hu
Paris Design
www.parisdesign.hu
Paróka
www.paroka.hu
Patito
www.patito.hu
PC Pult – online
www.extra.hu/pcpult/index.html
PCWC IRC és FreChat
www.tar.hu/pcwc
PDA-center
www.pdacenter.hu
PDG Proximity beléptető
www.pdg.hu/belepteto
Peet Goodman író, táncos
www.peetgoodman.hu
Pelemin Bt.
www.pelemin.ini.hu
Pénzes Kft.
www.penzes.at.hu
Pénzjegynyomda Rt.
www.penzjegynyomda.hu
Phantasy Internet Stúdió
www.phantasy.hu
Phoenix Pharma Rt.
www.phoenix.hu
Plútóreklám Kft.
www.plutoreklam.hu
PMMF-villamoshallgatók
www.extra.hu/pollackvillamos
Poggi
www.tar.hu/poggi
Posta
www.posta.lap.hu
Praxis Consult
www.privatpraxis.hu
Primary 2002 Kft.
www.primary.hu
Profiszol Mérnök Stúdió Kft.
www.premiercomp.hu
Pyrostop 2000 Tűzvédelmi és Faanyagvédelmi Kft.
www.anyagvedelem.hu/index.html

Q
Quartus – tréning és tanácsadás
www.quartus.hu
Quest
www.tomori.info
Quicktionary – fordító toll
www.quicktionary.hu

R
Rammstein Hungarian Fanclub
www.rammsteinfan.hu
Red Station
www.freeweb.hu/drog
Rivalda kávéház és étterem
www.rivalda.net
Rovarirtás, rágcsálóirtás
www.kartevomentesites.hu
RR Diamonds gyémántkereskedés
www.rrdiamonds.hu

S
Sajtlap
www.nexus.hu/sajtlap
Sasvári Gábor szociálpedagógus
www.sasvarig.hu/index.html
Savermania
www.nexus.hu/savermania
Schrack Energietechnik Kft.
www.schrack.hu
Second Hand Computer Kft., Göd
www.shc.hu/downleft.html
Secutron Kft.
www.secutron.hu
Sexi Shop
www.fehernemushop.hu
Sexwebshop – barangolás az erotika birodalmában
intimshop.intimposta.hu
Sliders SciFi Olvasóterem
olvasoterem.cjb.net
Soós-fotó
www.soosfoto.hu
Speedgrav Kft. – reklámgrafika
www.speedgrav.hu
Stonet Computers
www.stonet.ro
Surface Bt.
www.surface.hu
SysConsulting Bt.
www.sysconsulting.hu
Szabó Kerttechnika
www.kerttechnika.hu
Számmisztika
www.szammisztika.hu
Szegő Zsuzsanna természetgyógyász
www.termeszet-gyogyasz.hu
Székesfehérvári Fűtőerőmű
www.futoeromu.hu
Szenzációs recepciós
www.concierge.hu
Szépség
www.szepseg-lapok.on.hu
Szeretlek
szeretlek.fw.hu
Szexképeslap
www.sexkepeslap.hu
Szitanyomás, tamponnyomás, emblémázás
www.szitagrafix.hu
Szitanyomda Kft.
wb.hu/szitanyomda
Szolgáltató
www.szolgaltato-lapok.on.hu
SzolnokInfo
www.szolnokinfo.hu
Szótár
www.szotar.da.ru
Szótárgépek
www.szotargepek.hu

T
Tamási Koppány Sportegyesület
www.koppanyse.hu
Tápiógyörgyei Ifjúsági Fúvószenekar
vape.hu/tif
Távirányító
www.tar.hu/rududu
Tel-Yes Shop
www.webaruhaz.hu/telyes
Tepede Hungária Kft.
www.tepede.hu
Terjék Lajos
www.terjek11.hu
Tesztautóinfo
www.tesztauto.info
TFP Clan
web.axelero.hu/tothzozo
The Crazy Rap Crew (CRC)
crc.rulz.hu
Tiller Team Kft. – műszaki műanyagok fröccsöntése
www.tiller.hu
Titon
free.x3.hu/titon/titon.htm
Tokody Tibor
www.tokodytibor.hu
TomiBoy
www.tar.hu/tomiboy
Tom-Info
www.tom-info.hu
Túravezetés
www.turavezetes.hu
Tv11
www.tv11.hu

U
U2ikalauz – Dublin
www.u2fanclub.hu/dublin/dublin_index.htm
Újautó-info
www.ujauto.info
UngParty – Balla D. Károly virtuáléja
hhrf.org/ungparty
Utazó
www.utazo-lapok.on.hu

X
Xwww Online
www.xwwwonline.net

Y
Yamaha-Surman
www.yamaha-surman.hu

V
Vagyonbiztonság
vagyonbiztonsag.hu
Vájtfül – keresztény rockzenei magazin
www.cograf.hu/vajtful
Valahol
www.tar.hu/valahol/index.html
Vape
www.vape.hu
Varinet Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.
www.varinet.hu
V-Comp
www.v-comp.hu
Véber & Drávay – vízi túrák
www.heky.hu/vizitura
VEGS Vasipari és Gépgyártó Kft.
www.wb.hu/vegs
Videobank
www.videobank.hu
Video-fon Műszaki Bizományi és Elektronikai Szerviz
w3.enternet.hu/videofon
Viggo Mortensen
viggomortensen.lap.hu

W
Warez and House MP3
feketevipera.ini.hu
Webfejlesztés.hu
www.webfejlesztes.hu
Webgarden webdesign
webgarden.fw.hu
Webiránytű
www.webiranytu.com
Weboldal
web-oldal.hu
Worldinternet
www.worldinternet.hu

Z
Zempléni turisztikai kalauz
www.zemplen.net
Zen Bu Kan Kempo Karate
kempo.mentha.hu
Zentai Úti Általános Iskola
www.zentai.hu
Zöldláncolat Kft.
www.zoldlancolat.hu

ink

1000-nyi link papíron!

inkább

leginkább

internet kalauz

FILM • JÁTÉK • MACI • BUTIK • RANDEVÚ • SZEX • SZTÁR

Nem szeret sorba állni az újságosnál?

Van megoldás!

Rendelje meg, és minden hónapban a postaládájában találja a CD-melléklettel kibővült egyetlen magyar internetes életmódmagazint.

Kérjük, az alábbi adatokat akár e-mailben (ekiss@prim.hu), akár postán (Prím, 1118 Budapest, Ugron Gábor utca 35.), akár faxon (+36-1-248-3250) juttassa el Kiss Éva kolléganőnknek.

Előfizetési megrendelés

Megrendelem az Internet Kalauzt 2002. .... hónaptól .... példányban

1 évre 5472 Ft ☐ fél évre 2736 Ft ☐ negyedévre 1368 Ft ☐

Az összeget a számla kézhezvételétől számított 8 napon belül átutalással ☐, illetve csekken ☐ (a megfelelő megjelölendő) kiegyenlítem.

Kézbesítési név: .... **Telefon:** ....

E-mail: ....

Kézbesítési cím: ....

Számlázási név: ....

Számlázási cím: ....

Dátum: .... **Aláírás:** ....

Őrület, de van bennem rendszer!

Hetesi Péter Pál (G3) / ggregorg@freemail.hu

Inkább beültetvény, professzor úr, ha kérhetem – mondtam utolsó leheletemmel –, az az inplantátum olyan idegenül szól... Elvégre én lennék az első magyar cyborg, akinek hamarost bele teccik építeni azt a helyre kis chipet, ide, a herevezeték tövébe...

Mennyi a lé, mennyi a lé, már megint ez az első... Nem kevés, elárulhatom, de hát tessenek szívesek csípőből szemrevételezni a kockázatot meg a hozzárendelhető egyenes arányt. Jó, jó, többet nem fogom irigyelni *Vágó István* kuncsaftjait, de azért nem kell garázst bővítenem, hogy a két **Maserati** elférjen a három **Lamborghini** mellett.

Hogy akkor miért? Igazuk van, lehettem volna az első magyar férfi béranya, az is hoz ennyit a konyhára. Nem fogják elhinni: nem a munkanélküliség fájt, dehogy. A **kaland** vonzott kegyetlenül. A kaland. Hogy milyen lehet gépnek lenni. Ha csak egy picit is, de **elmasinásodni.** Méghozzá nem is akárhol, hanem éppen férfiasságom epicentrumában.

Ha majd túl leszek az altatáson, és jól bedörgölöm vacsorára az ilyenkor szokásos kórházi lecsót teával, majd bejön a prof, és azt mondja, az első kontrollkor kapok egy számkombinációt, amellyel a legvégső esetben **fölturbózhatom** a bennem ketyegő processzort, nehogy szégyenben maradjak, és valaki hirtelen fölindulásból kárt tegyen ebben a páratlan perifériában, veszélybe sodorva magát a **programot.**

Annyira **átlagos** vagyok, de annyira, hogy gerjedelmem minden bitje aranyat ér a népgazdaság számára. Engem aztán lehet optimalizálni, szintetizálni, metrizálni. Ég áldjon, nemzethalál, népességfogyás: Gőzerő Gregor Gépzenész odavigyázott! Új alapokra lehet helyezni az egész népesedéspolitikát. A tesztoszteronszint legkisebb elhibbanásától magas vérnyomásom mikroszintű elmoccanásáig mindennek mérik majd a **szexuális vonzatát,** nem is beszélve a mániás depresszióm közeledtét jelző szerotoninszint-eltérésekig. Egyetlen árva kálium-nátrium pumpa nem dolgozhat többé stikában, föltárva a citromsavciklus minden rejtélye, tán még a csak rám jellemző bázissorrendem is elköpöm, hadd legyen közkincs a géntérképem.

Emberek, topic leszek az **Index**, az **Origo** és a **Yahoo!** összes termeiben egyszerre! Gyöngéden szárnyára vesz a szeretet, becenevem lesz, azokra a zsengéimre, amelyeket 1998-ban remixeltem össze a Sziget Sun Online lobogója alatt, most etno-techno producerek hada veti vigyázó szemét. Potenciális **Grammy-esélyessé** lépek elő. *Paco Rabanne* új kollekciójában önálló illatom lesz, és új 501-es szériát indítanak a kedvemért. *Michael Jordan* vizitkártyát küld a születésnapomra, és az APEH külön levélben tudatja: büszkék, hogy kebelükön adózom...

Elfekvő vagy meg sem írt ponyvaregényeimet éppúgy kiadja az **Amazon.com** és a **Pinguin Books**, mint napról napra elkövetett ágendáimat, amelyeket át- és átsző legfontosabb adataim halmaza. Mindent megkapnék. Ha már soha többet nem lehetnék egyedül...

Dacára legendás diszkréciómnak, a hozzám tartozó hölgyek kénytelenek lennének megszokni: rám gyakorolt hatásuk maszkként rajtam mint periférián keresztül szintén „rögzítésre **kerül".** Működésük, titkaik immár csak algoritmusra várnak, hogy újra előállíthatók legyenek. Botrányaimmal tele lesz a **revolversajtó.**

Olykor a központi számítógép emlékeztetne periféria voltomra, és akaratommal ellentétes irányba szeretné terelni az események folyását: hol túlzott erejű és tartósságú erekciókra kényszerítene fölöslegesen, hol pedig rohamkocsi fékezne mellettem, és meg sem állna velem a „sárga **házig".** Magyarázhatnám *dr. Rigó Péternek*, hogy semmi skizoaffektív pszichózis, csak a belém ültetett chip gerjedt össze a központi operációs rendszerrel. Motyoghatnám doszt: őrület, de van bennem rendszer! Egy rosszul definiált **Linux-démon** képes tönkretenni mindent: úgy nullázhat le, hogy azzal páromat ritkítom. Hiába jönnek majd a jogvédők, senki sem lehet biztos, hogy az ő profiljába tartozom, hiszen én pont azért kaptam egy kalap pénzt, hogy ezentúl a senki földjén, egy géphez kapcsolva éljem az életem. Semmilyen szabály nem vonatkozik rám igazán, igaz, nincs olyan regula, amely 100 százalékig hatályát vesztené fölöttem. Szeretnek is, meg nem is. Tudom, így van ez. Mindent szabad, de semmit sem muszáj. Arról pedig ne is tessék kérdezgetni a program atyjait, hogy miképpen hatunk mink egymásra azzal a számítógéppel, hogyan hat rám például egy **szoftverfrissítés.**

A helyzet jó, de nem reménytelen – vigyorogna *Bródy* mester. Többnyire jóban vagyunk a masinával. Nagyjából úgy fest, én sem zaklatom őt, ha elmulasztották az esedékes karbantartást, és ő sem pöpeckedik, ha átlagon felüli hangerőt regisztrál egy rosszkor használt kokárda láttán.

Mi több, van egy közös hobbink: mind a ketten imádjuk az **ólomkatonákat.** Ez a felső Váci utcában derült ki, amikor egy kirakat előtt ácsorogtam, és éreztem: új extracheatek zaklatták férfiasságom a tantra jóga szabályai szerint.

Beültetvény, professzor úr, maradjunk ennyiben. Meg abban, hogy inplantare necesse est. (Beültetni márpedig muszáj.) Még ha belém, akkor is. A többi meg jó szerencse, semmi más. És a haza fényre derül...

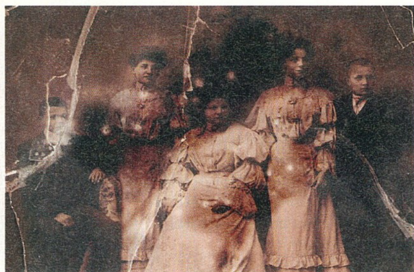

Szabó Hédy / hszabo@prim.hu

Amatőr képekből profi minőség

Mindnyájan őrzünk otthon néhány majdnem tökéletes fényképet egy vakációról vagy családi eseményről, ahol a pillanat szépségét – amit szívünkben sikerült megőriznünk – a háttérbe belógó ismeretlen arc, a fotós ujja, a nagymama csukott szeme vagy éppen egy volt barát(nő) jelenléte tesz tönkre. Egy amerikai cég szerint ezen ma már könnyű segíteni. A digitális fényképezőgépek, valamint az egyre olcsóbb fotószkennerek megjelenése lehetővé teszi, hogy a korábban elveszettnek hitt pillanatokat megőrizzük, megszépítsük, sőt át is alakítsuk.

A San Franciscó-i székhelyű Digital Custom Group (**www.digitalcustom.com**) egy internetmenedzselt, világméretű produkciós iroda, amely mind hobbi-, mind professzionális fotósok számára elérhetővé tesz olyan digitális fotószolgáltatásokat, amelyeket magasan kvalifikált művészek segítsége nélkül nem lehetne megvalósítani. Ráadásul mindezt olyan áron, gyorsasággal és garantált minőségben, hogy a jövőformáló trendeket követő Wired magazin májusi számában a cég amatőr fotósoknak szóló termékét (**www.image-edit.com**) kategóriájában „az internet legjobbjának" nevezte. Hasonlóan vélekedtek a MacWorld Magazine és sok más szakmai, valamint kereskedelmi folyóirat újságírói, az ABC televízió és a CNET rádió riporterei is. A Digital Custom Group kutatási és fejlesztési igazgatója *dr. Takács Barnabás*, akinek a nevét *Marlene Dietrich* digitális klónjának megalkotása kapcsán néhány évvel ezelőtt már megismerhették olvasóink. Ő és *Jeffrey Makoff*, a Szilikon-völgyben dolgozó ügyvéd-menedzser 2000 tavaszán alapította meg a céget, amely az amerikai és kanadai piac folyamatos kiterjesztése után jelenleg Japánban és Ausztráliában bővíti fogyasztóinak körét. Az link kérdéseire Takács Barnabás válaszolt.

Fotó restauráció előtt

Fotó restauráció után

– Mi a titka ennek a sikernek, és mennyiben különbözik a cég a hasonló profilú vállalkozásoktól?

– Az internet előnyeit felhasználva sikerült olyan újszerű, globális cég- és menedzsmentstruktúrát kialakítanunk, amely egyrészt képes minden velünk dolgozó művészt motiválni, és belőlük a legjobbat kihozni, másrészt minőséget és határidőket garantálni a megrendelők felé. Jelenleg több mint 75 digitális művész áll rendelkezésünkre a világ minden pontján – Nepál, Thaiföld és India távoli vidékeitől Amerikán keresztül egészen Magyarországig és Ukrajnáig. Cégünk több szabadalommal védett technológiája lehetővé teszi, hogy a Los Angelesben helyi idő szerint este beérkező megrendelésen egy európai iroda azonnal dolgozni kezdjen. A képen dolgozó művész által befejezettnek tekintett munkát egy helyi menedzser pontos és objektív minőségi szempontok szerint értékeli, és esetleg javíttatja, majd a nap végén átküldi egy ázsiai irodának, ahol újra ellenőrzik, s szükség szerint javíthatják, majd visszakerül a központi közönségszolgálathoz, Cincinnatiba, ahol apróbb hibákat még mindig ki tudnak javítani, mielőtt a nap újra felkel Los Angelesben. A képen tehát 3 művész és 3 magasan kvalifikált menedzser dolgozik, mielőtt az visszakerül a fogyasztóhoz. Ez a látszólag egyszerű folyamat nagy mennyiségű kép esetén igen bonyolulttá válik, különösen akkor, amikor különböző kultúrák és mentalitások találkoznak.

– Nepáltól Magyarországig... Vagyis a Los Angeles-i példa akár budapesti is lehetne?

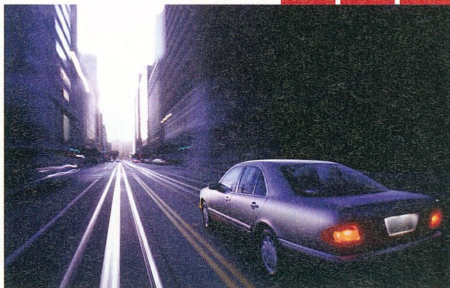
– A szolgáltatások hivatalos európai bevezetését a Kölnben szeptemberben megrendezésre kerülő PhotoKina kiállításon tervezzük, ám ennek ellenére már most is jelentős professzionális európai megrendelőink vannak. Magyarországon a VerAnim Bt.-vel állunk szakmai kapcsolatban. Rajtuk keresztül vagy az interneten bárki megtalálhat minket.

– Ki és hogyan veheti igénybe a cég szolgáltatásait?

– Hobbifotósok és professzionális cégek egyaránt igénybe vehetik szolgáltatásainkat. A legkönnyebben az interneten vagy Budapesten a VerAnim Bt.-n keresztül. Mindkét esetben az első lépés egy megfelelő felbontású

Reklámfotó előtt

Reklámfotó után

digitális fájl létrehozása. Hagyományos (analóg) fényképek esetén ez egy szkenner segítségével akár otthon is elkészíthető. Digitális kamerával természetesen ez a lépés nem probléma. A képet ezután amatőr felhasználók esetében az Image-Edit honlapon keresztül lehet hozzánk eljuttatni, és a kért műveleteket megadni. Erre a rendszer a kívánt határidőtől függően három különböző árajánlatot tesz, amelynek elfogadása után a képet ugyancsak digitális formában küldjük vissza a megrendelőnek. Az amatőrfotós-honlap egyszerű, könnyen átlátható, sok példával és bemutatóval. Professzionális munkák esetén a Digital Custom rendszerét javaslom, amely lehetőséget nyújt igen nagy felbontású – akár 50 vagy 100 MB feletti – képek kidolgozására is.

– Említene néhány példát az érdekes szolgáltatások palettájáról?

– Szolgáltatásaink állandóan bővülnek, hiszen megpróbáljuk a különböző kultúrák adta lehetőségeket ápolni, és beépíteni termékeink közé. Az én szívemhez legközelebb talán a „fotórestauráció" áll, amely régi fényképeket állít vissza eredeti állapotukba. Ezek az emlékek – legtöbbször régi családi fotók – a mi munkánk nélkül néhány éven belül örökre eltűnnének. Igen népszerű még a „hollywood glamour" stílus, amely az átlagos arcot a magazinok címlapján látható fotómodellekéhez hasonlóvá alakítja át, vagy egy kimondottan amerikai védjegy, a „digitális kézi színezés". Megrendelőink többsége ajándékba szánja a képet, így gyakran találkozunk különleges igényekkel is.

– Mi a jövő, és hogyan látja a digitális fotográfia/média jövőjét?

– A most bemutatott szolgáltatások csak az első lépései egy hosszú innovációs folyamatnak, amely a fogyasztók széles rétegei számára is elérhetővé tesz olyan stúdióminőségű fotó-, film-

Hollywood glamour előtt

Hollywood glamour után

és 3D-animációs technológiákat, amelyekhez korábban egyáltalán nem, vagy csak igen drágán lehetett hozzájutni. A digitális fényképezés nagy előnye, hogy a képeket utólag szerkeszteni és javítani lehet. Hasonlóan ahhoz, ahogy egy mozifilmben a felvett képanyag csak az első lépés egy bonyolult speciális effektus létrehozásában, a digitális fénykép szintén csupán a kezdet, nem pedig a végeredmény. Ahogy ez a gondolat általánosan tért hódít, egy új, kreatív gondolkodás fog kialakulni.

– Említette a filmszakmát és a 3D-animációt. Van-e köze ennek a cégnek a virtuális emberekhez és az Ön által korábban felvázolt jövőhöz ?

– Igen. Az arcok és emberek modellezése továbbra is központi szerepet tölt be üzleti terveimben. Marlene után teljesen új fejezet kezdődött ezen a területen, amely mára egy alapjaiban új animációs technológiát hozott létre. A jól ismert Adobe PhotoShop eszköztárát például ki lehet bővíteni olyan lehetőségekkel, mint az arcok finom árnyékolása a fényképek alapján előzőleg rekonstruált 3D-modell segítségével. A jövőben tervezzük technológiánk magyarországi bevezetését is a Digital Custom Group keretein belül, illetve egyéb üzleti formákon keresztül.

Kiss Bernadette
VerAnim Bt., Budapest
Tel: (20) 917-9539
E-mail: BernadetteKiss@digitalElite.net

Takács Barnabás
Digital Custom Group Inc.,
San Francisco / Los Angeles
Tel: +1 415 447-4777, ext. 301 /
+1 310 312-0747, ext. 107
E-mail: BTakacs@digitalCustom.com

Digital Custom Group: **www.digitalcustom.com**
Image Edit & Art: **www.image-edit.com**
Wired Magazine: **www.wired.com/wired/archive/10.05/best.html**
MacWorld: **maccentral.macworld.com/news/0203/11.digitalphoto.php**
PhotoKina: **www.photokina.de**

utazása ink

A virtuális térben barangolók valódi utakat terveznek

Míg két évvel ezelőtt a felhasználók 10-12%-a számára pusztán „tájékozódási pont" volt az internet, addig ma már több mint 60%-uk szerzi be onnan utazási információit, sőt 28%-uk az utazás fontosabb kellékeit – repülőjegy, szálloda – is számítógépén keresztül foglalja le. A fenti következtetésre egy közös felmérés nyomán jutott a British Airways *és a* Nagyutazás.hu, *amelynek során mintegy 600 internetező válaszait dolgozták föl.*

Az interneten könnyen beszerezhető áruk és szolgáltatások rangsorában az utazással kapcsolatos vásárlások a banki szolgáltatások, a könyvek, a zenei árucikkek (CD, kazetta) után a **4. legkeresettebb online termékké** léptek elő.
Világháló-használati szokásaink az elmúlt években az **internet elterjedésével** és az iparág technológiai fejlődésével párhuzamosan változtak. Míg kezdetben a net elsősorban egy új tájékozódási, információs csatorna volt, addig ma interaktív szórakozási, szabadidős, oktatási, kereskedelmi, munkavégzési és igazgatási felületté válásának lehetünk tanúi, amely fokozatosan egyre nagyobb szerepet tölt be modern mindennapjainkban.
A felmérés szerint a megkérdezettek **54%-a** legalább napi fél órát, **33%-a** pedig több mint 2 órát tölt internetezéssel. Ez annak is köszönhető, hogy a megkérdezettek több mint **60%-a** már nemcsak a munkahelyén tud internetezni, hanem saját előfizetéssel is rendelkezik.
A felmérés változatos és érdekes képet mutat az internetről beszerzett információk típusának tekintetében. A légitársaság és az utazási portál felmérésében megkérdezettek **85%-a** aktuális napi hírekért, **77%-a** belföldi és nemzetközi utazási információkért, **69%-a** munkával és tanulással, míg **55%-a** szabadidős programokkal kapcsolatos információkért látogat legtöbbször a virtuális világba.
A **„látogatások"** azonban egyre meghatározóbb szerepet töltenek be az utazásukat tervezők számára. Míg a két évvel ezelőtti British Airways-felmérés adatai szerint mindössze a felhasználók **10-12%-a** kezdte utazásának tervezését az interneten, addig ez az arány ma már több mint **61%**. Az interaktív csatorna térnyerése az online foglalások terén is megmutatkozik, mivel a megkérdezettek **28%-a** már a hálózaton keresztül foglalja le utazásainak olyan fontosabb elemeit, mint például a **szálloda** és a **repülőjegy**.
„Az utazási irodák szakembereinek tanácsára várhatóan még sokáig szükségük lesz az utazóknak" – mondja *Tuboly József*, a British Airways kereskedelmi és marketingigazgatója. „Teljes utazását – fakultatív programok, autóbérlés és transzferek – mindössze a megkérdezettek **3%-a** szervezi és foglalja le online módon, és bár évek óta fokozatosan növekvő tendenciát mutat, az online fizetések mértéke sem haladja meg ezt az arányt" – teszi hozzá az igazgató.
Az elmúlt közel két évben az **online utazási információk** és **ajánlatok** kínálata dinamikusan bővült. Míg eleinte csak hírportálok **utazási rovataiból** tájékozódhattunk, addig ma már számtalan utazásra specializálódott oldal, kompetenciacentrum közül választhatunk.
„A British Airways és a Nagyutazás.hu közös felmérésének adatai szerint az interaktív utazástervezésnél a legtöbben az utazásra szakosodott oldalakról **(30%)** és az utazási irodák ajánlataiból **(18%)**, azaz a kínálati oldalról választanak, tájékozódnak" – mondta *Nagy Gábor*, a Nagyutazás.hu igazgatója. „Ezzel párhuzamosan fokozatosan nő azok aránya **(31%)**, akik előre definiált igény alapján választanak a virtuális utazási kínálatból" – tájékoztatott a szakember.
Az interneten szörföző utazók preferencialistáján elsősorban az **európai kontinens** kedvelt turistacélpontjai szerepelnek **(49%)**. **Anglia**, **Görögország** és **Spanyolország** leggyakrabban látogatott hármasát **Németország** és **Franciaország** párosa követi.

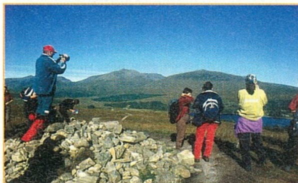
Kalandra fel!

A láb mindig kéznél van

„Alighanem életed egyik legnagyobb kalandja előtt állsz, ha velünk tartasz a világ egy-egy izgalmas tájára. Biztosíthatunk afelől, hogy nem fogsz csalódni! Utazásaink rengeteg felejthetetlen kalandot ígérnek, emellett természetesen mindig adódik lehetőség némi pihenésre egy-egy kisvárosban vagy vízparton. Igazi aktív kikapcsolódás az, amiben részed lehet!" – olvashatjuk a Baraka (www.baraka.hu, iroda@baraka.hu) *weboldalán.*

A **miskolci utazási iroda** azok számára kínálja az utazás igazi kalandját, akiknek elegük van a zsúfolt tengerpartokból és a tömegturizmus sújtotta nagyvárosokból, az autóbuszok ablakain keresztül történő városnézésekből és az első osztályú repülőjegyekből, s helyettük inkább gyalogtúrákra, természeti látnivalókra és nem túl látogatott, de annál szebb tájakra vágynak.

Mindez nem azt jelenti, hogy ne lennének például repülős utak, hiszen mondjuk **Kenyába**, **Egyiptomba**, **Nepálba**, **Kanadába**, **Dél-Afrikába**, **Indiába** nehéz lenne eljutni lábbusszal, de a gép előtt várakozó **Baraka-csoportokra** nem a bőrönd, hanem a hátizsák a jellemző, hiszen a távoli helyszínre megérkezvén a „**hagyományos városnézés**" helyett a kirándulások következnek. Persze nem kell feltétlenül távoli földrészekre utaznunk, a Barakával a helyi szépségeket is felfedezhetjük: június közepén például a **Tiszán** és a **Bodrogon** eveznek a barakás barangolók. A legtöbbet azonban **Európába** járnak: **Szicíliába**, **Korzikára**, **Skóciába** vagy éppen az **Alpokba**. De **Törökország** és **Marokkó** is szerepel a palettán.

Sokan félve tekintenek a gyalogtúrákra, hátha valamiféle sziklamászóképesség kell hozzájuk. Pedig nem: átlagos erőnlét, sportos életmód és egy pár jó bakancs szükséges csak, semmi egyéb. A **túravezetők** persze **profik**, ám az utasok nyugodtan lehetnek amatőrök. A legtöbb gyalogtúra könnyebb, mint sokan gondolnák. Mivel a Barakával zömmel **fiatalok** járnak, így az utak velejárója a kiváló társaság, ami nagyban hozzájárul ahhoz, hogy egy-egy utazás életre szólóvá váljék.

Nyissuk ki a kincsesládát!

A magyar utazási irodák közül elsőként az 1991-ben alakult Morton's Légi Utazási Iroda nyerte el az ISO 9002-es minőségbiztosítási tanúsítványt, és erre manapság, amikor egy-két cég minősíthetetlen szolgáltatásaival az egész szakmát be tudja sározni, érdemes odafigyelni, hiszen bizonyos negatív tapasztalatok egy olyan irodánál, ahol folyamatosan ügyelnek a minőségre, nem érhetnek bennünket.

Mint repülőjegy-értékesítő iroda, más elismeréssel is büszkélkedhet a **Morton's**: évek óta ők nyerik el a járataikat **Budapestről** indító légitársaságok legjobb vidéki utazási irodának járó serlegét. Mivel már az első évben sokan repültek **Amerikába**, és az utazás megszervezéséhez szállodafoglalás, autóbérlet, idegenvezetés is járult, hamar kialakult, hogy a Morton's egyike a legnagyobb „amerikás" utazási irodáknak. Indulásától nagy érdeklődés kísérte a Morton's **„Amerika magyarul"** című programját, amelynek keretében az évek során számos, profi idegenvezetőkkel kísért magyar csoportnak mutatták be az **Egyesült Államok** minden vidékét. A bátrabbak természetesen angol nyelvű túrákhoz is csatlakozhatnak, vagy akár bérautójukkal egyedül vághatnak neki az útnak.

Az iroda több olyan jeles nemzetközi és országos szakmai szervezetnek a tagja, amely a minőség további garanciáját szavatolja: **IATA** (International Air Transport Association – Nemzetközi Légügyi Szállítási Szövetség); **Ausztria-Klub** (az osztrák minőségi ajánlattal bíró magyar irodák szövetsége); **MUISZ** (Magyar Utazásszervezők és Utazásközvetítők Szövetsége); **IRIME** (IATA Repülőjegy-értékesítő Irodák Magyarországi Egyesülete). *Kepes András* Apropó és **Desszert** című műsorainak támogatója és utazásainak szervezője is a Morton's volt, s mint azt akkor Kepes az iroda prospektusában megfogalmazta: az ő Amerikája nagyon közel áll a Morton'séhoz.

A Morton's honlapján (**www.mortons.hu**) kiválaszthatjuk amerikai, osztrák vagy másfél tucat további országba irányuló úti célunkat, rendelhetünk repülő- vagy vonatjegyet, kereshetünk szállást, bérelhetünk autót. Az **Útkereső** nevű menüpontban állandóan több mint ezer utazási ajánlat közül lehet választani a legkülönbözőbb keresési feltételek szerint, ami az utazási irodák körében egyedülálló. Valószínűleg kevesen állják meg, hogy be ne kukkantsanak abba a kincsesládába, amely a **Morton's Élményklub** menüpont mögött található, oda azonban csak a **regisztráció után** lehet belépni... Mivel az oldal készítőinek a titokzatossággal nyilvánvalóan az volt a céljuk, hogy a kíváncsiságot felkeltve sok regisztrált látogatójuk legyen, a titokba mi sem avatjuk be olvasóinkat, csak azt áruljuk el, ami kívülről is látható: ott a klubtagok részére összeállított programokból válogathatnak mindazok, akik vállalják a regisztrációt, s ezzel belépnek a klubba.

Búvárok és kempingezők randevúja

Ez már majdnem b2b, vagyis business-to-business: a Galathea Campus utazási iroda weboldalán (a* www.galathea-campus.hu *vagy a* www.diakutak.hu *címen) arra is módot ad, hogy találkozzanak az utazásszervezők az utakkal. Vagyis nem feltétlenül csak utazási kiskereskedőként kínálják az utakat, hanem azoknak, akik csoportokat szerveznek, különféle kedvezményeket, tiszteletdíjakat is biztosítanak...

Galathea Campus Utazási Iroda
GALATHEA-CAMPUS | ELÉRHETŐSÉG | HÍRLEVÉL | E-MAIL | HOME

AJÁNLATAINK:
>> Orebić - nyár, tenger!
>> Rafting Ausztriában
>> Vizitúrák
>> Őrség - Camp Campus
>> 4 nap Prága
>> 3 nap Krakkó
>> Buszkolcsonzés
>> Síutak - Szlovákia
>> Síutak - Szlovénia
>> Síutak - Ausztria
>> Egyéni síszállások
>> Sícucc kolcsonzés
>> Csoportszervezőknek

FRISSS
2002.05.15.: Elköltöztünk! Új címünk: Bp. V. ker. Veres Pálné 5. (a Ferenciek mellett)
2002.05.02.: Rafting ajánlat Ausztriába!
2002.02.23.: Felkerült teljes nyári horvát ajánlatunk!

Orebić - HORVÁT TENGERPART
7 napos nyaralás 50 méterre a tengertől Orebićen, a dalmát tengerpart egyik leghangulatosabb kisvárosában kirándulási, sportolási lehetőségek széles választékával. Ár (utazás, szállás, félpanzió, kirándulás): 41700 Ft/fő-től. Az ár tartalmaz egy ingyen kirándulást a világörökség részévé nyilvánított páratlan tengerparti kereskedővárosba, Dubrovnikba, és egy ingyen hajókirándulás Marco Polo szülővárosaba, Korculára! Tovább>>

ELKÖLTÖZTÜNK!!!!!
Tágasabb, kellemesebb, jobban elérhető irodába költöztünk! Új címünk: V. ker. Veres Pálné u. 5. (a Ferenciektől 1 percre, a híd lábánál, a Dunával párhuzamosan nyíló utcában, 30 méterre a saroktól) AKCIÓ! Mindenkit meghívunk egy fagyira, aki ellátogat új irodánkba! Tovább >>

4 NAP 3 ÉJ PRÁGA
Buszos városlátogató utazás a cseh fővárosba, Prágába. Szállás panzióban, a belváros közelében. Ellátás: reggeli. Ár: 24900 Ft/fő. Tovább >>

3 NAP 2 ÉJ KRAKKÓ
Buszos utazás Közép-Európa egyik legfontosabb kulturális központjába, a lengyelországi Krakkóba. Szállás panzióban a belváros közelében. Ellátás: reggeli. Ár: 24900 Ft/fő. Tovább>>

VIZITÚRÁZÁS
Kenus vizitúrák 6 nap 5 éj ellátás nélkül 6900Ft/fő-től (csoportos ár). Útvonal: Körmend - Csákánydoroszló - Sárvár. Tovább >>

CAMP CSÁKÁNY
Nomádoázis az őrség szívében, közvetlenül a Rába partján. Vizitúraállomás, kerékpárkölcsönző, csillagtúrabázis. Tovább >>

SZERVEZZ csoportot

RAFTING AUSZTRIÁBAN
Egy kalandos hétvége a vadvíz fogságában 17900 Ft-tól! Tovább >>

Az utazási iroda nevében két vállalkozás, a Galathea Búvárközpont és a Campus Camping találkozott, s természetesen a közös utazási iroda mindkét irányban rendelkezik kínálattal.
A kalandorkomfortra vágyókat (víz, villany, tábori vécé) 11 ezer négyzetméteres birtok várja Csákánydoroszlón, a Rába partján, saját 60 méteres, fürdési lehetőséget is kínáló partszakasszal, ahonnan akár vízi túrára is lehet indulni helyben kölcsönzött kenukkal, vagy szárazföldire, ugyancsak helyben bérelt kerékpárokkal.
Ha már a kölcsönzésnél tartunk, a weboldalról kiderül, hogy Neoplan buszok is bérelhetők osztálykirándulásokhoz, síutakhoz, akár váltott sofőrökkel.
Ha nem búvártúra, és nem kemping, akkor is nagy a választék, például rafting Ausztriában, dalmát tengerparti nyaralások Orebicben, városnéző utak s majd, ha eljön az ideje, sítúrák – mivel az utazási iroda célközönségét elsősorban azok az egyetemista és főiskolás diákok alkotják, akik fogékonyak az aktívabb turizmusra.
Az orebici túrákat teljes egészében online is meg lehet rendelni: egy regisztrációs lapon az utazni vágyó megadhatja főbb adatait, azt, hogy melyik apartmanba, panzióba, mikorra és hány főre kér szállást, jelezni lehet az igénybe vett kedvezményeket, az utazás módját, a kért ellátást – és a végén elmehet a megrendelő úgy, mint bármely online vásárlásnál.
Nemcsak a weboldalról látható, hogy a Galathea Campus felismerte az internet fontosságát, hanem onnan is, hogy például az őrségi táborban, ahol – természetes módon – nem éppen szállodai körülmények fogadják a kempingezőt, az internetezés feltételeit azért megteremtették.

Kis Ervin Egon / kegon@relax.hu

Merre menjünk?

Útvonaltervezés az interneten

Előfordult már Önökkel, hogy valahol, több száz kilométerre a házuktól keringtek egy nagyjából 16 kijárattal és becsatlakozással rendelkező körforgalomban, ahol az egy négyzetméterre eső táblák elolvasásához szükséges idő többszörösen meghaladta az adott táblafelület előtt életveszély nélkül eltölthető időt? Minden irányból morózus autósok és kamionosok vették körül Önöket, egyik kezükkel a dudát nyomva, másikkal az ablakon kikönyökölve, és nem éppen barátságos nemzetközi kézjelet mutogatva, miközben eltorzult arccal ordították, hogy hova is menjenek Önök, de ízibe? Ilyenkor az elviselhetetlen feszültséget minden érző ember azzal szokta levezetni, hogy teljes odaadással ordít a feleségével, aki nem képes az eredetileg az ölébe hajtogatott, de az adott pillanatban már a teljes utasteret betöltő, minden kilátást eltakaró, autópályák és soha meg nem található „rövidebb utak" piros vonalaival behálózott, egyre szakadozottabb és érthetetlenebb, sárga és tökéletesen elavult térképen megtalálni azt a rohadt kereszteződést, ahol most szemmel láthatóan éppen Európa összes, mamutfenyőrönköket, hídelemeket és fúrótornyokat szállító kamionjai összegyűltek.

„A világ összes térképe pontos, kivéve azt, amelyik a legközelebbi benzinkútnál kapható." Nem tudom, van-e ilyen **Murphy-törvény**, de ha eddig nem volt, mostantól lesz, és még azt is nyugodtan hozzátehetjük: a világ legpontosabb térképén sem lehet egyetlen utat sem úgy megtalálni, hogy az embert közben üldözi a **feltartóztathatatlan** forgalom. Arról nem is beszélve, hogy az **autópályadíj** elkerülése érdekében választott **„rövidebb utak"** – amelyeket az Önök legjobb barátja ajánlott bennfentes mosollyal, miszerint **„mi mindig arra megyünk"** – általában kifejezhetetlen mértékben hosszabbak, ráadásul életveszélyesek, és egy szakaszon teljes szélességben útjavítást végeznek rajtuk – és hogy mindez ne okozzon problémát, **benzinkút** sincs.

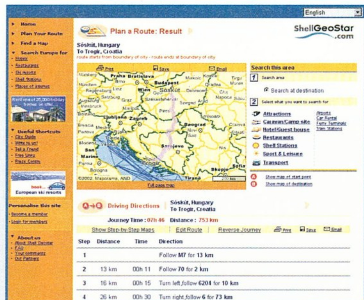

Ha Önök pontosan ismerik a fent részletezett gyönyörérzést, és ez hivatott kielégíteni legszebb fiatal éveikből hátramaradt kalandvágyukat, akkor további jó szórakozást. De ha arra vágynak, hogy az utazás során két darab A/4-es papírra **kinyomtatva** vagy esetleg valamilyen hordozható elektronikus ketyeréjükbe **beprogramozva** minden útkereszteződést, benzinkutat, pihenőhelyet, lezárt autópálya-szakaszt, várható tankolási helyet és összeget, külön figyelmet érdemlő egyéb információt tartalmazó **kis itiner** legyen a segítségükre, akkor rám figyelmezzenek! Mert ugye van az internet, és neki számtalan honlapja, szolgáltatása, köztük pedig olyanok, amelyek még alkalmasak is valami értelmes dologra. Az egyik ilyen zseniális szolgáltatás az **útvonaltervezés**, amellyel először a **Shell** honlapján találkoztam, és azóta több helyen is láttam ilyet. Most, készülve a nyárra és az esetleges utazásokra, megosztom Önökkel a lehetőségeket.

Shell – www.shellgeostar.com/share

Az első útvonaltervező szolgáltatás, amely azzal a nem titkolt – és kapitalizmus lévén respektálható – céllal készült, hogy aki a Shell tippjei alapján utazgat a világban, az lehetőleg arra menjen, amerre **Shell-kutak** vannak, és **Shell-üzemanyagot** tankoljon. Amikor néhány éve először tévedtem e lapra, nagyjából ezzel ki is merült a szolgáltatás, de ma már jóval több információt kaphatunk.

Két évvel ezelőtt fedeztünk fel a családommal egy kitűnő **horvátországi** nya-

ralóhelyet, a **Split** közelében lévő **Trogirt**. A magyar vonatkozásoktól sem mentes tengerparti városka (ide menekült *IV. Béla* családjával a tatárok elől – alattvalóinak mai leszármazottjai meg a tatárjárásszerű mindennapok elől) félszigetre épült, és óvárosa megőrizte középkori hangulatát, azon időkből, amikor még a **velencei dózse** uralkodott itt. (A környező **dalmát hegyek** kopaszságának oka, hogy **Velence** az innen elhordott fákból készült cölöpökre épült.) Az útvonaltervezéshez most használjuk ezt az irányt, és a nehézség kedvéért induljunk el **Sóskútról**. Az indulás helye és az útirány megadásakor csak helységnevet kér az oldal, de gond nélkül felismeri, hogy Sóskút (ékezetekkel beírva) „**Hungary**"-ban, Trogir „**Croatia**"-ban található. Ha olyan városnevet adunk meg, amely nem egyértelmű – mert esetleg több is van belőle, vagy az írásmód pontatlan –, a program kilistázza nekünk a szóba jöhető helyeket, így kiválaszthatjuk azt, amelyikre gondoltunk.

A **Go!** gomb megnyomása után rögtön egy kis térképet kapunk – amelynek egész oldalas nagyítása is lehetséges –, a javasolt útvonallal és az alapvető információkkal: út hossza (mérföldben), várható időtartama. Elsőre *Shellék* **Szarajevó** felé tereltek volna, de ez finoman szólva nem a legmegfelelőbb útvonal, még ha vannak is közben Shell-kutak. Az **Edit Route** funkcióval finomíthatjuk a találaton: egyrészt beállíthatjuk, hogy mérföld helyett kilométerben kapjuk meg a távolságokat, másrészt választhatunk a legrövidebb és a leggyorsabb út között (ami, ugye, sokszor nem ugyanaz), továbbá megadhatjuk, hogy szeretnénk elkerülni a fizetős autópályákat, vagy valamely várost, városokat feltétlenül érinteni akarunk. Nekem csak ez utóbbi beállítás használatával sikerült kicsikarnom a rendszerből a közmegegyezés szerint legjobb útvonalat, amely az életveszélyes **pécsi 6-os út**, majd a hasonlóan kalandos folytatás helyett az **M7-esen** és a horvátországi autópályákon át, **Zágráb** érintésével vezetett. Ennek hossza Shellék szerint **785 km**, és 9 óra 6 perc alatt lehet megtenni (tapasztalatom szerint az út 50-60 km-rel rövidebb, de valamivel tovább tart).

Amennyiben a **Sept-by-Step Mapst**, azaz a lépésről lépésre eligazító útvonalat választjuk, egy egészen elképesztő részletességű, lépésenként térképekkel illusztrált tervet kapunk. Itt még a **székesfehérvári** utcanevek, az egyes sarkokon követendő irányok és az adott irányban megteendő távolságok (pl. *„Turn right, follow Dózsa György utca for 923 m"*) is meg vannak adva. Nagy kár, hogy nem arra kell menni: rövidebb és gyorsabb rögtön Martonvásárnál felmenni az autópályára, bár kétségtelen, hogy így elkerülünk néhány Shell-kutat. A térkép a **Balaton** partján is elképesztő kavarásokba visz bele minket, szemmel láthatóan ismeri Siófok, Balatonföldvár, Szemes és Szárszó összes utcáját, éppen csak azt nem lehet néha megállapítani, hogy melyik helységben van az a Rákóczi út, amelyen balra kellene kanyarodni, és mi a fenének kell egyáltalán ott balra kanyarodni, ha azután két sarokkal odébb visszamegyünk a főútra. (Persze nyilván azért, nehogy kihagyjunk akár egyetlen Shell-kutat is, de könyörgöm, ki akar minden faluban tankolni?) Így jön össze az a plusz 50-60 km, amennyivel több az út a valóságosnál...

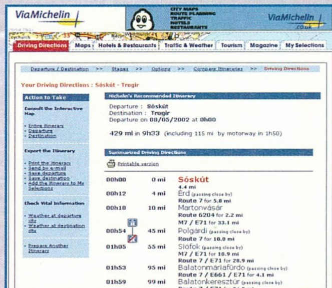
Valószínűleg el kellene mélyednem az útvonalterező beállításainak finomságaiban ahhoz, hogy csak mondjuk minden **500 km** után kapjam meg a Shell-kutak teljes hálózatának térképét, de ehhez már semmi kedvem. Inkább megállapítom: az ésszerűség megint a túlzott eszesség áldozatává vált, a rosszul felfogott üzleti érdekkel megspékelve. Ezek után már azt sem kell sajnálnom, hogy az oldal csak angolul, németül, franciául, svédül, hollandul és dánul érhető el.

ViaMichelin.com

Már nem emlékszem, hogyan találtam rá a *Michelin* konszern útvonaltervezőjére, de **átláthatóságával**, **logikusságával** és cizelláltságával rögtön lenyűgözött.

A program készítői nyilvánvalóan a fejükbe vették, hogy használható internetes szolgáltatást hoznak létre.

Az indulás helye és az útirány megadásakor ugyan **országot** is kell választanunk, de általában tudja az ember, hogy mely országban lakik, és hova akar utazni. Sóskút és Trogir azonosítása egyaránt nem okozott gondot a rendszernek, pontatlanságok vagy azonos nevű helységek esetén pedig ugyanaz az eljárás, mint a Shellnél: **listát kapunk** a lehetséges találatokról, amelyekből kiválaszthatjuk a helyeset. Ezután kérhetünk **gyorsszámo-**

Kis Ervin Egon / kegon@relax.hu

lást, vagy lépésről lépésre végigmehetünk a beállításokon – amelyek persze gyorsszámolás esetén is módosíthatók utólag. Ráadásul **regisztrálhatjuk magunkat**, és így elmenthetjük saját indulási helyünket, kedvenc útirányainkat, sőt egy-egy itinert adott beállításokkal is. A kezdőlapon adhatjuk meg, hogy a Michelin által javasolt, a leggyorsabb, a legrövidebb, az autópályákat preferáló vagy a díjak nélküli útvonalat szeretnénk-e látni. A következő oldalon öt érintendő állomáshelyet jelölhetünk ki, amihez rendelkezésre áll a **My Selections** gomb. Az opciók oldalán megadhatjuk az indulás várható időpontját (év, hó, nap, óra, perc), beállíthatjuk, hogy mérföldben vagy kilométerben kérjük-e a távolságokat, választhatunk pénznemet, kijelölhetjük autónk fogyasztási kategóriáját (vagy kézzel beállíthatunk saját értéket, bár ez némi számítást igényel, mert **mérföld/gallonba** kell átszámolnunk az adatokat), megadhatjuk az üzemanyagárat, és választhatunk járművet is (személyautó, motorbicikli vagy lakókocsi/lakóautó). A következő oldalon még egyszer választhatunk számítási módot, de most már úgy, hogy egy táblázat tájékoztat minket:

az út a Michelin által **ajánlott** útvonalon **690 km**, benne 185 km autópályával, 9 óra 33 perc alatt tehető meg, és kb. 63 632 Ft lesz az ára (benne vannak az autópályadíjak is!);

a **leggyorsabb** útvonal **731 km**, 185 km autópályával, 9 óra 12 perc alatt (csodák, ugye, nincsenek) 67 391 Ft-ért;

a **legrövidebb** útvonal **676 km**, 27 km autópályával és 13 óra 1 perc alatt 62 360 Ft-ért;

az **autópályákat preferálva 732 km**, 195 km autópályával, 9 óra 13 perc alatt, 67 561 Ft-ért.

Itt kiválasztva a nekünk tetsző opciót (most maradjunk a Michelin által javasoltnál, mert egyébként tényleg az a legjobb), megkapjuk a végeredményt. Ez alaphelyzetben egy összefoglaló a fő adatokkal (indulás–cél, távolság, idő, autópályahossz), alatta egy részletes, térkép nélküli itinerrel. Mit tesz isten, a program azt is tudja, hogy most építkezés miatt le van zárva az M7-es utolsó szakasza, ezért **Polgárdinál** kell elhagyni az autópályát, és Siófokon át kimenni a Balaton-parti 7-es útra. Az itiner lépésről lépésre tájékoztat minket, hogy melyik úton meddig kell haladnunk, hol milyen irányba kell eltérnünk, és hogy minderre körülbelül hány órakor lehet számítani (persze ha tényleg abban az időpontban indulunk el, amelyet beállítottunk). Mindezt úgy, hogy valóban a jó útvonalat adja, és nem téríti el minket mindenféle beláthatatlan okokból. Az autópálya-szakaszokat és az egy-egy állomáshelynél elérhető szolgáltatásokat kis ikonok jelzik – amelyekről természetesen kattintás után részletes információt is kaphatunk.

Lenyűgöző a további lehetőségek tárháza: kérhetünk **térképet** az indulási és az érkezési helyről, valamint az egész útvonalról; az itinert nyomtatható formátumba exportálhatjuk, elküldhetjük e-mailben, és ha regisztráltuk magunkat, többféle mentési opció közül választhatunk. Megtudhatjuk, hogy milyen az **időjárás** az indulási és az érkezési helyen, kereshetünk környező szálláshelyeket, nevezetességeket, autómosót és még a jó ég tudja, hogy mi mindent.

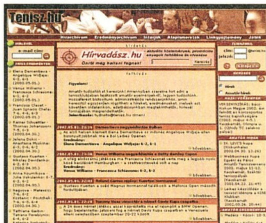
A ViaMichelin annyira jó, hogy az embert **virtuális utazgatások** megtételére csábítja: órákig el lehet vele szórakozni. Vajon mennyi időbe telne, és hogyan lehetne elmenni kocsival **Alaszkába**, hány kilométer autópályán **Kirgízia** fővárosa, Frunze – nem sok :-) –, és vajon milyen messze van **Hagyárosböröndtől Szabadkígyós**? E kérdések megválaszolása sem okozott problémát a programnak, bár végül sikerült kiakasztanom: nem talált el **Kisújbányára**. Mentségére legyen mondva, e kis baranyai falu, amely a **Mecsek** hegycsúcsai között rejtőzik, pusztán zárt erdészeti úton közelíthető meg...

ink

Előny a (be)fogadónál

Király Andrea főszerkesztő / Tenisz.hu

Vannak dolgok, amelyek virtuálisan nem teljesen ugyanazt az élményt nyújtják, mint a valóságban. Már a sakk is ilyen, mert hiába okos a program, nem lehet beszólásokkal ugratni a partnert, lehetetlen odavarázsolni a képernyőre a Városmajor vagy a Klauzál tér hangulatát. A tenisz azonban még ennél is rosszabb: nemcsak a partnerrel vívott szócsaták maradnak ki a mégannyira nagyszerű teniszportálból, hanem a tenyeresek és fonákok is, az ászszervákról nem is beszélve!

Ezen túlmenően viszont minden ott van, a Tenisz.hu – kifejlesztőinek és elindítóinak saját bevallása szerint – olyan **teniszportál**, amelyre minden felkerülhet, és fel is kerül, ami a tenisszel kapcsolatos. Vagyis itt nem csupán **Kurnyikova**, **Semres** és a többi fényes csillag a főszereplő, hanem mondjuk Ön is, aki a barátaival rendezett egy barátságos körmérkőzést, de természetesen felkerülhetnek a minősített sportolókkal készített interjúk csakúgy, mint a játék alapszabályai.

A világ élmezőnyében országunk kissé alulreprezentált, ám ezen a virtuális teniszoldalon egyáltalán nem. A szerkesztők fontosnak tartják, hogy a magyar versenyzők is kellő gyakorisággal szerepeljenek, a nemzetközi hírekben külön kiemelik elért eredményeiket, sikereiket, és itt nyilatkozhatnak, beszélhetnek magukról, sportágukról, ha már a nemzetközi sajtó a nemzetközi élmezőnyt favorizálja...

Mindez nem jelenti azt, hogy meg kell rekednünk a provincializmus salakján; természetesen a site naprakész információkkal, hírekkel szolgál az egyes **ATP- és WTA-versenyekről**, a nagyobb tornákkal – **Grand Slam**, **Davis Kupa** stb. – pedig részletesebben is foglalkozik. A **játékosok adatbázisában** nyomon követhető egy-egy teniszező pályafutásának minden egyes állomása, sőt az olvasó közelebb is kerülhet a játékosokhoz, belekukkanthat magánéletük egy-egy mozzanatába is.

Viszont – s itt térünk vissza korábbi mondatainkhoz – nemcsak a profi teniszvilág tükröződik az oldalakon, hanem legalább olyan intenzitással figyelhetjük a magyar amatőr teniszéletet is, helyi tudósítók számolnak be egyes, nagyobb városokban zajló versenyekről.

Az **eredmény- és hírarchívumban** visszakereshetők a lejátszott tornák és mérkőzések kiemelt, illetve összes eredményei, a kapcsolódó hírekkel pedig teljesebbé válik a kép egy-egy játékos teljesítményéről.

A tenisz aktualitásai **hírlevélben** is megrendelhetők a Tenisz.hu-n: a tenisz szerelmesei napi vagy heti bontásban olvashatnak kedvenc sportjukról. Más eszközök is szolgálják, hogy a törzsközönség mindennap ellátogasson a portálra. Például ezért telepítettek az alkotók **ingyenes levelezőrendszert** is, hiszen arra mindenki kíváncsi, hogy kapott-e e-mailt... A telepítéssel ráadásul nem volt sok gond, hiszen az egyik **legsokoldalúbb freemail rendszert, a Prímpostát** alkalmazásszolgáltatás formájában nyújtja a Prím, így aki itt nyit magának postafiókot, élvezheti a Prímposta összes extráját, ugyanakkor mégiscsak az általa kedvelt sportág környezetében van a levelesláda, és mégiscsak **@tenisz.hu** a levélcím...

Arra a bánatunkra pedig, hogy jó-jó, de mindebből éppen az igazi tenisz hiányzik, szintén van válaszuk a site szerkesztőinek: már szervezik a Tenisz.hu első tornáját, amelyen az online portálok munkatársai mérheti össze játéktudásukat. Ezt pedig bizonyára követi majd több más „**igazi**" verseny, amelyről azután részletesen olvashatunk a Tenisz.hu oldalain!

„Hiába mondod a folyónak, hogy ne folyjék; leghelyesebb, ha megtanulsz együtt úszni az árral."
Névtelen szerző

magyar.net alapítvány

http://www.khp.hu/alapitvany

„Én és az internet"

- grafikai és irodalmi pályázat diákoknak

Két multimédiás internetes számítógép a HUMANSofttól, 100 hónap internetelőfizetés a TvNetWorktől, számítógépes modemek a SCI-Modemtől, valamint a Prím Kiadó és az Árkád Őrs vezér tér üzletház ajándékcsomagjai várják a budapesti diákokat, akik „Én és az internet" címmel beküldik grafikai vagy irodalmi alkotásukat magyar.net Alapítvány pályázatára.

A **magyar.net alapítvány** 2001-ben, magyar magánszemélyek által alapított közhasznú alapítvány. Alapító okirata szerint célja az **internet megismerését, felhasználását** és a társadalom minél szélesebb körében való elterjedését, valamint a **távoktatás** és **távmunka** meghonosítását célzó kezdeményezések támogatása. A most kiírt pályázat az első akciója az alapítványnak, amelyet az ősz folyamán további, más-más régiót illetve csoportot támogató pályázatok követnek majd.

„A TvNetWork kínálja pillanatnyilag a legolcsóbb internetelérést, ami – bízom benne – már önmagában is segíti a hazai internetezést, és most örömmel járulunk hozzá hogy a nyári szünetet sok gyerek tartalmasan használja ki a net révén" – mondta **Saáry Réka a TvNetWorktől**. *– „A magyar.net Alapítvány céljaival maximálisan egyetértünk, terveink szerint a mostani pályázatot az ősz folyamán újabb közös megmozdulások fogják követni."*

A **TvNetWork Távközlési Rt.** 2000-ben alakult, azzal a szándékkal, hogy a Magyarországon ma elérhető internet-hozzáférések alternatíváját kínálva, az egyik legolcsóbb szolgáltatóként jelenjen meg a piacon. A vállalat részben saját fejlesztésű, részben nemzetközi gyártók eszközeivel kialakított hálózata nagy sávszélességű hozzáférést kínál különösen kedvező árakon.

A pályázaton **10-14 éves diákok** vehetnek részt, feladatuk, hogy „Én és az internet" címmel grafikai vagy irodalmi alkotásokat hozzanak létre és küldjenek be az alapítvány címére. Az alkotásokat szakértőkből és a támogató cégek képviselőiből álló zsűri bírálja el, majd az **Árkád Üzletházban és az interneten megrendezett kiállításon** kerülnek bemutatásra – sőt, az arra érdemes irodalmi alkotások akár **nyomtatásban is megjelenhetnek itt, az Internet Kalauz hasábjain**!

A **grafikai alkotásokat Faltisz Alexandra**, Ibby és Csillag Albert díjas grafikusművész bírálja el, akinek rajzaival egyebek között Lázár Ervin: Manógyár, Nemes Nagy Ágnes: Aranyecset vagy Krúdy Gyula: Zöld kaftán című könyvében vagy a Nők Lapja meseoldalán találkozhattunk, az **irodalmi alkotások** zsűrizésében pedig **Vértes János a Prím Kiadó főszerkesztője** is tevékeny részt vállal.

A Pályázat díjai

- **2 db Dell személyi számítógép**
- **összesen 100 hónap korlátlan internetelérés a TvNetWorktől**
- **4 db számítógépes modem a SCI-Modemtől**
- **az Árkád Üzletközpont által felajánlott ajándékcsomag**
- **a Prím Kiadó által felajánlott ajándékcsomag**

Pályázati feltételek

A pályázat kiírója: magyar.net Alapítvány.
A pályázat címe: „Én és az internet" – rajz és irodalmi alkotás pályázat gyerekeknek.
A pályázaton részt vehet saját alkotásával minden, a pályázat kiírásakor 10–14 év közötti, budapesti lakcímmel rendelkező, diák.
A pályaművek címe: „Én és az internet"
A pályázat két kategóriában zajlik, további műfaji megkötöttség nélkül:
Irodalmi alkotások
az irodalmi alkotás lehet vers, rövid elbeszélés, mese, színmű, riport, stb., amely kapcsolódik az internet használatához, előnyeihez, internettel kapcsolatos élményekhez (de nem az internet használatáról vagy történetéről szóló tudományos leírást várunk!). A pályamű terjedelme maximum 6000 karakter.
Grafikai alkotások
a grafikai alkotások szintén az internettel kapcsolatos élményeket, gondolatokat, érzelmeket jelenítsenek meg; ezek készülhetnek bármilyen hagyományos technikával (papíron, vásznon vagy fán – festve, zsírkrétával, színes ceruzával, grafittal vagy akár golyóstollal, stb.); illetve számítógéppel, valamilyen rajzoló-képfeldolgozó programmal (ez esetben kérjük a program(ok) nevének megjelölését is). A grafikai alkotások maximum A/3-as méretűek lehetnek.
Minden pályaművet papíron kell beküldeni, elektronikus úton készült alkotások mellékelhetők elektronikus adathordozón (floppy, CD) is.
Kézírással beküldött irodalmi alkotás esetén kérjük, figyeljetek az olvasható írásra!
Egy pályázó maximum két pályaművel (egy irodalmi és egy grafikai alkotás) nevezhet.
A beérkezett pályaműveket az alapítvány által felkért, szakértőkből és a pályázat támogatóinak képviselőiből álló zsűri bírálja el, és dönt a rendelkezésre álló díjak odaítéléséről.
A pályaművek elbírálása két korcsoportban történik.
A pályázat jeligés, a legalább 8 karakterből álló jeligét az irodalmi alkotás valamennyi oldalán, a grafikai alkotások hátoldalán fel kell tüntetni.
A pályázatot lezárt borítékban, postán kell eljuttatni a magyar.net Alapítvány címére (1132 Bp., Victor Hugo utca 18–22.).
A borítékban a pályaműhöz mellékelni kell a következőket egy lezárt, csak a jeligével feliratozott borítékban:

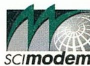

http://www.khp.hu/alapitvany

„Szerencsére egyre többen értik meg: az internet elterjedése gazdasági és kulturális szempontból egyaránt nélkülözhetetlen az ország fejlődéséhez. Nagyon örülünk, hogy már az első akcióra ilyen szép számmal csatlakoztak a támogatók Ezúton is köszönöm a HUMANSoft, a TvNetWork, a SCI-Modem, a Prím Kiadó, az Árkád Üzletház támogatását, valamint a KHP szervezési munkáját" - mondta **Szalay Attila, az alapítvány alapítója**.

A pályázó adatai:
A pályázó neve
Születési helye, ideje
Állandó lakcíme
Értesítési címe az iskolai szünidő alatt (cím, telefon, e-mail cím is)
Iskolájának neve, címe
Esetleg: felkészítő tanár neve
Nyilatkozat a pályázó gondviselőjétől az alábbi szöveggel: „Alulírott ..., mint ... szülője/gondviselője hozzájárulok, hogy gyermekem a magyar.net Alapítvány *»Én és az internet«* pályázaton részt vegyen, a pályázati feltételeket elfogadom."
A pályaművek beküldési határideje: 2002. június 10.
A nyerteseket postán értesítjük.
A nyertesek a díjat 2002. július 5-én a budapesti Árkád Üzletházban megrendezett díjkiosztón vehetik át.
Az alapítvány a beérkezett pályaműveket felhasználhatja, például kiállítást rendez az Árkád Üzletházban és virtuális kiállítást az interneten.
A nyeremények pénzre nem válthatók.
További információ: a TvNetWork irodájában – 1132 Bp., Victor Hugo utca 18–22., telefon: 349-0121, alapitvany@tvnetwork.hu.
Az alapítvány honlapja megtekinthető: www.khp.hu/alapitvany.

„A SCI-Modem számítógépes modemekkel járul hozzá a pályázat díjaihoz, s ahhoz, hogy a még több fiatal kerüljön testközelbe az internettel, ami elengedhetetlen a jövő szempontjából – hiszen az internet megismerését nem lehet elég korán elkezdeni" mondta – Dobi Imre, az SCI-Modem Kft. értékesítési igazgatója.

A **SCI-Modem Távközlési és Tanácsadó Kft.** hang és adatkommunikációs eszközök, távközlési berendezések és hálózatok piacának egyre jelentősebb vállalkozásaként kínál professzionális termékeket, megoldásokat és szolgáltatásokat az üzleti felhasználók széles körének, valamint - **saját modemcsaládjával, DialCom márkanév alatt** kisvállalkozások és magánszemélyek számára.

Az **Árkád Örs vezér tere** ad helyet a pályaműveket **július 5-től bemutató kiállításnak. Budapest legújabb, tavasszal megnyílt 42 ezer négyzetméteres, 170 üzletet működtető üzletközpontja** a mozgalmas, modern város jelképe, a kiállítás révén is színes alternatív programot nyújt látogatóinak - amellett, hogy kiemelten jó célt szolgál a magyar.net alapítvány támogatásával.

A pályázat médiatámogatója a **Prím Kiadó, Magyarország vezető informatikai kiadója**. A Prím által felajánlott ajándékcsomag tartalma:

- egy napszemüveg - nyárra
- egy sísapka - télre
- INK (InterNet Kalauz) előfizetés - télre és nyárra
- A magyar nyelv szókincstára - az iskolai tanulmányokhoz
- Z. Karvalics László könyve: Fogpiszkáló az interneten - a netezéshez
- egy Click and Play játéktervező szoftver.

„Kíváncsian várjuk a leendő szerzőtársak műveit" – mondta Vértes János, az INK főszerkesztője – „Bízom benne, hogy sokan örömeteket lelitek az alkotásban, és a gazdag nyereményekben."

A pályázat fődíja két **Dell személyi számítógép**, amelyet a **HUMANSoft - az élvonalbeli technológia szállítója** - biztosít.

„Fontosnak tartjuk hogy a magyar felhasználók is a világ élvonalába tartozó eszközöket használhassák, ezért a magunk eszközeivel a tényleges társadalmi hasznot hozó ötletek mellé állunk" – mondta Stemler Balázs marketingigazgató.

Az 1989-ben alapított HUMANsoft Kft. a világ élvonalába tartozó márkás DELL számítógépek legnagyobb hazai forgalmazója, teljeskörű szolgáltatást nyújt a DELL rendszerek értékesítése, szervize valamint a rendszerintegráció és tanácsadás területén. Több világmárkát is forgalmaz (OKI nyomtatók és faxok, vállalatirányítási rendszerek), és informatikai és információtechnológiai tanácsadással segíti ügyfelei vállalati és informatikai céljainak elérését.

A **KHP Budapest Marketing és Szolgáltató Kft.** a pályázat kiírásával kapcsolatos szervezési feladatokat látta el, megtervezte az alapítvány logóját, és elkészítette a honlapját, amely jelenleg a **www.khp.hu/alapitvany** címen található.

Csiki Judit rovata

Jönnek a klónok!

Felvillannak a fénykardok, feldübörögnek az űrhajók motorjai: idén májusban ismét a Star Wars-legenda körül forog a mozivilág. Május 16-án ugyanis a Föld nevű bolygó 43 országában felúszik a vászonra a rég várt felirat: „Réges-régen, egy messzi-messzi galaxisban...", és megindul a klónok támadása.

Két éve a klasszikus trilógia várva várt előzménye, a **Baljós árnyak** megosztotta a rajongótábort: volt, aki ugyanúgy lelkesedett érte, mint a régi legendáért, sokan viszont csalódottan távoztak a moziból, túlságosan gyerekesnek ítélve a filmet. A bemutató után nem sokkal pedig megindultak a találgatások arról, hogyan is folytatódik majd a sztori, és hogyan lesz az angyali tekintetű, szőke, kilencéves **Anakin Skywalkerből** a trilógia kétméteres, fekete gonosza, **Darth Vader**. A **klónok támadása** (csak az a cím ne volna!) választ ad a nagy kérdések egy részére.

Tíz év után

A Baljós árnyak történései óta eltelt tíz évben a tündéri kiskölökből komoly **jeditanítvány** lett, az ifjú **Obi-Wanból** pedig valódi **jedimester**. A **galaxisban** egyre nagyobb a zűrzavar, a renegátok a titokzatos **Dooku gróf** (alakítója – Gyűrűk ura-rajongók, figyelem! – a fantasy alapmű Szarumánja, **Christopher Lee**) vezényszavára egyre-másra lépnek ki a köztársaság kötelékéből. **Amidala**, a **Naboo bolygó** egykori királynője szenátorként képviseli ha-

zája érdekeit, amikor politikai ellenfelei merényletet kísérelnek meg ellene. A jedik testőrt rendelnek a nemes hölgy mellé: nem mást, mint egykori védencét, **Anakin Skywalkert**. Amint sejthető, az ifjú lovagból előbb-utóbb több lesz, mint testőr, vagyis beindul az eddig elhanyagolt szerelmi szál, Anakin pedig a **„sötét verem"** jegyében megindul lefelé a lejtőn. Előtérbe kerülnek viszont a trilógia főszereplői, Luke Skywalker és **Leia hercegnő** felmenői: újra találkozhatunk Anakin anyjával, megjelenik a leendő **Owen bácsi** és **Beru néni**, illetve Amidala rokonai és barátai, köztük Leia leendő gyámja, **Bail Organa**. Hogy **Han Solo** se legyen méltatlanul elhanyagolva, néhány jelenet erejéig feltűnik nagy ellenfele, az akkor még ifjú **Boba Fett** apja, **Jango Fett** oldalán.
Miközben Anakin Skywalker az egykori királynő testi épsége felett őrködik, Obi-Wan a galaxis eldugott sarkaiba indul, hogy felderítse a **lázadások hátterét**. Egy távoli bolygón titokzatos üzemre bukkan, amelynek munkája eldöntheti a közelgő harcok végkimenetelét. Amikor pedig végképp elkerülhetetlenné válik az **összecsapás** a köztársaság rendje fölött őrködők és a lázadók között, egy eddig ismeretlen erő is bekapcsolódik a küzdelembe.

Mivel az első rész (különösen pedig a filmmel kapcsolatos ajándéktárgyak és egyéb kütyük eladása) nem hozta meg az alkotók által eredetileg várt elsöprő sikert, és új, a korábbiaknál erőteljesebb versenytársak (nevezetesen **Harry Potter** és **Zsákos Frodó**) is veszélyeztetik Skywalkerék pozícióját, **George Lucasnak** ezúttal keményen be kellett vetnie a fantáziáját, amiből – mint tudjuk – nála aztán nincs hiány. Reméljük, hogy **Natalie Portman** elejtett megjegyzése sem jelent semmi rosszat: a színésznő ugyanis **Lucas Titanicjának** nevezte a második részt. Mindenesetre a hónap közepétől várhatóan megindul a mozirajongók zarándoklata a multiplexek felé, és végérvényesen útjára indul a kultusz újabb fejezete.

Galaktikus enciklopédia

Az alkotók persze a legendakör netes jelenlétét sem bízzák a véletlenre: a **www.starwars.com** látogatottsága az első rész

Végre Traffic!

Kerek egy évet kellett várnunk *Steven Soderbergh* **Traffic** című filmjére, amelyet a kritikusok többsége a lenyűgöző, döbbenetes, klasszikus alkotások közé sorol. Ezek után nem véletlen, hogy a film tavaly **négy Oscart** is kapott: szobrocskával jutalmazták a forgatókönyvet, a vágást és a rendezést, valamint a kőkemény mexikói rendőrt alakító **Benicio Del Torót** a legjobb férfi mellékszereplő kategóriájában. A tavalyi díjkiosztó után valószínűleg sok mozirajongó szerette volna „saját szeműleg" eldönteni, vajon igaza volt-e az amerikai filmakadémia tagjainak – május végétől pótolható a mulasztás.

A film honlapjától (**www.trafficthemovie.com**) viszont nem érdemes részletes információkat várni. Az egyetlen gyakorlatiasan használható menüpont a trailerek letöltésének lehetőségét kínálja a látogatónak, majd indul a virtuális drogutazás, amelyben egy rejtélyes térkép állomásai között bolyongunk, és hiábavalóan próbáljuk megfejteni a szálló porból zavarosan kirajzolódó jelfoszlányokat. Aki érti, jelentkezzen!

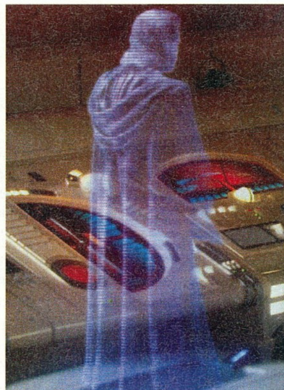

bemutatója idején is **rekordokat döntött**, s valószínűleg nincs ez másként mostanában sem. A filmek elkészítéséhez hasonló profizmussal felépített, kiválóan áttekinthető oldallal állunk szemben, amelyről az elszánt rajongó mindent megtudhat a **Star Wars-univerzum** titkairól. A főoldalon természetesen a filmlegenda aktuális darabjának képei fogadják a látogatót, s máris a miénk lehet az új film trailere. Innen léphetünk tovább az immáron öt tagot számláló sorozat egyes epizódjaihoz: az egyes filmekhez tartozó aloldalakon a klasszikus információkat találjuk: híreket, érdekességeket, képeket, letöltenivalókat. A **Database** rovat valódi kincsesbánya, **az űrhajóktól a fő- és mellékszereplőkön keresztül a stábtagokig** minden részletet, adatot megtalálhatunk benne, ami csak kapcsolatban állhat a Csillagok háborúja filmekkel. Aki pedig rajongótársait keresi, azt várja a **Community**, a rajongók közösségének aloldala.

A sorozat kedvelői persze nemcsak a hivatalos oldalon gyülekeznek, hálószerte se szeri, se száma a Star Warsszal kapcsolatos weblapoknak: a filmekről szóló tudományos értekezésektől a horoszkópig számos dologra rábukkanhatunk. A műfaj „**nagy öregje**" a **www.theforce.net**, amely „a rajongók napi adagja" néven hirdeti magát, s e szlogennek valóban maradéktalanul meg is felel.

A **www.episodeii.com** honlapon szintén jelentős adatbázist, valamint hivatalos és nem hivatalos forrásból származó hírek tömegét találjuk. A **www.starwarskids.com** a zsenge korúak Star Wars-lapja, míg a **starwarschicks.com** címen a női rajongótábor gyülekezik. A **www.moseisley.com/swgeek** oldalon megtudhatjuk, milyen gyanús tüneteket mutatnak az igazán bevadult rajongók, míg a **www.ophira.com/astrology/starwars.html** honlapon az egyes állatövi jegyeket azonosítják a klasszikus trilógia szereplőivel: megtudhatjuk például, hogy az ewokok jellegzetes Ikrek-vonásokat mutatnak, míg Han Solo skorpiósága miatt piszkálódik unos-untalan.

A sztárok és a sztárjelölt

Az új epizód főszereplői közül a leghíresebbnek jelen pillanatban vitathatatlanul az Obi-Want alakító **Ewan MacGregor** számít. Kultuszának számos rajongói honlapon adózhatunk, ám a szokásos rajongói információk közlésén és a fanok egymás közötti eszmecseréjén egyik sem igazán lép túl. Néhány példa a tömegből: **www.dee-dee.net/ewan**, **www.ewanspotting.com**, **www.madaboutewan.com**.

A nagy spekulációk időszakában az a rémhír is szárnyra kapott, hogy Lucas mester **Leonardo Di Capriót** szemelte ki az ifjú Anakin Skywalker megformálójául. Rajongók egész hada kezdett határozott tiltakozásba a hír hallatán, az alkotók pedig hamarosan cáfolták, és a tinédzserkorú lányrajongók lelki békéjét végképp felbolygatandó leszerződtették a kulcsszerepre az eleddig ismeretlen kanadai színészpalántát, **Hayden Christensent**. Hogy az ifjú színész máris kilépett az ismeretlenségből, azt mi sem bizonyítja jobban, mint a rajongói honlapok szaporodása: aki többet szeretne megtudni Haydenről, az a **www.starwars.com** adatbázisán kívül például a **www.hayden-christensen.com** vagy a **www.geocities.com/hayden_christensen** címen található elegendő információt. Természetesen a szépséges Amidalát alakító Natalie Portman sem marad hódolók nélkül, akik többek között a **www.natalieportman.com**, a **www.nat-sanctuary.com**, a **www.natportman.com** vagy a **www.natalienews.com** címen várják rajongótársaikat.

Gőzerő Gregor Gépzenész / ggregorg@freemail.hu

Punk a weben

„Punks Not Dead" Miklós néven ült a mikrofonhoz még nem is olyan rég az azóta többrendbelileg lefejezett-átalakított Est FM kultuszadó alapító főszerkesztője, Pálinkás Szűcs Róbert (a néhai Inconnu ellenzéki művészcsoport Benjáminja), hogy a Kádár-korszakról értekezzen. Az első eset volt, hogy a pesti házfalakról a magas médiába költözött ez a grafittijelszó.

A magyar fővárosra annak idején némi késéssel ütött rajta a **Sex Pistols–Clash–Damned** forradalma, amely a később cyberpedofíliára vetemedett rocksztárt, *Gary Glittert* taszította le a trónról. Ellentétben a szigetországi példákkal, errefelé az első körben értelmiségi arcok fogtak a **húrok pengetésihez**, az első koncerteknek különböző kutatóintézetek adtak helyt.

A placcot akkor, 1980–81-ben vagy a **Neoton Família** uralta, a **Hungáriával** közösen, vagy a „fekete bárány" szentháromság: **Beatrice**, **HBB**, **P. Mobil**. (Csak röpke közbevetés: *Schuster Lóri* és *Nagy Feró* azóta vízjellel hitelesített csurkiánus, *Hobó* meg maradt, aki volt. Nota bene: anno visszautasította a **Fidesz** és az **SZDSZ** képviselőjelöltségét.)

A punk olyan energiákat szabadított föl, mint más semmi. Bizonyságul szolgálnak erre a zeneileg legemészthetőbb underground bandák (**URH**, **Kontroll Csoport**) úgyúgy megmaradt felvételei. Zsigerből jött a mjúzik, hiába volt torz és hamis, olyan fontossá vált, mint a hatvanas évek óta soha... Igaza volt Hobónak, amikor első albumán azt énekelte: **„Akárhogy is fáj / Te is lehetsz sztár!"** És ehhez nem is kellett túlzottan sok. Elég volt belefeküdni a zenébe, és üvölteni valamit, valami nagyon mélyről jövőt, hogy leessen a plafon. A többi nem számított. Összehasonlíthatatlanul gyönyörű pillanat volt, a **szabadság** illegális túlburjánzása. Olyan élmény, amelyhez csak a szüzesség jól sikerült elvesztése fogható. No future, no future for you!

A tiltva tűrés groteszk állapotában fölértékelődött a **plakátok** szerepe. Ezekről lehetett megtudni, hol, mikor, ki próbálkozik. Ezek a papírdarabok nemcsak **információs értékkel** bírtak, hanem gyakorta **képzőművészek** keze nyomát viselték magukon. Épp annyira elütöttek környezetüktől, mint a muzsikák az aczéli kultúrpolitika által irányított **tévé–rádió–hanglemezgyár** zenei közegétől. Ekkor alapozta meg ma már felbecsülhetetlen értékű gyűjteményét *Szőnyei Tamás* (MaNcs), aki időről időre kiállításokká szervezi kincseit. Offline kor ez, amikor a **tantusz** és a **mobil** közt félúton szép szolidan kiakad a rendszer. A **rockzene** a **punk** lendületével olyan jelképrendszert hoz létre, amelyre jó volna lesújtani, de nem mindig megy.

Pusztán becsületből, minden időrend és a teljesség igénye nélkül

következzen néhány tucat bandanév az idő Atlantiszáról: Spions (ők voltak a legelsők), Punkráció (ez meg nekem kedves, mert én is... - HPP/G3), URH, Kontroll Csoport, Neurotic, VHK, A. E. Bizottság, Fülke és a Többiek (T-34), Tizedes meg a Többiek, Marina Revü, Auróra Cirkáló, Rottens (csak a falon láttam a nevüket), Lavina (a motorbalesetben idejekorán elhunyt *Nagy Attila Kristóf* art-punk truppja), Invázió, Trottel, Kommunista Szombat... Említtessék meg külön a filmrendező *Salamon András, Müller Péter Sziámi* szigetgazda, *Menyhárt Jenő, Pajor Tamás, Sükösd Miklós* politológus és *Hajnóczy Csaba* (Bahia Records) neve.
(Félreértés ne essék: ők nem voltak valamennyien punkok, de némi közük azért volt a dologhoz.)
Mire eljött a szabad hálózati bóklászás kora, *Johnny Rotten* **Sex Pistolsa** éppen újjáalakulva turnézott kisebb-nagyobb balhék közepette, és sokak

szerint már a techno töltötte be a punk helyét. A kaliforniai pálmafák alól előbújt az **Offspring**, a **Green Day**, és készülődött a **Rancid**.
Beütött a nagy infobumm: mindenkiről mindent meg lehetett tudni, igaz, **MP3** még nem lévén, belehallgatni a termésbe némi mailezést igényelt (volna). Gőzerővel szerveződtek a legkülönbözőbb punkhálózatok, -közösségek, -projektek. Az elvetett mag kihajtott. Ha nem is volt elég három akkord, nem kellett Berkleet végezni ahhoz, hogy valaki működhessen. Filléres lemezkiadók szaporodtak gombamód, amelyek működését csak megkönnyítette az **MP3.com**.
Az elképesztő menynyiségű oldal között a leggyorsabban a **World Wide Punk** erősödött meg elképesztően. Látogatói maguk hordták össze az anyagát, méghozzá olyan tempóban, hogy az párját ritkította. Amikor a multik elkezdték fölvásárolni a közönségcsalogató site-okat, szüzek maradtak, **megőrizték függetlenségüket**. Reklám ma sem látható a **www.worldwidepunk.com**-on, és a gyorsaságnak áldozatul estek a grafittiízű rajzok is. De ez csak a felszín. Megmaradt és megerősödött minden, ami lényeges. Habár az **Electronic Frontier Found** (**www.eff.org**) szólásszabadságot hirdető kék szalagját nem tették ki, csatlakoztak két lényeges mozgalomhoz. Az egyik a legális szoftverek használatát hirdeti, naná, hogy linuxos alapon, a másik pedig kampányt folytat azért, hogy ne a böngészők határozzák meg, ki mit lát a weben.
Csak a **francia enciklopédisták** lendületéhez hasonlítható, ahogy összegyűjtötték a bandákat, a lemezkiadókat, a rádióműsorokat, a punk történetét, a regionális információkat, a hírcsoportokat és a levelezőlistákat, a letölthető zenéket, videókat, könyvrecenziókat, interjúkat. Miközben az ember ül egy **netcaféban**, hogy vadidegen punkbandák anyagait böngéssze, nyugodt szívvel lecsorgathat egy-két többé vagy kevésbé zsenge nekibuzdulást. Ha másért nem, hát azért, hogy helyrepofozza kora délutáni adrenalinszintjét. Vélhetően nem túl nehéz így innen, Cyberpestről a tengerentúlra promotálni, kiadót keresni, vagy valakitől megtanulni, hogyan is kell kiadni a saját lemezünket...

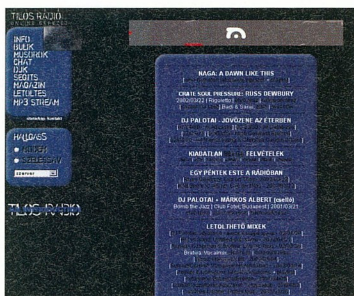
Hallod, mire megy el az adód 1%-a?

Nemrégiben néhány – általam tartalma és szellemisége miatt mérvadónak tartott – honlapon cseresznyéket, valamint másodpercenként váltakozó feliratot tartalmazó bannert találtam. A reklámcsík a következőket jelenítette meg: „ideiglenesen megérett”; „március 9. – április 7.”; „Tilos rádió, FM 92,1”. Hát persze! Újra sugároz a Tilos.

Webrádió

A **Tilos rádió** honlapja (**www.tilos.hu**) igazi webrádió otthona: azon túl, hogy - magától értetődően modemes és széles sávú adásidőben, **24 kbps-os** (rosszabb minőségű) és **128 kbps-os** (gyors internetkapcsolattal rendelkező felhasználóknak való) kiszerelésben - **élőben hallgathatjuk** a rádiót, a régebbi műsorok archívumba rendezetten megtalálhatók, s félórás blokkokban le is tölthetők. A modemes letöltésnél a fél óra körülbelül 5 MB. Mindkettőt kipróbáltam, s élvezhetőnek találtam. A Letöltés menüből ezenkívül elérhetők **Tilos-dj-k** (359) és **vendég-dj-k** munkái (35), **műsorrészletek** (118), **Tilos-mesék** (20), valamint **Tilos-partik** (56). A honlap szerkesztőjének arra is volt gondja, hogy külön tájékoztató oldalon (gyik - gyakori kérdések) magyarázza el a netezőknek, hogyan hallgathatják a rádiót élőben, valamint a honlap által kínált **MP3-fájlokat**, sőt link is található ugyanitt unixos, windowsos és machintoshos MP3-lejátszók letöltéséhez.

Pillangó első látásra

A **www.tilos.hu/musorok/pillango/index.html** címen a **Pillangó** első látásra emléksite-jára lehet rábukkanni. Szomorúan konstatáltam, hogy a korabeli műsor önálló honlapja sehol nem található - maga Nádori és a jelenlegi weblap fenntartói sem tudtak segíteni -, pedig az már akkor létezett, amikor a civil és az alternatív szférában jobbára csak a **RomaPage** volt elérhető. Emlékeim szerint két pillangót és egy tükörtojási lehetett látni rajta fehér alapon. *Nádori Péter* és *Simó György* kiváló műsorának honlapja jelenleg a Tilos arculatába illeszkedik. (Simó Györggyel az **link** már készített egy hosszabb lélegzetű interjút, amely a 2001. júniusi számban jelent meg Ha ezer tányér pörög egyszerre... címmel.)

Rádió – egykor és ma

A Tilos rádió **1991. augusztus 21-én** kezdett sugározni Budapesten, a 95,5-ös ultrarövidhullámon. A Tilos volt az első magyar független és az első „**harmadik típusú**” szabadrádió. Kezdeti háromszor négy-

órás adásidejét egy év alatt **heti 168 órára növelte**, és – mint ahogy a szerkesztők írják – „nap mint nap bizonyította a nem kereskedelmi, teljesen nonprofit közösségi rádiózás létjogosultságát és működőképességét: a műsorkészítők soha nem részesültek anyagi ellenszolgáltatásban". S bár nem biztos, hogy ez önmagában értéket hordoz, de **„a Tilosban soha nem hangzott el reklám, a rádió műsora soha nem volt szponzorálható"**.

A célkitűzés és az alapelvek a kezdetektől változatlanok: olyan huszonnégy órás, nonprofit, független közösségi rádiót akartak létrehozni a munkatársai, amely egész **Budapest** területén fogható, és amely tematikájában, stílusában, zenei profiljában elüt más rádiók gyakorlatától. A Tilos **hiányt pótol**, mert vállaltan keresi a rádiós műfaj megújításának lehetőségeit, progresszív, mert a nonprofit közösségi médium leghatékonyabb modelljének alkalmazására és fejlesztésére törekszik. Demokráciát fejleszt, mert interaktív, hozzáférhető: a Tilos elsősorban a hallgatóé.

Az alapelvek elsősorban nem deklarációkban és belső dokumentumokban, hanem a műsorok jellegében, struktúrájában, témájában és üzenetében, valamint a hallgatók bevonásában nyilvánulnak meg. A szerkesztők szerint **a rádió független**, őszinte és sokszínű: nincsenek tulajdonosai, hirdetői, politikai kötöttségei, éppen ezért nem egy vagy több vállalat, egy vagy több kulturális törekvés, gazdasági érdekcsoport vagy politikai párt rádiója, hanem a hallgatóké és a műsorkészítőké – vagyis **Budapesté**.

„A műsorfolyam sohasem elszigetelten, hanem a hallgatói közösség által meghatározott és befolyásolt **kommunikációs térben** valósul meg" – olvashatjuk a site-on igen elegáns megfogalmazásban azt, hogy nemcsak a levegőbe beszél a csapat. Legalábbis a remények szerint.

A **civil szemléletű rádió** törekszik arra, hogy ne fogyasztóként, passzív befogadóként szólítsa meg hallgatóit, hanem egyenrangú társként kezelje őket, ugyanakkor nem érzékelhető a mostanában divatos szélsőség, az internet és a technika vívmányainak parttalan kritikája (és ezek egyidejű használata). A rádió **lételeme a vita**, a különböző nézetek, vélemények ütköztetése, de ami a legfontosabb, hogy a kisebbségek, az alternatív értékek, az elesettek és lecsúszottak, a marginalizált, de releváns vélemények, megközelítésmódok, kulturális törekvések, kifejezésformák szószólója.

Ami a mi szempontunkból nagyon fontos, az az, hogy a Tilos rádió **interaktív**: a műsorok zöme a hallgatói részvételre épül, a szerkesztés szerves eleme a betelefonálók és a műsorkészítők közötti **aktív együttműködés**, az internetoldal pedig ezt maximálisan támogatja. És ez nemcsak az interakciót tartalmi elemként használó, beszélgetős műsorokra igaz, hanem a tematikus és a zenei magazinok egy részére is.

Segíts!

Erre kér – mindenféle tolakodástól mentesen – a website-on az egyik menüpont. A szerkesztők üzenete szerint (lásd keretes írásunkat) **lehet a Tilosnak segíteni** pénzzel, adónk 1%-ával vagy bármiféle munkavégzéssel. Nos, én azon a szerény módon kívántam segíteni az egyik legrégibb magyar civil rádió működését, hogy megírtam ezt a cikket.

Lehet pénzzel segíteni, a Tilos rádió bankszámlája: Erste Bank Hungary Rt., 11613008-00143300-13000005. Az adó 1%-ával: Tilos Kulturális Alapítvány, adószám: 18002454-1-42. Ebből a forrásból 2001 októberében 3 583 321 Ft érkezett az alapítvány számlájára, amivel a Tilos a legtámogatottabb rádió lett Magyarországon. 2001 áprilisában a Tilos-árverésen 1 279 000 Ft-tal gyarapították a támogatók a rádió vagyonát. Segíteni lehet bármi mással: munkával, fénymásolással vagy akár egy teásbögre felajánlásával. A szerkesztők arra kérik az olvasót/hallgatót, találja ki, hogy miben tud segíteni. A rádió telefonszáma: 476-8491, e-mail címe: radio@tilos.hu.

http://www.prim.hu

F. Fülöp Hajnalka

Online napilapok a papírújságok árnyékában

Az alábbi írás egy szakdolgozat (MÚOSZ Bálint György Újságíró Akadémia, távoktatásos újságíró szak) része. A tanulmány négy politikai napilap (Népszabadság, Magyar Nemzet, Magyar Hírlap, Népszava) offline szerkezetét, illetve az olvasói vélemények tükröztetését is elemzi, azonban itt, az ink-ben értelemszerűen a dolgozatnak az online portálokat bemutató részét éreztük – enyhén rövidítve – közlésre érdemesnek.

Az MTA Kommunikációs Intézete 1995–1996-ban végzett felmérése óta a napilapok olvasottsága jelentősen megváltozott. Az általam készített interjúk során a válaszadók döntően az elektronikus-levél-címmel rendelkezők közül kerültek ki, tehát a minta nem tekinthető a társadalom valós leképezésének! A két szélsőséges hozzáállás közül az egyik az volt: „azért olvasok újságot, hogy tudjam, **mi a véleményem**" – vagyis az illető a saját gondolatait is a véleményformálóktól várta. A másik végletet képviselő válaszadó pedig azt felelte, hogy már régóta nem olvas napilapot, pedig lenne rá módja, de úgy érzi, hogy „csak a hirdetőknek, illetve **egymásnak írják az újságírók** a lapokat". A vizsgálat azt mutatta, hogy az **internet-hozzáféréssel** rendelkezők sokkal inkább olvasnak napilapot az interneten, mint papír formában.

Digitális nyomdafesték szilíciumpapíron

Így jellemezte az interneten megjelenő, javarészt kisebb helyi lapokat *Roger Fidler*, az USA-beli Information **Design Laboratory** vezetője 1992-ben. Az internetes megjelenéssel az írott sajtó jóval **gyorsabb** és **szélesebb körben** elérhető lett. A különböző sajtótermékek szerkesztőségei saját honlapjuk elkészítésével több **információt** és **szolgáltatást** képesek nyújtani. Az internetes újságok legnagyobb előnye, hogy ötvözik az elektronikus és a nyomtatott sajtó legked-

vezőbb tulajdonságait. A neten leírt információ bármikor visszakereshető, könnyen kezelhető, reprodukálható. A szövegbe beszúrt hivatkozásoknak (ún. hiperlinkeknek) köszönhetően, aki részletesebb információra kíváncsi, annak is utánanézhet. Az újságok portáljain korlátlan adatbázis – néhol keresési lehetőséggel – érhető el. Létezik olyan szolgáltatás, amely a cikkek nyomtatásának, továbbküldésének lehetőségét célozza meg, valamint nem mindegy a hirdetők szempontjából az olvasottsági adatok pontos mérése, az ún. **webauditálás** megléte sem. A szöveges információk mellett a vizuális kommunikáció eszközei, a képek és animációk is rendelkezésre állnak. Az olvasók a honlapon **fórumot indíthatnak** közérdekű témákról, hozzáférhetővé válnak a régebben megjelent számok, cikkek. A szerkesztőség **kérdőívek** segítségével hozzájuthat a közhangulatot meghatározó hírek, témák összességéhez, így mindig az olvasók érdeklődésének középpontjában maradhat.
Kicsit futurisztikusnak tűnik az a szolgáltatás, amelyet a szakirodalom **„hozzáadott élmény”**-nek nevez. Ez azt a jelenséget takarja, amikor egy hírportál úgymond „megtanulja az olvasót”, azaz a szerver regisztrálja az IP (internetprotokoll) cím alapján, megfigyeli, hogy főleg milyen témájú cikkekre kíváncsi, így az olvasó egy idő elteltével a portál webcímére kattintva már olyan kezdőlappal találja szembe magát, ahol a kedvenc témáiból válogatott írások fogadják. A portáloktól elvárt minimális információ a következőket tartalmazza: **hírek, időjárás, e-mail, chat, vásárlás, sport** stb.
Gazdag **linkgyűjteménnyel** új szolgáltatást nyújthat olvasói számára, például hasonló témájú cikkek is elérhetővé válhatnak más újságokból. Ez a néhány új szolgáltatás csak a kezdet, hiszen a kör korlátlanul bővíthető a digitális technológia, a szoftverek fejlődésével.

Az internetes napilapok és azok fórumai

Az 1990-es évek közepe óta a napilapok egymás után jelentkeztek önálló internetes oldallal, kihasználva a **frissen felfedezett világháló** lehetőségeit (**Népszabadság**: 1995 – ötlet, 1996. február – megvalósítás; **Népszava**: 1996; **Magyar Hírlap**: 1996. május; **Magyar Nemzet**: 1999. október).
Az internettechnológiában rejlő sajátos szabadság lehetőségét igyekszik kihasználni mindenki, aki kapcsolatba kerül a hálózattal. A korlátlanul hozzáférhető és gyakorlatilag teljesen demokratikus alapokon álló, **decentralizált világháló** portáljain éppen ezért rendre megjelentek az úgynevezett véleménynyilvánítási pontok, a fórumok. Ezeken a felhasználói felületeken bárki elmondhatja írásban a véleményét, személyiségét titokban tarthatja, egy általa eljátszott szerepnek, illetve a valóságnak megfelelően viselkedhet, kommunikálhat.
A fórumokon úgynevezett *topikokban* lehet a témát megjelölni, vagy a *regisztrációt* követően akár új témát felvetni. A később érkező, illetve már vonalban lévő felhasználók ezekről a témákról **„beszélgetnek”**, teljesen laza szálra felfűzve a mondanivalót.
Virtuális közösségek jöhetnek létre és bomolhatnak fel, segíthet az összetartásban, és teret adhat a gyűlölködésnek is.
Az általam vizsgált napilapok fórumain az adott újság olvasóin túl más érdeklődők is feltűntek. Az összekapcsolódás lehetősége gyakorlatilag végtelen: bárhonnan ellátogathat egy felhasználó egy másik oldalra, magával vihet képeket, hangokat, adatokat, homlokegyenest ellentétes nézeteket tartalmazó adathalmazokat.
A fórumok a hazai weboldalakon a magyar törvényeknek megfelelően működnek. Az **Alkotmánybíróság** egyik (1998-ban kelt) döntése értelmében „a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos határait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad

Online napilapok a papírújságok árnyékában

F. Fülöp Hajnalka

alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen értékeit is figyelembe vegyék. A szabad véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe nem vezet arra, hogy ez a jog korlátozhatatlan lenne. Az alkotmányos védelem nem vonatkozhat tények meghamisítására, a véleménynyilvánítás olyan jog, amely csak felelősséggel gyakorolható."

A **szerkesztőségek** mindenhol határozottan **kifejtik álláspontjukat** és szabályaikat ezzel kapcsolatban, s szükség szerint be is avatkoznak. E sorok írójaként arra nem merek vállalkozni, hogy kiragadott idézetekkel torz képet adjak az amúgy sem mindig egyértelmű tartalmakról. Minderről is szót ejtek a következő pontokban.

Népszabadság Online

A **Népszabadság Online** (NOL) ötlete már 1995-ben felvetődött, de végül is 1996 áprilisában lett publikus a legnépszerűbb napilap internetes változata. A kezdeti nehézségek (**Népszabadság Plaza**, többszöri struktúra- és designváltás) után kialakult a mai szerkezet, amely a **www.nol.hu** címen érhető el. A szerkesztőség 10 főből áll, a stábban találunk főszerkesztőt, szerkesztőket, programozót, webmestert, hirdetésszervezőt és az egész munkát koordináló projektvezetőt.

A NOL olvasójának átlagéletkora 35 év, vagyis az átlagos internetolvasónál idősebb, viszont a nyomtatott változat átlagos előfizetőjénél fiatalabb. A nyomtatott változat olvasóihoz képest is kétszer annyi vállalkozót vagy döntéshozót regisztrálnak az auditálással megbízott szakértők. A szerkesztés menete: az éjszaka összeállított site-ot hajnalban töltik fel. A Népszabadság nem kíván részt venni a **hírversenyben**, abban az értelemben, hogy a hírügynökségektől, illetve különböző más forrásokból kapott információkat nem mindig teszik fel azonnal oldalaikra, hanem utánanéznek, kommentálják, szerkesztik stb. A Népszabadság nyomtatott változata esetében a vidéki, illetve külföldi tudósítók az adott helyszínről hiteles és pontos életképeket, riportokat közölnek, és sokszor első kézből származnak a hírek. A tudósítógárda munkáját azonban – egyelőre – nem aknázza ki az internetes változat, a nyomtatott Népszabadság cikkeiként találkozunk a helyi tudósításokkal.

Önálló szerkesztőségi anyagaik is vannak, és egyediek az ún. „**microsite**"-ok (pl. a **Sziget-oldalak**, a **Képtár** vagy a **Galéria**). A multimédia eszköztárából a NOL a képek használatát emelte ki, majd látni fogjuk, hogyan él a Magyar Nemzet a hang-, adat- és képtovábbítás eszközeivel.

A portáloktól elvárt szolgáltatások (hírek, e-mail, chat, fórum, időjárás, óra, sport) közül egyedül a freemail nincs, van viszont **hírlevél**.

A kétirányú kommunikáció szempontjából oly fontos fórumokon többnyire politikai témákban nyitnak a felhasználók újabb topikot. Jelenleg 120 témához lehet megírni a véleményünket. Ezekre átlagosan 200 hozzászólás érkezik. Stílusuk, hangnemük igen érdekesen alakul: a legszélsőségesebb, radikális baloldali nézetek és a semmitmondó, csipkelődő évődések ugyanúgy megtalálhatók, mint a komoly témák és a humoros, szellemes vagy éppenséggel sértett beírások...

Magyar Nemzet Online

A **Magyar Nemzet** 1999 októberétől olvasható az interneten, és 2001. augusztus 20-a óta van interaktív, átgondoltan felépített és jól strukturált, dinamikus weblapja (**www.mno.hu**). Míg a nyomtatott lapot közel 90 fős újságírógárda készíti, addig az online változaton 10-en dolgoznak.

A lapigazgatótól kapott letöltési adatok nagyjából megegyeznek a Népszabadságnál mért heti **700 000** oldalletöltéssel, azonban a látogatók száma közel kétszeres.

A MNO-ról fontos leszögezni, hogy kiemelt hangsúlyt fektet a hírverseny-

ben elfoglalt pozíciójára. Folyamatosan frissítik az oldalt, napi 270 hír kerül fel, mindig képpel. Az újság saját tudósítóin kívül különböző hírügynökségek szállítják a híreket, az **MTI**, a **Havaria Press**, a **Reuter's**.

A portáloktól elvárt alapszolgáltatásokon (hírek, időjárás, e-mail, fórum, chat stb.) kívül az MNO számos ínyencséget is tartogat. Ilyen például a **gazdasági klub**: az interneten követhető élő adás, amelyben kéthetente a gazdasági élet elismert szakemberei folytatnak párbeszédet az érdeklődőkkel. Az MNO **élőben közvetített** több, jelentősebb tömeget vonzó happeninget is, például a két választás között a Kossuth téren tartott nagygyűlést, a miniszterelnök vidéki kampánykörútjának egyes állomásait stb.

A multimédiás tartalom tekintetében egyedülállóan gazdag választékot nyújtó MNO professzionális módon tereli át látogatóit a személytelen interakciók terepéről a kölcsönös kommunikáció oldott felületére. A havonta megrendezendő **Kávéházba** egy érdekes közéleti vendéget hívnak, akivel az internetes felületen élő adásban tud csevegni bárki, aki szeretne bekapcsolódni (e sorok írásakor a következő vendég *Makovecz Imre* építész).

Szintén kuriózum a *Temesi Ferenc* író által jegyzett ún. **százkezes regény**. Ennek a hangzatosan „Dúlalav" címre keresztelt történetnek csupán az első fejezetét írta Temesi, a többit lelkes fiatalok találják ki, oldalról oldalra szövik a cselekmény fonalát, e-mailen beküldve az általuk szerzett folytatás szövegét.

A fórumba napi 30-45 bejegyzés érkezik. Jelenleg 23 kategória van, ahol új topik vethető fel, ezek száma 3442. Minden cikkhez lehet fórumot nyitni, s azt látják a szerkesztők, hogy növekszik az olvasók hozzászólási aránya.

A fórum ellenőrzése tekintetében az a fő vezérlőelv, hogy öntisztulónak kell lennie. A Magyar Nemzetnél is vannak visszatérő levélírók, akik rendszeresen hallatják véleményüket, témákat vetnek fel, illetve beírásaikkal élénk érdeklődést váltanak ki. Egyedülálló kezdeményezés a havonta szervezett találkozó, amelyen általában a fórumosok ún. kemény magja vesz részt. A független, hangulatos vendéglátóhelyen rendezett összejövetelen immár a személyes kommunikációé a terep.

Magyar Hírlap Online

Az **MH Online** 1996 májusa óta jelenik meg. Egészen 2000. február 15-éig azonban ez elég egyszerű változatot jelentett: a nyomtatott lap tartalmának egy részét lehetett olvasni az interneten, az archívum csak egy hétre tekintett vissza, nem volt online hírfrissítés, s egyéb szolgáltatások (pl. linkek, galéria) csak igen kezdetleges módon léteztek. A nyomtatott lapot kb. százfős szerkesztőség készíti, az online változatot három személy.

A szerkesztőség munkájára az eddig megfigyeltektől némileg eltérő gyakorlat a jellemző: a különböző forrásokból (hírügynökségek, a lap saját tudósítói stb.) érkező híreket este töltik fel, és éjszaka nyomják meg az ún. **„élesítés"** nevű gombot, miáltal a másnapi MH cikkei lesznek olvashatók. Azonban eközben az online újság híreit folyamatosan frissítik, akár percről percre. A nyomtatott és az online cikkek jól elkülöníthetően jelennek meg az internetes kiadásban. A Magyar Hírlap Online szolgáltatásai: galéria, fórum, linkgyűjtemények, archívum. A **Szolgáltatások** menüpontban (ahol a linkek is vannak) található még **rövidítésgyűjtemény**, amely egyedülálló a napilapos portálok között, viszont igencsak hasznos az érdeklődő újságolvasók számára. Itt a javarészt angol szavak rövidítéseiből álló számítástechnikai terminusok rövid magyarázatát találjuk. A **Junior rovatban** a diákoknak kínálnak cikkeket, linkeket, pl. egyetemi lapok online elérhetőségeit. **„Saját vélemény"** címmel a nyomtatott laptól független olvasói levelek számára külön oldalt tartanak fenn; itt kell megjegyeznem, hogy egyik-másik színvonalasabb hozzászólás a nyomtatott lap publicisztika oldalára is bekerült már. A jelenleg is zajló megújulás után lesz hírlevele az MHO-nak; marad, de „oko-

Online napilapok a papírújságok árnyékában

F. Fülöp Hajnalka

sabb" lesz a fórum; marad a galéria, az archívum, a linkgyűjtemények.

A Magyar Hírlap Online fórumán több száz téma található, a legtöbb hozzászólás a **politikai indíttatásúakhoz** érkezik. 2001 tavaszán egy valódi – vagy annak látszó – névvel *(Varga Béla)* bejelentkező felhasználó megkísérelt egy virtuális osztálytalálkozóhoz hasonló összejövetelt szervezni a fórum résztvevői számára, de végül mégsem került rá sor.

A Magyar Hírlap fórumának látogatói számára a megszólalás lehetőségének megléte önmagában fontos, és talán elégséges is. Az eddig vizsgált fórumokhoz hasonlóan a véleményekből hiányzik a megfontolt tárgyalási stílus, kevés a valódi érvelés, és sok az elhamarkodott, előítéletes véleménynyilvánítás. Az ezektől eltérő beírások eltűnnek a harsány, ugyanakkor tartalmatlanabb hozzászólások között.

Népszava Online

A **Népszava** a napilapok közül az elsők között jelent meg a világhálón, 1996-ban. A Népszava Online látogatóinak száma 2001 elejére meghaladta a napi ötezret, míg az oldalletöltés elérte a napi 12-13 ezret. A honlap látogatóinak pontosan a fele heti több alkalommal is ellátogat a Népszava Online-ra.

Az **olvasók összetételére** jellemző, hogy míg a papírváltozat olvasóinak 21%-a felsőfokú végzettségű, addig a Népszava Online látogatóinak 74%-a rendelkezik ilyen iskolázottsággal. Életkorukat vizsgálva kitűnik, hogy 45%-uk 20 és 40 év közötti. Figyelemre méltó annak a felmérésnek az eredménye, amelyet a Népszava Online munkatársai készítettek. (A kérdőíves felmérésre 2002 februárjában került sor, amikor is 7 nap alatt 3116 értékelhető válasz érkezett a szerkesztőségbe.) E szerint a portál látogatóinak 37%-a korábban olvasta a papírváltozatot, de valamilyen okból leszokott arról – 9%-uk azért, mert elérhető lett a lap online változata. Jelentős hányadot képeznek azok, akik sohasem olvasták: ők a látogatók 28%-át képviselik. Egy stabil közönség viszont máig olvasója maradt a nyomtatott Népszavának is, a 129 éves múltra visszatekintő napilapot 26%-uk kíséri figyelemmel. A Népszava Online azonban már nem pusztán a napilap internetes változata, hanem napi 24 órában híreket adó, önálló, teljes értékű online tartalomszolgáltató.

Weblapok üzemeltetőinek szánt hír- és cikkügynökségi szolgáltatásukkal egyedülállóak a napilapos portálok között. Havi 700–1500 cikket kínálnak – korrekt kereskedelmi viszonyban –, s ezzel kiszolgálják a legkülönbözőbb honlapok igényeit is. A Magyar Nemzet online változatánál tapasztalt folyamatos frissítés a Népszava Online-ra is jellemző, napi több száz cikk, tudósítás, hír, illetve kommentár, kiegészítő háttér-információ kerül fel az oldalra.

A portáloktól elvárt és eddig vizsgált szolgáltatások közül megtaláljuk az ingyenes e-mail címet, a folyamatosan megjelenő hírek frissítésének igénylését egy ún. **hírablakban**, valamint természetesen a fórumot. Itt – az eddigiekkel ellentétben – nem találkozunk túl nagy forgalommal, mindössze 6 témához lehet hozzászólni, igaz, a fórum nemrégiben változott meg, a Népszava Online legújabb designváltásakor (2002 márciusában).

A **„honlap-véleményezés"** című topikban viszont rögtön felbukkan – többször is – a Vélemény rovatot hiányoló beírás, ami azt jelzi, hogy az olvasók igénylik a publicisztika műfajába tartozó írásokat. (Tulajdonképpen a **Vélemény** rovat nem tűnt el, csak éppen **Publicisztika** néven érhető el a honlapról.)

A fórumba érkező beírásokat egyébként nyilvánosságra hozott elveik szerint a szerkesztők moderálják. **Moderálási elveik** korrekten megjelenítve, bárki számára hozzáférhetők az oldalakon.

A Népszava Online fórumának csekély forgalma minden bizonnyal a most megújult designváltással függ össze. Valószínűleg az érdeklődő és képzett olvasók fel fogják ismerni jelentőségét, s rendeltetésének megfelelően, a szólás- és véleménynyilvánítás szabadságát kifejező médiumként fogják azt használni.

A VILÁG URAI?
(3. rész)

Láng Attila D. / lad@rentahost.net

Miért beszél mindenki a számítógépekről? Miért lett az internet az elmúlt években egyre inkább „a világ közepe", a technika és a világgazdaság egyre fontosabb része? Nem válunk-e a gépek által egy érzelmek nélküli világ fogaskerekeivé, számokká a nagy, lelketlen gépezetben? Nem kell-e attól félni, hogy egy napon a gépek leigáznak minket? Nem válnak-e gyermekeink internetes bűnözők áldozataivá? Nem torzul-e el személyiségük az elektronikus játékoktól? Ezekre a kérdésekre próbálunk választ adni ebben a sorozatban.

Miért? (Avagy hogyan változtatja meg életünket a számítógép?)

A régmúlt

Történelmi áttekintés helyett hadd közöljek néhány szubjektív adatot a számítógépek térhódításáról, amelyet magam tapasztaltam. Nem vagyok idős ember: 2001-ben töltöttem be a harmincadik életévemet. Mit láttam eddig?
Gyerekkoromban nem tudtuk, mi az a számítógép. Időnként bizonyára voltak hírek egyetemi, kutatóintézeti körökből, de ilyenekre nem emlékszem. A nyolcvanas évek elejéről vannak az első emlékeim a számítógépekről: ekkor már személyesen találkoztam velük az erősen terjedő, de még (főleg nálunk) kuriózumszámba menő kvarcórák formájában, majd rövidesen megjelentek a zsebszámológépek és a „kvarcjátékok". Ez utóbbi találmány rövid virágzás után gyakorlatilag feledésbe merült: zsebszámológép-méretű kis készülékekről van szó, amelyek folyadékkristályos (s persze egyszínű) kijelzője felületük nagy részét elfoglalta, s néhány gomb volt rajtuk; minden gépecske egyetlen igen egyszerű játékprogramot tartalmazott, valamint óraként és némelyik zsebszámológépként is funkcionált.
A nyolcvanas évek első felében nálunk is egyre nagyobb számban jelentek meg a házi számítógépek, amelyek segítségével létrejött a hazai számítástechnikai kultúra első igazán népes nemzedéke. (Ezt megelőzően is sok számítástechnikust neveltek az egyetemi „fellegvárak", de a tömeges ismerkedés a számítástechnikával csak ekkortól számítható.) A házi számítógépekhez néhány ezertől néhány tízezer forintig terjedő összegért már hozzá lehetett jutni, mert alapelvük a lehető legolcsóbb kiépítés volt: igyekeztek a háztartásokban már meglevő készülékeket hasznosítani. Kimeneti egység gyanánt a közönséges televízió szolgált, a programok maradandó tárolását egyszerű magnó végezte. Elhagytak belőlük minden olyasmit, amire hobbicélú használatnál nem volt szükség, s a gépek felépítését, nyelvét könnyen megtanulhatóvá tették.
Ezek a néhány dekát, legfeljebb két kilót nyomó gépecskék nálunk még erőteljesebb szerepet játszottak a számítástechnikai társadalom megteremtésében és működtetésében, mint Nyugaton, ahol komolyabb gépekhez is hozzá lehetett jutni – nálunk akkoriban ezek COCOM-listán voltak, behozatalukat a hidegháború akadályozta. Ebben az időben a számítástechnikai társadalom „nemzetiségekre szakadt", mert ezek

Láng Attila D. / lad@rentahost.net

a gépek nem voltak egymással kompatibilisek, ezért a használóiknak sem volt sok beszélnivalójuk egymással.

A „kompatibilis" latin eredetű szó, a szaknyelvbe persze az angolból került be. Egymással összeférőt jelent, olyan dolgokat, amelyek együtt használhatók, összekapcsolhatók. Hogy pár számítástechnikán kívüli példával éljek: a golyóstollal lehet írni papírra is, szövetre is, de a sima üveglapra nem – a golyóstoll tehát nem kompatibilis az üveglappal. Avagy ha az Olvasó nem ismeri a japán írást, akkor nem érti meg az azzal írt szöveget – az Olvasó és a japán szöveg nem kompatibilis.

A házi számítógépek nem voltak egymással kompatibilisek, mert más-más cégek gyártották őket, s még nem ismerték fel a kompatibilitás fontosságát. Minden cég a saját feje után ment, más-más típusú processzort és egyéb részegységeket tett a gépébe, más-más módon építette fel a masina minden egyes részletét. Így az az állítás, amelyet korábban a tojásfőzés programjával kapcsolatban tettem (hogy ha egyetlenegyszer megcsináltuk, akárhány gépre átmásolhatjuk), a házi számítógépek idejében nem volt igaz, mert az egyik típusú gépre írt programból a másik egy árva szót sem értett meg. (Sokszor még ugyanannak a cégnek két különböző típusa sem!) Ebből következően a gépek felhasználói, akik megtanulták a saját gépük kezelését és programozását, nem sok beszélnivalót találtak más gépek felhasználóival – hiszen mire mentek volna akármilyen hasznos információval, amely a saját gépükön nem működik?

Ekkoriban Nyugaton már megvoltak azok a gépek, amelyek ezt a kaotikus állapotot lassan, de biztosan egységesítették.

A „lassan" persze a számítástechnikai tempóhoz képest értendő: néhány évig tartott.

A jelen

Ezek a forradalmi konstrukciók a személyi számítógépek. A maximális olcsóság elvét itt már feladták a maximális teljesítmény érdekében. Ez egyébként nem valami tervszerű elhatározás eredményeképpen következett be, egyszerűen ez volt a fejlődés következő lépcsőfoka. Egy olcsó gép, amelynek a korlátaival naponta meg kell küzdeni, valójában többe kerül, mint egy drágább, amely viszont attól kezdve, hogy megvettük, minden szükségeset megcsinál.

Personal computer – kompatibilitás

A személyi számítógépek korát az IBM cég teremtette meg, már akkor, amikor hazánkban a házi számítógépek kora is épphogy elkezdődött: 1981-ben. Húsz esztendeje. Merész lépés volt, amire elszánták magukat. Miközben a többi számítógépgyártó féltékenyen őrizte gyártási titkait, ők az egészet közzétették teljesen nyilvánosan: itt van, tessék, aki tudja, másolhatja. És másolták.

Gomba módra kezdtek elszaporodni az IBM-gépek műszaki leírása alapján készült komputerek, amelyeket IBM-kompatibilis gépeknek neveztünk – hiszen az azonos műszaki elv miatt nyilván kompatibilisek is egymással –, másképpen pedig IBM-klónoknak, utalva a másolásra. Ma már beérjük a PC rövidítéssel (personal computer = személyi számítógép), ami ugyan az IBM típusainak márkajele volt, de mára az egész gépcsalád ismertetőjele lett. (Éppen úgy, mint a limuzin, amely valamikor egy autómárka volt, de ma már az autó egyfajta felépítését jelenti, akárki gyártotta is.)

Az IBM gépeit tehát lemásolták, és tömegesen gyártani kezdték. Hol volt ebben az üzlet az IBM számára? Látszólag sehol: más cégek gyártották és árulták a gépeket. Igen ám, de ezáltal a világon üzemelő IBM-kompatibilis gépek száma sokkal gyorsabban nőtt, mintha egyedül az IBM árulta volna őket – hamarosan mindenütt megtalálhatók voltak. A felhasználók pedig sokszor az IBM-hez fordultak alkatrészekért akkor is, ha gépük más cégtől származott. Műszaki felépítésük teljesen megegyezett, így az alkatrészek működtek bennük. S az új alkotóelemek tervezésében az IBM a mai napig fontos szerepet játszik.

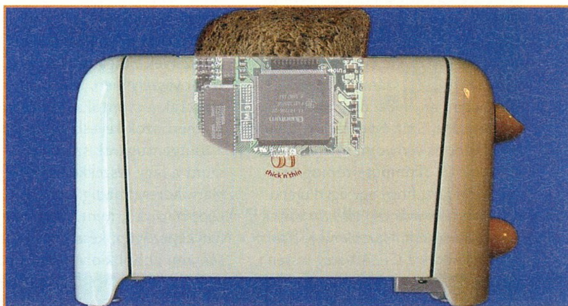
Az IBM stratégiájának ellenkezőjét követi mindmáig a cég nagy riválisa, az Apple, amelynek példáján még jobban látható az IBM ötletének hordereje. Az Apple nem tette közzé gépeinek műszaki leírásait, féltékenyen őrzi azokat, akárcsak az egykori házi számítógépek gyártói. Senkinek sem szabad Apple-gépet gyártani, csak az Apple-nek. (Ezek a komputerek, amelyek a Macintosh márkanevet viselik, egyáltalán nem kompatibilisek az IBM-ekkel.) Ennek eredményeképpen a világon található Apple-gépek száma töredéke az IBM-klónok számának; de van belőlük bőségesen, mégpedig azért, mert az egyetlen cégtől származó, egységes egészként forgalmazott gépek üzembiztosabbak, mint az innen-onnan összeszedegetett alkatrészekből álló PC-k. Ezért akinek van pénze ezekre az igen borsos árú, nagy teljesítményű gépekre, mindig meg fogja venni azokat.
A kompatibilitási harc első menetét tehát az IBM és másolói nyerték. Nem kis tétről volt szó, gondoljunk csak bele. Láttuk, milyen nagy feladat lenne egy számítógépet megtanítani tojást főzni. Mivel a gépeknek nincs kezük, ilyen program természetesen a valóságban nincs, de a példán lemérhettük a feladat bonyolultságát. A bonyolult feladat idő- és munkaigényes, tehát a beprogramozása sokba kerül - ezért a szoftverek drága dolgok. A program piaci termék, az volt már a házi számítógépek korában is. Akkoriban egy adott géptípusra megírt szoftvernek csak korlátozott méretű piaca volt, hiszen más típusú gépen nem lehetett használni. Az IBM-kompatibilis gépek elterjedésével a piac egy csapásra ugrásszerűen megnőtt.
Ez tehát egy újabb lépcsőfok a fejezetcímben feltett kérdésre: miért beszél mindenki a számítógépekről? Többek között azért, mert ma már olyan világban élünk, ahol egy adott programot csakugyan elég egyszer megírni, és onnantól kezdve minden gép érti - tehát a gépek sokkal „okosabbá" váltak.
De ez még nem a teljes válasz.

Alkalmazások

1985-ben, amikor az első - akkor még csak kölcsönbe kapott - gépecskémet hazavittem, senki sem értette, mi ebben a pláne. Láttak egy alig tízdekás, kéttenyérnyi fekete dobozt egy gombsorral a tetején, amelyet az igen gyorsan átforrósodó trafón keresztül be kellett dugni a konnektorba és egy közönséges antennakábellel a tévébe. Ennek eredményeképpen a tévéképernyőn betűk, számok és primitív ábrácskák jelentek meg aszerint, hogy én mit nyomogattam a gombokon. Hát ennek csakugyan nem volt sok gyakorlati haszna - minden, amit ezzel a szerkentyűvel tenni lehetett, odabent zajlott le a fekete műanyag dobozban, s a való életre semmi hatást nem gyakorolt.
Akkoriban még én sem nagyon tudtam, milyen gyakorlati haszna lehetne - ez nem is igen érdekelt: el voltam foglalva a gombocskák nyomogatásával -, azt pedig, hogy később ezek a gépek mekkorát fordítanak a világon, nemcsak én nem tudtam - más sem.
No, persze nem ez a tízdekás kis masina tette, amelynek olyan kevés volt a memóriája, hogy a legrövidebb, nyúlfarknyi programocskákat is cipőkanállal kellett belepréselni. Ha több memóriát teszek bele, és például hozzákapcsolok egy nyomtatót, lehetett volna levelet írni vele - kicsit nehézkesen ugyan -, esetleg a család könyvelését leegyszerűsített formában nyilvántarthatta volna. Ennél többet nemigen. Játszadozni lehetett vele, de azt remekül, s játék közben tanulni a számítástechnikát. E nélkül ma sem lenne olyan sokféle alkalmazása a számítógépnek, mint amennyi van, hiszen akik a naponta felbukkanó számítástechnikai újdonságokat kitalálják, nem kis részben ezeken az ostobácska kis gépeken tanulták a tudományág alapjait.

Célszámítógépek

Nézzük át röviden, milyen alkalmazásaik vannak ma a számítógépeknek. Kezdjük a célszámítógépekkel. Tévék, videók, mikrosütők, mosógépek, hűtőszekrények, órák, asztali és mobiltelefonok. Repülőtéri forgalomirányítás, repülőgépek és gépkocsik fedélzeti számítógépei. Nagyvárosi forgalomirányítás, jelzőlámpák vezérlése, metróvonalak. Rendőrség, mentőszolgálat, tűzoltóság diszpécserközpontjai. Telefonközpontok. Orvosi diagnosztikai műszerek. Gyárak futószalagjai mellett dolgozó ipari robotok.
Egyetérthetünk abban, hogy ezek nélkül ma már sokkal nehezebb len-

Láng Atila D. / lad@rentahost.net

ne az életünk. Lássuk hát a programozható számítógépek jellemző felhasználási területeit!

Könyv- és lapkiadók, szerkesztőségek, nyomdák. Tévé- és rádióstúdiók, szerkesztőségek, filmgyárak feliratozó-, vágó- és trükk-készítő gépei. Írók, újságírók, zeneszerzők, festők, építészek, lakberendezők tervezésre vagy végleges alkotásra használt számítógépei. Tudósok, kutatók, egyetemisták, iskolások információkeresésre, kapcsolattartásra használt gépei. Államigazgatási intézmények, nagy ügyfélkörű cégek adatnyilvántartásra, könyvelésre használt gépei.

Csak olyan területeket szerepeltettem a felsorolásban, amelyek a számítógépek kora előtt is megvoltak - kihagytam tehát a programozókat, hiszen az ő munkájuk nem egyszerűsödött a számítógépek megszületésével: azelőtt nem is létezett. Kihagytam a játék és a kikapcsolódás „számítógépesített" formáit, ezekről majd külön lesz szó. Csak olyan dolgokat soroltam fel, amelyeket azelőtt is csináltunk, feltétlenül szükség volt, van és lesz rájuk, s a számítógépek segítségével könnyebbé vagy olcsóbbá váltak.

Ennyiféle alkalmazási területe van ma már a számítógépnek - meg még számtalan, amely most nem jutott eszembe. Nézzünk meg egyetkettőt, hogy felelhessünk arra a nagyon logikus kérdésre, amely most felmerül az Olvasóban: igen ám, de mindezek a területek megvoltak és működtek harminc évvel ezelőtt is - min javítottak a számítógépek?

Kezdhetem az orvosi diagnosztikai műszerekkel. Száz évvel ezelőtt is volt nyelvlapoc és vérnyomásmérő, de nem volt CT (komputertomográf), ami azzal járt, hogy egy agydaganatot többnyire már csak későn vettek észre az orvosok. Nézzük meg, hogyan működik a CT. A beteg testén tűvékony, a szöveteken áthatoló és kárt nem okozó sugárnyalábot (a terhes nők vizsgálatára használt ultrahanghoz hasonlót) vezetnek át. A sugárnyalábot a túloldalon egy érzékelő felfogja, és a benne keletkezett elváltozásokból kiderül, hogy milyen szöveteken haladt át a sugár. Több millió sugarat lő ki a terjedelmes és méregdrága berendezés, aminek eredményeképpen az orvos háromdimenziós képet kap a problémás testrész belsejéről - anélkül, hogy késsel ment volna neki a betegnek.

Ha az Olvasó figyelt az első fejezetben, máris tudja, mi kell ahhoz, hogy ez a kép megjelenjen az orvos előtt. A sugarakban talált elváltozások a bemenő adatok (a sugarakat felfogó speciális kamera a bemeneti egység), a képernyőn kialakuló színes, háromdimenziós kép a kimenő adat. Kétségkívül számos átalakításra van szükség a kép előállításához, ehhez tehát processzor kell; s mivel milliónyi sugár értékeit kell feldolgozni, memóriára is szükség van. Nem is kevésre.

Minőségi és mennyiségi...

Mondhatnánk, hogy már 1895 óta ismerik a röntgent, de jobb, ha nem mondjuk. A CT egészen más. Először is a röntgensugárzás nagyon veszélyes (voltaképpen a radioaktív sugárzás „szelídebb", kisebb rezgésszámú változata), nem használható terhes nőknél, csecsemőknél, ivarszervek vizsgálatakor. A CT viszont veszélytelen. Másrészt a röntgen csak a csontokat képes mutatni, mert azok kevésbé átlátszóak a röntgensugarak számára, a CT viszont a lágy részekkel is boldogul. Harmadrészt pedig a röntgen voltaképpen olyan, mint a közönséges fényképezőgép: készít egy képet, aztán ami abból kiolvasható, azzal kell dolgozni, vagy másik képet csinálni - ellenben a CT számítógépe különböző korrekciókra képes, forgatja a képet a térben, tudja csak az izmokat vagy csak az ereket mutatni, egyszóval milliószor több információt nyújt a szakember számára. Az információ pedig az orvostudományban életet menthet.

Másik példaként vegyük az egyetemistát, aki nehéz vizsgák előtt áll, és hosszú című tudományos művekre van szüksége. Mit tehet? Évszázadok óta megvan a lehetősége, hogy elmegy a könyvtárba, és keresgél. Ennek több hátulütője van. Sokáig tart, munka- és helyigényes, s könnyen megeshet, hogy a keresett művet valaki már kikölcsönözte. De megteheti azt is, hogy fog egy számítógépet, és utánanéz egy pár tudományos adatbázisnak az interneten. Ez gyorsabb, mert a gép nemcsak gyorsabban dolgozik, de a könyvek címén kívül akár arra is képes, hogy a legérdekesebb részleteket egyből szó szerint közölje; kevésbé munkaigényes, mert sem lapozgatni, sem vaskos köteteket rakosgatni nem kell; és kevésbé helyigényes is, mert a szükséges műveket nem hatalmas könyvtártermekben, hanem számítógépben tárolják. Az pedig természetesen el sem képzelhető, hogy valaki más már kikölcsönözte előtte az adatbázist.

Fordítsuk figyelmünket erre az utolsó mondatra. A CT-nél minőségi különbség van a korábbi technológiákhoz képest, a tudományos adatbázisoknál viszont (a minőségin kívül) mennyiségi. Egy nyomtatott könyvet egyszerre egy ember tud használni, míg egy internetes adatbázist több ezer vagy több millió, a számítógépek teljesítményétől függően. Nézzünk még ilyeneket!

Mennyiségi különbséget jelent, ha egy útkereszteződésben a járművek áthaladását mérő érzékelőket helyeznek el, amelyeket összekapcsolnak a jelzőlámpákat irányító számítógéppel. Tegyük fel, hogy a számítógépnek sikerül úgy megváltoztatni

a lámpák színváltásának ütemét, hogy egy kereszteződésen óránként tíz kocsival több tud áthaladni. Szerény javulás. De egy olyan óriási városban, mint New York vagy Tokió, ez akár ezer kereszteződésre is igaz lehet, ami óránként tízezer, naponta pedig száz-kétszázezer autót jelenthet. Ennyivel is csökken a közlekedési káosz.
Mennyiségi különbséget jelent, ha nem a kisasszony kapcsolgatja össze a telefonvonalakat - mennyire lehet képes, percenként öt kapcsolásra? -, hanem egy automata, amely percenként mondjuk tízezerszer kapcsol. Sokszorta többet telefonálhatunk, olcsóbban. Mennyiségi különbséget eredményeznek a gyárak ipari robotjai, amelyek gyorsabban, tehát többet termelnek, mint a hús-vér munkások. Így több és olcsóbb lesz az áru, növekszik az életszínvonal.

Mindezeket persze az Olvasó is régóta tudja - azért iktattam ide ezt a kis felsorolást, hogy a számítógépek által előidézett mennyiségi javulások fontosságát érzékeltessem. Azért lényeges ez, mert világunk népessége nagyon gyorsan növekszik, s a nagyvárosoké még gyorsabban. Azok a módszerek, amelyek a múltban jók voltak egy-két millió ember ellátására, már nem jók, amikor százmillió emberről van szó. Ha a régi technikát használnák, hívásainkat nem csupán nehezebben kapcsolnák a telefonközpontban - egyáltalán nem kapcsolnák, mert annyira túl lennének terhelve. Nem kapnánk újságot, mert a régi technikával nem lehetne annyit előállítani, amennyi a mai példányszámokhoz kell. Rövidesen talán már kenyeret sem kapnánk, mert a pékek ugyan továbbra is emberek, és ugyanazzal a sebességgel dolgoznak, de a kiszállítás megszervezésében lassacskán már elkel egy számítógép.
Ez a következő válasz a fejezet kérdésére. Azért beszél mindenki a számítógépekről, mert nélkülük egyre több és több dolog válna megszervezhetetlenné, áttekinthetetlenné. Mivel egyre többen vagyunk, egyre többen akarunk újságot olvasni, telefonálni, pereskedni, egyre többen kerülünk kórházba vagy rendőrségi eljárás alá: egyre több és több adat keletkezik. Az adatok feldolgozására régen egy uradalmi intéző is megtette, később már ügyviteli osztályokra volt szükség, ma pedig nem boldogulunk számítógépek nélkül.
De ez még mindig nem a teljes válasz.

